

LÄRANDE I SAMSPEL

– med eTwinning som språngbräda

Satu Raitala • Hannu Ylilehto (red.)

UTBILDNINGSSTYRELSEN

Tack till våra experter:

Pasi Silander
Minna Lakkala
Leena Vainio
Paula Mattila
Tomi Terentjeff
Anne Rongas

Tack till alla medverkande eTwinninglärare:

Sari Auramo, Ohkolan koulu, Mäntsälä
Arja Järvenoja, Koskelan koulu, Uleåborg
Susanna Kivinen, Kenttädun päiväkoti, Hyvinge
Marjukka Koskiahde, Raision Kauppaoppilaitos, Reso
Marja Laine, Viialan keskuskoulu, Akaa
Hillevi Lassas, Kungsvägens skola och Sibbo gymnasium, Sibbo
Piia Leppä, Forssan yhteislyseo, Forssa
Tuija Lindström, Havukosken koulu, Vanda
Kirsti Lähdesmäki, Puumalan yhteislukio, Puumala
Anne Onnela, Kitisenrannan koulu, Sodankylä
Jukka Pirttimäki, Euran lukio, Eura
Tiina Sarisalmi, Holman koulu, Orivesi
Pasi Siltakorpi, Pääskytien koulu, Borgå
Paula Vaattovaara, Levi-Instituutti / Lapin ammattiopisto, Kittilä

eTwinning-koordinatorerna vid Utbildningsstyrelsen:

Yrjö Hyötyniemi, 040 348 7477, yrjo.hyotyniemi@oph.fi
Mia Sandvik 040 348 7013, mia.sandvik@oph.fi

Utbildningsstyrelsens eTwinningteam:

Ella Kiesi, Yrjö Hyötyniemi, Mia Sandvik, Juho Helminen

© Utbildningsstyrelsen och författarna

Pärm: Layout Studio Oy / Marke Eteläaho

Grafisk formgivning: Layout Studio Oy / Marke Eteläaho

Bilder: Piia Leppä, Marja Laine, Anne Onnela, Hannu Ylilehto; skärmdumpar från projektens webbplatser

Översättning: Lena Björkqvist, Kerstin Lindroos-Falck

Svensk redigering: Mia Sandvik

ISBN 978-952-13-4180-9 (häft.)

ISBN 978-952-13-4181-6 (pdf)

www.oph.fi/publikationer/2009/larande_i_samspel

Edita Prima Oy, Helsingfors 2009

Innehåll

Till läsaren	5
① eTwinning – klivet ut i världen tillsammans	7
1.1 Samarbetsport och samarbetsportal	8
1.2 eTwinning och andra internationella program	9
1.3 eTwinning tillför skolarbetet mervärde	10
② Att pedagogisk bygga upp ett projekt	15
2.1 Utgångspunkterna för ett pedagogiskt projekt	15
2.2 Effektivt lärande och olika kunskapssyner	16
2.3 Pedagogiska modeller och metoder i ett eTwinningssamarbete	18
2.4 Stegen i planeringen av ett pedagogiskt projekt	21
2.4.1 Med läroplansmålen i bakgrunden	21
2.4.2 Gemensam planering över gränserna och att göra eleverna delaktiga	22
2.4.3 Att planera lärprocessen och inlärningssituationerna	22
③ Kollaborativt i webbaserade lärmiljöer	28
3.1 Särdragen i kollaborativt webbarbete	29
3.2 Pedagogiska aspekter på kollaborativt webbärande	30
3.3 Kollaborativt webbarbete i eTwinningssamarbeten	34
④ Att genomföra ett projekt i skolan	37
4.1 Vad är ett projekt?	37
4.2 Väl planerat är hälften gjort	38
4.3 Initiering	39
4.4 Engagemang	41
4.5 Utvärdering	41
4.6 Att avsluta projektet	42
4.7 Projektmässigt arbete i eTwinning	42
⑤ Vilka är ingredienserna i ett lyckat skolsamarbete?	45
5.1 Kvalitet av många slag	45
5.2 Praktiska tips	46
5.3 Läroplanen styr	47
5.4 I internationellt sällskap	48

5.5	Mot gemensamma mål med gemensamma krafter	49
5.6	Hela skolan deltar	50
5.7	Nytt med ett kreativt grepp	52
5.8	IT med mening	53
5.9	Målinriktat arbete ger resultat	54
5.10	Dela med dig av dina goda resultat	55
6	Digitala verktyg i eTwinning	56
6.1	eTwinningverktygen	57
6.2	Verktyg knutna till eTwinning	59
6.3	Sociala medier och deras tillämpningar som lärarverktyg	63
7	eTwinning och läroplanen	71
7.1	För mångsidigare arbetsformer	71
7.2	Läroämnen och integrering	74
7.3	Att genomföra temaområden	76
7.4	Informations- och kommunikationsteknik	77
7.5	Kreativitet	80
8	Utvärdering och resultatspridning	83
8.1	Vad är nyttan av ett eTwinningssamarbete?	84
8.2	Att utvärdera sitt samarbetsprojekt	85
8.3	Att presentera sitt samarbetsprojekt	88
Bilaga		
	Samarbetet till vardags och goda rutiner	90

På sammankomster där skolutveckling diskuteras sägs ofta att internationalismen borde bli en del av skolans vardag. Vi talar fortfarande om internationalisering trots att Finland redan är internationaliserat – och skolorna likaså. Näringslivet följer globaliseringsströmmen. Befolkningen blir allt mer mångkulturell. Den arbetsrelaterade invandringen ökade år 2007 med cirka 60 procent från året innan. Omvärlden tränger in i vårt liv via informationsnät och medier – oavsett om vi vill det eller inte, och barn och unga befinner sig redan i en internationell värld och rör sig hemvant i datanäten. Hinner skolan med i svängarna?

Läroplanerna förutsätter att varje elev har tillgång till internationellt och mångkulturellt kunnande. I skolorna funderar man på hur man bäst kan arbeta med internationalisering. Vanligt är att man tänker på en utlandsresa som verktyg för internationalisering. Men finns det resurser att ta alla elever med på resor ”till internationalismen”? Riktar vi blickarna bort från Finland när vi strävar efter internationalisering eller tittar vi också innanför landets gränser och inne i skolan, mot internationalisering på hemmaplan? Drar vi full nytta av möjligheterna med IT?

I Europa har skolorna internationaliserats med hjälp av flera EU-program som kommit in i början av 1990-talet. År 2004 initierade EU eTwinning-programmet. Syftet var att varje skola i Europa skulle få en partner i en skola i ett annat land, och i medlet av år 2009 har redan fler än 60 000 skolor skaffat sig internationella erfarenheter med hjälp av eTwinning. I Finland har över 900 skolor, dvs. var femte läroanstalt i vårt land, gått med i eTwinning. Av dessa är ca 80 svenskspråkiga.

Den här handboken försöker peka på hur internationell verksamhet kan bli en del av varje skolas vardag samtidigt som vi håller fast vid läroplanens mål och den grundtanke om lärande som vi har i Finland. Med en partnerskola kan skolan samarbeta internationellt, med allt från korrespondens till utvecklingsprojekt, utan ansökningsrumbor, penninginsamlingar, flygresor stick i stäv med hållbar utveckling och utan att behöva bekymra sig över resor med skolklasser.

Vid sidan av internationaliseringen har eTwinningprogrammet ett lika viktigt mål, och det är att främja meningsfull användning av IT i undervisningen – inte som något separat utan som ett led i den vanliga undervisningen. Då ingår också utvecklandet av lärprocesserna och undervisningsmetoderna i eTwinningssamarbetet. Den här handboken är ett resultat av dessa mål. I den inledande delen av handboken ger forskare i lärande anvisningar om hur man planerar lärsituationer och använder sig av nya metoder i projekten. I den andra delen presenteras IT-verktyg som kan användas i skolsamarbeten och till sist delar lärare med sig av sina praktiska erfarenheter av eTwinningssamarbeten. Vårt varma tack till alla lärare som berättade om sina erfarenheter då handboken sammanställdes!

Lärarens ständiga problem är förstås tidsbristen: hur får jag plats med allt nödvändigt inom ramen för det timantal jag har till mitt förfogande? Ett av handbokens mål är därför att komma med konkreta idéer och tips på hur projektarbete lämpar sig som en del av undervisningen och hur det ger elever och lärare tillfälle att förbättra olika slags färdigheter och kunskaper, utan att detta läggs på som något extra. De som jobbar inom undervisningen i Finland är redan nu yrkeskunniga, men vem skulle väl inte vilja förkovra sig ytterligare om det bara var möjligt.

Utbildningsstyrelsens eTwinningteam

Mia Sandvik, Satu Raitala

1

eTwinning – klivet ut i världen tillsammans

”Att delta i eTwinning är att delta i en Europaomfattande gemenskap med verksamma lärare som alla är engagerade i att ge sina elever en erfarenhet av att ha direktkontakt med en annan ung människa i Europa, att lära känna deras föreställningar och att utbyta åsikter om alla de ämnen som intresserar ungdomar på alla håll. Lärarna på sin sida utvecklar sina egna pedagogiska metoder och erfarenheter och gör eTwinning till en dynamisk grupp människor som hela tiden växer och kommunicerar. Först och främst handlar eTwinning om människor, lärare, elever rektorer, samordnare, webbmasters, lärarutbildare och pedagogiska experter (...), som alla samverkar för att föra lärare och elever närmare varandra genom att samarbeta för att skapa en gemensam identitet och uppskattning av vad det innebär att vara europé.”

eTwinningens pedagogiska ledare Anne Gilleran:
Lära med eTwinning 2007

1.1 Samarbetsport och samarbetsportal

eTwinning är ett nätbaserat skolprogram som Europeiska kommissionen initierade år 2004 som ett led i eLearningprogrammet. År 2007 startade den andra programperioden och eTwinning blev en del av Programmet för livslångt lärande. Programmets syfte är att uppmuntra skolorna i Europa att etablera partnerskap och samarbeta med hjälp av IT.

I motsats till europeiska program i allmänhet kräver eTwinning inga långvariga och arbetsdryga förpliktelser, ingen extra byråkrati, budgetering eller obligatorisk rapportering. Programmet låter skolan eller läroanstalten kostnadsfritt och enkelt finna en europeisk samarbetspartner – för ett projekt som t.ex. varar några veckor eller rentav i flera år och kanske utvecklas till vänskap mellan lärarna. eTwinning har blivit populärt bland lärare i Europa just därför att det är så lätt att komma igång och vara med i programmet. I medlet av år 2009 har över 60 000 skolor och läroanstalter gått med, av dem är fler än 900 från Finland. Förutom förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen täcker eTwinning utbildningen på andra stadiet. Också dagisar kan vara med.

Eftersom lärprojekten främst görs på webben gör eTwinning det möjligt att uppdatera användningen av IT i skolan på det sätt som förutsätts i läroplanerna. Inom eTwinning har man satsat på olika former av stöd, utbildning, rådgivning och informationsmaterial samt på konkreta verktyg. Programmet erbjuder gratis verktyg för hantering och planering av projekt samt ett flertal olika hjälpmedel för det egentliga arbetet. Med hjälp av olika verktyg kan två eller flera europeiska skolor utföra gemensamma arbeten på en lärplattform, dela med sig av sina arbetsresultat i en webbtidning och diskutera i forum. Var och en som etablerar ett samarbete kan bestämma vilka verktyg som är lämpliga att använda och försäkra sig om att skolan hänger med i utvecklingen och ger eleverna de bästa möjligheterna inför framtiden.

Hösten 2008 förnyades eTwinningens egen portal, www.etwinning.net, i riktning mot en samarbetsportal. De europeiska lärarna har nu en egen gemenskap, där samarbete, utbyte av idéer och information och gemensamt lärande är centrala teman. Förutom att etablera projekt kan medlemmarna bilda separata grupper och ansluta sig till grupper som är integrerade på portalen och innehåller verktyg för att arbeta med ett begränsat tema eller ämne. Lärarna får alltså allt mer ut av portalen redan innan de finner en projektpartner.

Det finns inga fastställda tidsgränser för när ett eTwinningprojekt ska starta eller hur lång tid det ska pågå, och lärarna behöver inte rapportera om verksamheten efteråt, även om det naturligtvis är bra att informera om vad

man gjort på eTwinningportalen och lokalt inom skolan. Också innehållet i ett eTwinningssamarbete är fritt. Projektet kan gälla språk och syfta till att träna autentiskt språkbruk. Det kan vara ett naturvetenskapligt projekt där man utför gemensamma experiment och jämför resultaten, eller ett kulturprojekt där eleverna sysslar med gemensamma europeiska frågor inom olika läroämnen. Syftet är ändå att målen för läroplanerna uppnås. På det sättet samlar läraren inte på sig extra jobb, eftersom samarbetets läruppgifter kan integreras i det normala klassarbetet. Som många medverkande lärare säger: bara fantasin sätter gränser! I den här handboken finns många tips på hur man inom ramen för ett eTwinningprojekt kan uppfylla läroplanens mål. Längst bak, i bilagan, finns dessutom exempel på redan genomförda samarbeten och av dem kan var och en plocka ut lämpliga ingredienser till sitt eget eTwinningrecept.

1.2 eTwinning och andra internationella program

Europeiska kommissionens Program för livslångt lärande förnyades år 2007. Då blev också eTwinning en del av Comenius-programmet som är avsett för alla som ingår i skolgemenskapen: elever, lärare och annan undervisningspersonal. I vardagligt språkbruk bör eTwinning ändå hållas åtskilt från de Comenius-projekt som Centret för internationellt personutbyte CIMO administrerar och beviljar stöd för i Finland. Inom eTwinningprogrammet finansieras inte skolornas projekt, utan stöd ges i en mängd andra former. eTwinning är framför allt ett program som utvecklar undervisningens innehåll och metoder.

Utgångspunkten är att ett eTwinningprojekt kan genomföras som normal undervisning utan extra finansiering. Men även om eTwinning inte innefattar vare sig finansiering eller mobilitet behöver dessa inte uteslutas. Ett eTwinningprojekt kan kombineras med andra internationella program såsom t.ex. Nordplus-programmet, andra projekt inom Comenius-programmet och Leonardo da Vinci-programmet. Via eTwinningssökmaskin Partnersök kan man t.ex. också hitta lärare som är intresserade av mobilitet och skolutbyte. Ett eTwinningprojekt kan fungera som språngbräda till ett långvarigt utbytesprojekt. Ett väl genomfört eTwinningprojekt kan bidra till finansiering för ett Nordplus- eller Comenius-projekt, vilket gör det möjligt att träffa sina partner och eventuellt fördjupa samarbetet. På motsvarande sätt kan eTwinningssamarbetet också bestå av en kortare period under ett pågående Comenius- eller Nordplus-projekt eller en fortsättning på ett avslutat projekt av detta slag, vilket gör att ett samarbete som fått en bra början inte behöver avbrytas.

Det är möjligt att ansöka om finansiering också från andra källor om samarbetet uppfyller de krav som finansiären ställer. Till exempel beviljar Ut-

bildningsstyrelsen statligt understöd för internationaliseringsprojekt. Det lönar sig också att ta kontakt med olika slag av kultur- eller vetenskapsinstitut, beroende på projektets innehåll.

Hannu Ylilehto

1.3 eTwinning tillför skolarbetet mervärde

eTwinningprogrammets syfte är att ge skolorna ramar att samarbeta över nätet med andra skolor i Europa. Det är alltså ett rum och ett verktyg för omfattande internationellt samarbete. Den internationella verksamheten i skolornas vardag berättigas av att verksamheten stödjer målen för läroplanen och bidrar till att fullfölja såväl elevernas som lärarnas grundläggande uppgift i skolan. Lärarnas och rektorernas iakttagelser berättar om det mervärde eTwinning tillför det dagliga livet i skolorna.

”Lärupplevelser via internationalism”

Internationalismen syns i skolans vardag. Du stöter på den på hemstadens gator, den strömmar in i vardagsrummet från många olika medier, den nästlar sig in i det dagliga språkbruket. Men först internationella partnerskap, exempelvis i samband med ett eTwinningssamarbete, tar den närmare läraren och eleverna. Personliga upplevelser kan växa till engagerande lärupplevelser.

Internationalism, som kanske redan hör till skolans traditioner, som är omnämnd i skolans prioriteringar och som rektorn har skrivit in i läroplanen berör oss nödvändigtvis ännu inte. Den hamnar på något sätt i skymundan och glöms bort – vem läser väl läroplanen för att få inspiration ...

- Jag kommer ihåg att jag såg grupper av besökare som talade ett främmande språk och som gick i skolans korridorer. Jag fäste ingen större uppmärksamhet vid besökarna eftersom ingen av dem stannade för att prata just med mig, minns Piia Leppä från Forssan yhteislyseo.

Piias väg till internationalismen banades av en lärarkollega som bad henne komma med till Tartu i Estland, som övervakare för en grupp studerande. Det ena gav det andra och inom kort var Piia Leppä tillsammans med läraren Helja Kilber ledare för en gemensam litteraturkurs i Forseliuska gymnasiet i Tartu. Snart ordnade Piia gemensamma chattar och seminarier, redigerade en webbtidning, tog emot utländska gäster och besökte själv Estland ett par gånger om året.

I och med samarbetet har Piia blivit bekant med många nya människor och en helt ny kultur. Hon har också låtit sina studerande bekanta sig med den, fått språkbud, lärt sig chatta, börjat blogga och göra digitalt undervisningsmaterial.

- Jag har fått nya infallsvinklar på mitt eget arbete, börjat läsa litteratur på ett annat sätt, berättar Piia. – Helja, Pertti, Kristy och Elis är mina vänner på Facebook. Jag vet att esterna läser mycket av Sofi Oksanen och Juha Vuori. Jag känner igen en häckande stork, vet mer om beröringspunkterna mellan Vanemuinen och Väinämöinen. Men framför allt har jag lärt att se mig själv, min egen skola och min kultur på ett nytt sätt.

”En meningsfull titt på världen”

Egna upplevelser och minnen engagerar läraren att låta eleverna ta del av liknande händelser. Sari Auramo som undervisar i 1–6-skolan Ohkolan koulu i Mäntsälä minns familjens gemensamma utlandsresor med värme. Det avgörande för Sari var att få bekanta sig med jämnåriga från 14 olika länder på ett ungdomsläger i Rumänien 1980. Också året som utbyteselev i USA var viktigt.

- Jag minns att jag förundrade mig över saker och förstod mitt hemlands särdrag bättre tack vare det jag såg och upplevde utomlands. När jag återvände hem hade jag blivit mer vuxen och lärt mig språk. Jag såg omvärlden i avsevärt fler nyanser än förut.

Även om resandet är enklare och mer vanligt för Saris elever än det var för henne själv så är det ändå inte möjligt för alla. Lyckligtvis har IT gjort världen nåbar för alla. Man kan bekanta sig med andra länder och deras invånare med hjälp av många dataprogram, anordningar och tillämpningar.

- Eleverna är mången gång skickligare än läraren när det gäller att använda kommunikationsmedel i realtid. Men lärarens uppgift är att ge ungdomarna vägledning i att ta en titt på omvärlden på ett meningsfullt sätt. eTwinning erbjuder en fungerande plattform för internationella projekt som byggs upp i överensstämmelse med läraren, eleverna och de resurser som finns.

Sari Auramo har medverkat i sex eTwinningssamarbeten med sina lågstadiel elever i olika åldrar. Projekten har varit av olika längd, haft olika teman och genomförts på varierande sätt; man har upplevt både medgångar och motgångar. Och roligt har det varit!

- En av mina elever i tvåan svarade glatt på sin grekiska jämnårigas presentation: ”My name is Matti. I like spaghetti too.” De små eleverna fick sina största aha-upplevelser när de förstod hur likadana de andra europeiska barnen är.

”Spelar också flickorna rugby där?”

eTwinning är skoj. Där kommer man i kontakt med främmande människor och får bekanta sig med deras skola och kultur. Det kan rentav hända att eleverna och läraren blir så entusiastiska att den iver och det välbefinnande som internationaliseringen för med sig tar sig uttryck i allt vardagligt skolarbete. Så gick det för Pasi Siltakorpi och hans elever vid Pääskytien koulu i Borgå.

- För cirka tre år sedan tog nyfikenheten överhand, säger Pasi. – Jag loggade in på eTwinning-portalen och började leta efter en partnerskola. Efter några aspiranter fann jag den rätta: Sackville skolas enhet för specialundervisning i East Grinstead i England.

Samarbetet med partnerskolan som redan pågått i drygt två år är i bästa fall en del av veckans skolarbete. Pasi tycker om att det är enkelt att realisera sina idéer i eTwinning. Längs vägen har det dykt upp nya förslag till småprojekt från bägge håll. Ibland har hela dagen gått åt och ibland bara en timme per vecka.

Med den egna klassen går det att fungera smidigt: teddybjörnen Otso placeras på räcket i kaféet och Esko knäpper ett par bilder som sedan skickas tillsammans med Otso i resedagboken till England. Någon kom på att placera Otso sittande vid foten av Runebergs staty.

... ”Twix, Buy it!” Joonas, Pia och Galang videofilmar en reklamsnutt. Prisskylten vänds om. På ena sidan finns euro och på den andra pund. Man jämför priserna på chokladstänger hos oss och i England. Temat är hur de unga använder pengar.

... Flickorna har replikerna undangömda. Tredje tagningen. Om ni nu skulle skratta lite mindre. Alltså hur man INTE ska bete sig på en arbetsintervju. Peetu filmar ”Tagning!”...

- Eleverna har klarat av att kommunicera också med begränsade språkkunskaper. Med bilder och video kan man berätta många saker. I början av videokonferensen vill britererna se när vi lyfter upp fötterna framför kameran. De tycker att det är konstigt att vi inte har skorna på utan går stumpfota inne i skolan.

Även om det också utan eTwinning går att ha liknande ömsesidig verksamhet som Borgå och Sackville, anser Pasi att eTwinningportalens Partnersök är till stor hjälp i synnerhet i början när man letar efter en partner.

- Det kan bli alltför många kandidater om du inte begränsar dina önskemål. Sen gör du bara som vid dejting; väljer den lämpligaste, säger Pasi.

Pasi Siltakorpi tror att hans före detta elever har fått positiva erfarenheter av internationellt samarbete. Han tänker fortsätta dejta och inleda samarbete inom ett nytt projekt också med sina nya elever.

”Internationalisering lönar sig”

- I gymnasiet är det bråttom att komma vidare. Därför lönar det sig att integrera den internationella verksamheten i hela skolans verksamhetskultur så att den inte konkurrerar utan i stället kompletterar, summerar Jukka Pirttimäki Euran lukios erfarenheter.

I gymnasiet Euran lukio har man redan under flera år satsat på internationalisering. Global.me-kursen har gett de studerande tillfälle att under ledning av utländska praktikanter behandla globala frågor som exempelvis mänskliga rättigheter och hållbar utveckling.

Skolan ingår i Pisa-nätverket, vilket har fört med sig tyska ungdomar till skolan, som gör en undersökning om det finländska skolsystemet. Hjälpplärarna, japanska Akiko och danska Mette samt många utbyteselever har presenterat sin egen kultur och piggat upp skolans vardag. Ett flertal studieresor har gett motivation att studera främmande språk och kulturer.

Skolan har medverkat i två eTwinningssamarbeten. I **Ice-Breaker**-projektet deltar ett flertal europeiska skolor och de studerande har tagit fram material för en plattform som upprätthålls av den polska koordinatorskolan.

- Våra studerande har fått presentera finländsk kultur och våra vanor för andra. Ämnena har varierat från Alvar Aalto till kärningkänk, skrattar Pirttimäki.

Inom **Cultural Encounters**-projektet har ungdomarna bekantat sig med italienska ungdomar och deras kultur, tack vare samarbetet med Liceo Copernicon från Bologna.

- Det väsentliga är just de studerandes samarbete, påminner Jukka Pirttimäki. Projektet har krävt att våra elever studerar språk och kultur, läser litteratur och framställer webbmaterial.

Internationalismen tangerar alla läroämnen och har beröringspunkter med varje temaområde i läroplanen. På det sättet anser Jukka Pirttimäki att internationaliseringen bidrar till att uppnå gymnasiestudiernas allmänna mål.

”Det känns som i verkliga livet”

Det är lektion i engelska i Oriveden Keskuskoulu. Eleverna sitter parvis och diskuterar enligt anvisning: – Do you like reading? – Yes, I do. – What’s your favourite sport? – Football.

Engelsklärare Tiina Sarisalmi tycker att situationen känns aningen fånig. Eleverna ställer varandra frågor om sådant som de redan vet svaret på. Hos några utfrågare tar intresset slut. Här övar man grundläggande uttryck inom kommunikation och interaktion. Någon riktig växelverkan uppstår ändå inte. Eleverna koncentrerar sig vardera på sin egen prestation och bryr sig inte om vad den andra svarar.

Det är en annan lektion i engelska. Eleverna sitter i datorklassen, är inne på sin egen lärplattform och läser partnerelevernas brev i chattrummet. Ämnet är hobbyer. Nu börjar knappandet. Eleverna skriver svar och frågar efter mer information. De skriver sina egna texter och gör uppgifter.

Hemma igen efter skolan kan eleven återvända till sin virtuella engelsklass. Har någon svarat på brevet? Där finns någon samtidigt, jag kan skicka ett meddelande till honom eller henne.

Det är igen lektion i engelska. Jenny visar en bild med bildkanonen och berättar för sina klasskamrater:

- This is my Spanish friend Pablo. He likes reading. He likes Harry Potter books... – Does he play football?
- Yes, he does.

Nu blir engelskläraren ivrig. Det här är riktig växelverkan! Så här används ett främmande språk autentiskt så att man lär sig känna och förstå den andra. Det engelska ordförrådet ökar och elevernas kommunikationsfärdigheter förbättras i snabb takt.

- Och det bästa är att det inte känns som skola, utan som i verkliga livet, myser Tiina förnöjt.

Pasi Silander

2 Att pedagogisk bygga upp ett projekt

2.1 Utgångspunkterna för ett pedagogiskt projekt

En central utgångspunkt för de pedagogiska projekt som genomförs i skolorna är att ge eleverna mångsidiga och rika inläringserfarenheter. Projekten erbjuder ju ofta ett motiverande utgångsläge för eleverna att lära sig nya saker samtidigt som de får vara delaktiga i processen. Då måste projekten och i synnerhet elevens läroprocess ha planerats metodiskt på förhand. När det gäller projekt i arbetslivet räcker det ofta att planera och slå fast tidsscheman för den externa verksamheten eller slutresultaten, men i fråga om lärandeprojekt ligger tyngdpunkten inte bara på slutresultatet utan också på att styra elevens tänkande.

Hurdana inläringssituationer vill vi möjliggöra för eleverna i och med projektet? Hurdana tankefärdigheter kan eleven utveckla under tiden han eller hon deltar i projektet?

I detta kapitel behandlas hur pedagogiken i ett eTwinningssamarbete kan byggas upp och ges anvisningar åt läraren hur han eller hon kan planera och genomföra en pedagogiskt högklassig process. Till att börja med ges en översikt av olika kunskapssyner och teorier som kan ingå i projektet, varefter målen för läroplanen sätts som utgångspunkt för projektplaneringen och från dem leds en pedagogiskt tillfredsställande process. Efter att processen är planerad är det enkelt att börja utforma lärsituationer och hur eleverna arbetar – studerar inom projektet. Till sist ges ännu en översikt av hur lärprocessen planeras med hjälp av ett planutkast. Härifrån går det bra att fortsätta till nästa kapitel och fundera på hur man kan dra nytta av nätmiljöer i processen.

2.2 Effektivt lärande och olika kunskapssyner

Hur går lärandet till och hur gynnas det? Kunskapssynerna besvarar den frågan. Var och en av oss, såväl lärare som elev, har vår egen uppfattning om hur lärande går till, hur vi själva lär oss mest effektivt och hur vi kan stödja och hjälpa en annan människa att lära sig. De egna kunskapssynerna kan ibland vara naiva och rentav felaktiga – de har kunnat uppstå nästan utan att vi noterat det eller också har de uppstått via olyckliga tillfällen och negativa erfarenheter. I vilket fall som helst styrs undervisandet och studierna kraftigt av kunskapssynerna. För att olika metoder och pedagogiska modeller ska kunna användas medvetet i ett projekt för att underlätta elevens lärande, är det bra att granska den kunskapssyn som verkar i bakgrunden. Om också eleven blir medveten om hur lärandet går till och hur han eller hon själv lär sig bäst har eleven verktyg för att lära sig och utforska nya saker.

Av tradition kan kunskapssynerna granskas ur följande perspektiv:

- Vad är lärande?
- Hur går lärandet till?
- Vilka faktorer underlättar lärandet?
- Hurdant tänkande eller hurdan informationsbearbetning förutsätts av eleven för att han eller hon ska lära sig?
- I hurdan kontext sker lärandet bäst?
- Vilken roll har eleven, läraren och referenseleverna?
- Hur kan lärandet styras?

Dessa frågor kan tas till hjälp när man pejar sin egen kunskapssyn. Fråge-
listan fungerar också bra som underlag för den gemensamma diskussion
som förs med eleverna.

Kunskapssyner

Inom pedagogiken kan kunskapssynerna (eng. *learning theories*) grovt delas in i traditionella (eller gamla) och nya (eller moderna) kunskapssyner. Traditionella kunskapssyner är behaviorism och kognitiva informationsbearbetningsteorier. Till de nya kunskapssynerna räknas konstruktivismen och sociokulturella inlärningsteorier. Man måste ändå lägga märke till att kunskapssynerna alltid bottnar i en kunskapsfilosofisk fråga, dvs. en uppfattning om vad kunskap är, hur den byggs upp och hur kunskap uppstår.

Rådande kunskapssyner

Konstruktivistisk kunskapssyn (eng. *constructivist learning theory*)

Konstruktivismen är i grund och botten en kunskapssyn där kunskapen består av små bitar av vilka man efter behov bygger ihop, dvs. konstruerar, en helhet som lämpar sig för ändamålet. Här ses eleven som en aktiv kunskapsbyggare. Lärandet är ett resultat av elevens eget kunskapsbyggande, hans eller hennes egen produktion av information. I den konstruktivistiska kunskapssynen läggs ingen särskild vikt på elevernas gemensamma verksamhet, men å andra sidan utesluts den heller inte.

Sociokulturell kunskapssyn (eng. *socio-cultural learning theory*)

I överensstämmelse med den sociokulturella kunskapssynen anses lärandet ske i den sociala kontext där kunskapen bildas gemensamt inom gruppen. Tyngdpunkten ligger på elevernas gemensamma kunskapsbyggande och växelverkan. Kulturen förmedlar central kunskap; i den sociokulturella kunskapssynen är den kunskap som kulturen förmedlar, t.ex. symbolsystem (som matematik) eller språk och regler för språkbruk, viktiga verktyg för elevens tänkande. Som praktiska arbetsformer i skolorna används ofta gemensamt lärande i team eller projekt för undersökande lärande.

Kunskapssynen i våra läroplaner

I grundskolans, gymnasiet och den grundläggande yrkesutbildningens riksomfattande examens- och läroplansgrunder behandlas den kunskapssyn och lärmiljö (eng. *learning environment*), som undervisningen ska genomföra. Ta en titt på vad som sägs om kunskapssyner på din skolnivå i de riksomfattande läroplansgrunderna. Läroplansgrunderna finns bl.a. på adressen: http://www.opf.fi/laropans-_och_examensgrunder

När är lärandet effektivt?

Lärandet är effektivt när

- 1) undervisningen och lärandet sker systematiskt, och börjar med sådana MÅL för lärandet som är lämpliga för åldersgruppen (målorientering i lärprocessen)
– och –
- 2) eleven är genuint och konstant medveten om målen för lärandet och därmed kan arbeta målinriktat
– och –
- 3) kunskapssynen och de tillämpade metoderna medvetet har valts så att de stödjer lärandet enligt målet i fråga
– och –
- 4) eleven är medveten om hur han eller hon lär sig, vilka metoder och tekniker som används när det aktuella ämnet studeras och kan använda sig av dessa metoder och tekniker (metakognitiva färdigheter)
– och –
- 5) eleven förfogar över nödvändiga material, resurser och verktyg samt en lärgemenskap
– och –
- 6) eleven är en aktiv aktör, bearbetar kunskap enligt de ovan nämnda metoderna och får vid behov handledning av läraren.

2.3 Pedagogiska modeller och metoder i ett eTwinningssamarbete

De pedagogiska modellerna (eng. *pedagogical models*) är teoribaserade analyser som talar om hur inlärningssituationerna och lärprocessen framskrider. Den pedagogiska modellen beskriver hur lärandet går till enligt ett pedagogiskt upplägg. Den strukturerar lärprocessen i olika faser och fungerar som en utmärkt stomme för planeringen av ett pedagogiskt projekt. I dagens ofta använda pedagogiska modeller ses eleven som en aktiv kunskapsbyggare som lär sig i samarbete med andra elever. Nedan presenteras några viktiga pedagogiska modeller som hjälp för byggandet av pedagogiken i ett eTwinningprojekt.

Kollaborativt lärande

Lärande sker bäst i en social kontext, utifrån ett kollektivt kunskapsbyggande. Med kollaborativt lärande (eng. *collaborative learning*) avses här arbetsformer där eleverna arbetar exempelvis i team för att lösa något problem eller producera ett önskvärt alster. Kollaborativt lärande skiljer sig från traditionellt grupparbete på det sättet att när eleverna lär sig kollaborativt tänker de genuint tillsammans – det räcker inte att var och en gör sin egen bit och att bitarna till sist sätts samman.

Att externalisera och presentera sina tankar för de andra eleverna spelar här en central roll, liksom även kamratresponsen. I den kollektiva kunskapsbildningen utvecklar eleverna sina tankar och konstruerar kunskap tillsammans; de får kommentarer och nya idéer av de andra eleverna och måste också reflektera över sitt tänkande. Kollaborativt lärande kan genomföras bl.a. i en klassrumssituation i närundervisningen, olika slags projektarbeten och i lärmiljöer på nätet.

Kollaborativt lärande är mest effektivt i arbete i par eller i små team. Det bästa upplägget är inte en gammaldags adb-klass där varje elev sitter ensam vid sin dator och jobbar för sig själv. I en kollektiv situation kan varje elev tillföra den gemensamma processen sin egen andel av sakkunskap och erfarenhet. Eleverna bör spurras att också lägga fram halvfärdiga tankar och produkter som är under utveckling, även om slutprodukten skulle vara en individuell uppgift som ska lämnas in till läraren.

För ett kollektivt kunskapsbyggande behövs noggranna instruktioner, till exempel i form av läruppgifter. En diskussion föds inte av sig själv, den måste ha ett meningsfullt inledningsproblem, en kontext och även ett syfte och mål.

Problembaserat lärande

När det gäller problembaserat lärande (eng. *problem based learning, PBL*) startar lärprocessen från problem, dvs. frågeställningar, och lärandet ses i bästa fall som en problemlösningsprocess. Ofta formulerar eleverna startproblem i smågrupper och därefter börjar de tillsammans bygga upp ett svar. Problemformuleringen fungerar som ett motiverande element som styr lärandet under hela processen. Problemformuleringarna kan göras till exempel utifrån ett case, dvs. en fallbeskrivning, som läraren lägger fram, och i vissa fall är det bra om det är läraren som formulerar de problem som ska granskas.

En central faktor inom problembaserat lärande är elevernas egna intreseriktningar och framställning av genuina frågor. Frågorna styr kunskapsbyggandet. (Som sagt kan också läraren vid behov formulera ett problem i inledningen av processen.) I lärprocessen utgår problemlösningen från autentiska problem. Också det eleverna producerar bör vara så autentiskt som möjligt och inte bara övningar som görs för lärarens skull.

I problembaserat lärande är problemlösningsprocessen av central betydelse vid sidan av problemformuleringen. Syftet med problemlösningsprocessen (lärprocessen) är att hos eleven få till stånd en begreppsförändring, alltså en genuin kvalitativ förändring, där elevens inre kunskapsstrukturer och

begreppsrelationer förändras. Detta är ofta en förutsättning för att kunna omsätta kunskapen i praktiken.

Det finns olika tillämpningar och detaljerade modeller för PBL, exempelvis på webben.

Undersökande lärande

Undersökande lärande (eng. *progressive inquiry*) utgår från elevens medvetna handling som syftar till att utveckla elevens egna uppfattningar och kunskaper. Denna egna uppfattning och kompetens utvecklas i samarbete med andra elever varvid den gemensamma delade sakkunskapen har en central roll i processen. Eleverna bygger gemensamt upp ett nytt vetande med en problemställning eller fråga som bas. Eleverna delar också med sig av sina kunskaper och föreställningar till andra samt reflekterar över det inlärd i en process som är cykliskt djupinriktad. Det undersökande lärandet kan användas som metod antingen på en enskild lektion eller i mer omfattande projekt- och grupparbeten.

Processen för undersökande lärande startar med **ett kontextskapande**, då man motiverar eleverna och skapar kontexten, dvs. underlaget för det som ska läras. Nytt lärostoff som ska inläras kan verklighetsanpassas för att det ska kännas meningsfullt för eleverna. Utgående från kontexten eller underlaget ställer **eleverna egna frågor** dvs. formulerar ett problem, som de vill finna svaret på. Självfallet styr läraren frågeställningen i en meningsfull riktning och man diskuterar tillsammans vilka frågor som är relevanta för att nå inlärningsmålen.

Eleverna har från tidigare många olika föreställningar om det som ska läras, eller åtminstone förhandsuppfattningar som styr inläringen av det nya. **Det är viktigt att synliggöra dessa förhandsuppfattningar**, lyfta fram dem för att man medvetet ska kunna utveckla dem. Då kan man också lära bort – eleven kan under processens gång konstatera att den tidigare, felaktiga eller bristfälliga föreställningen (eller förklaringen), inte fungerar och eleven bildar en ny egen uppfattning eller förklaring i stället för den gamla. Om elevens egna föreställningar om stoffet inte synliggörs, är det omöjligt att medvetet utveckla dem. Tidigare föreställningar kan enkelt synliggöras på en kort stund, t.ex. i en diskussion i par eller grupp, utgående från lärarens frågor. Dessa uppfattningar eller förklaringar av saker eller fenomen kallas i undersökande lärande arbetsteorier eller hypoteser.

Reflektion och kritisk värdering av arbetsteorin, (dvs. elevens egen föreställning eller förklaring) utgör en betydelsefull fas i undersökande lärande. Eleven bedömer själv eller tillsammans med andra om arbetsteorin

svarar mot problemformuleringen eller frågeställningen – bör vi känna till något annat? Man funderar också kritiskt på vilka starka och svaga sidor den egna förklaringen har. Med utgångspunkt i detta vidareutvecklar eleverna sina arbetsteorier genom att jämföra dem med de andra elevernas samt genom att söka information i olika källor. I kunskapsbildningsfasen utvecklar och konstruerar eleverna gemensamt en egen arbetsteori med stöd av olika källor. Här är de ofta tvungna att precisera den ursprungliga problemformuleringen, och då kan helt nya frågor dyka upp.

Målet för lärprocessen är att cykliskt gå vidare med denna process tills man hos eleven får till stånd en s.k. begreppsförändring, dvs. en genuin kvalitativ förändring av tänkesättet, där elevens inre kunskapsstrukturer och begreppsrelationer förändras. Att enbart ackumulera ny kunskap utöver den gamla är således inte nog med tanke på lärandet i skolan enligt läroplanen. En begreppsmässig förändring är ofta en förutsättning för att tillämpa inlärnt kunskap i olika situationer (*transfer*) och omsätta den i praktiken. Särskilt viktigt är detta i sådant lärande där begreppsmodellen alltid finns som underlag för de färdigheter som ska läras.

”Undersökande lärande är lite grann som att baka vetebröd: en deg som består av olika ingredienser (= elevens egna föreställningar) knådas och rörs, sedan formas bullarna och gräddas i ugnen. Eleverna själva är baka-
gare i detta bageri.”

2.4 Stegen i planeringen av ett pedagogiskt projekt

1. Formulera inlärningsmålen för projektet
2. Planera lärprocessen och metoderna
3. Planera inlärningsituationerna, läruppgifterna och handledningen

2.4.1 Med läroplansmålen i bakgrunden

Ett eTwinningssamarbete som genomförs tillsammans med eleverna gör det möjligt för dem att inhämta många kunskaper och färdigheter samtidigt som de lär sig internationalisering. Utöver internationaliseringen är projekten i bästa fall en mix av större förståelse för andra kulturer, bättre färdigheter i kommunikation, mediäläskunnighet och -skrivkunskap, övning i att lösa problem och dra slutsatser samt ett stort antal läroämnes-specifika målsättningar. Typiskt för projektlärande är att inom ett projekt hanteras något fenomen eller någon sak på ett övergripande sätt genom integrering av olika skolämnen. I det avseendet motsvarar projektlärande hur det går till i verkliga livet eller på arbetsplatsen, där vi naturligtvis inte har någon konstlad uppdelning i läroämnen.

Den första fasen i byggandet och planeringen av ett projekt är att forma de mål för läroplanen som projektet avser svara mot. Projektplaneringen kan inte inledas genom att man funderar på aktiviteterna eller på ”vad kunde vara trevligt att göra”, utan allra först måste man fundera vilka inlärningsmålen, och därmed också målen för projektet, är. **Vad är det tänkt att eleven ska lära sig i projektet och vilka saker, kunskaper och färdigheter är det möjligt för eleven att lära sig?**

Valet av metoder utgår från de tänkta inlärningsmålen och synliggörandet av dem. Planeringen av lärprocessen startar också från inlärningsmålen. **Hur når eleverna upp till inlärningsmålen? Hurdana metoder lönar det sig att använda för att målen ska nås?**

2.4.2 Gemensam planering över gränserna och att göra eleverna delaktiga

För att ge eleverna rika och mångsidiga inläringserfarenheter lönar det sig att under hela projektets gång använda arbetsformer som kräver samarbete och där eleverna arbetar i team. Det är också viktigt att teamen arbetar interaktivt under processen och exempelvis samarbetar med elever, lärare eller klasser i något annat land vid flera tillfällen. Visserligen är det viktigt att lägga fram och utväxla slutresultat som avslutning på projektet, men det är inte tillräckligt ur pedagogisk synvinkel. **På vilket sätt växelverkar läraren och eleverna under processens gång med elever och lärare i ett annat land?**

De här frågorna bör beaktas när projektet planeras tillsammans med partnerläraren, även om målen för själva lärandet är olika i olika länder. Vid den gemensamma projektplaneringen lönar det sig att komma överens om och planera vilka arbetsformer och metoder som ska användas, samt framför allt vilket pedagogiskt mervärde man vill ha ut av eTwinningssamarbetet. **Vad tillför ett projekt med en lärare, en skola och elever i ett annat land ur pedagogisk synvinkel?**

När projektet planeras tillsammans med partnerläraren kan som utgångspunkt och gemensamt verktyg användas den förlaga till planering av lärprocessen som presenteras i detta kapitel och som också finns på engelska. **Varför lönar det sig att ta med eleverna i projektplaneringen?**

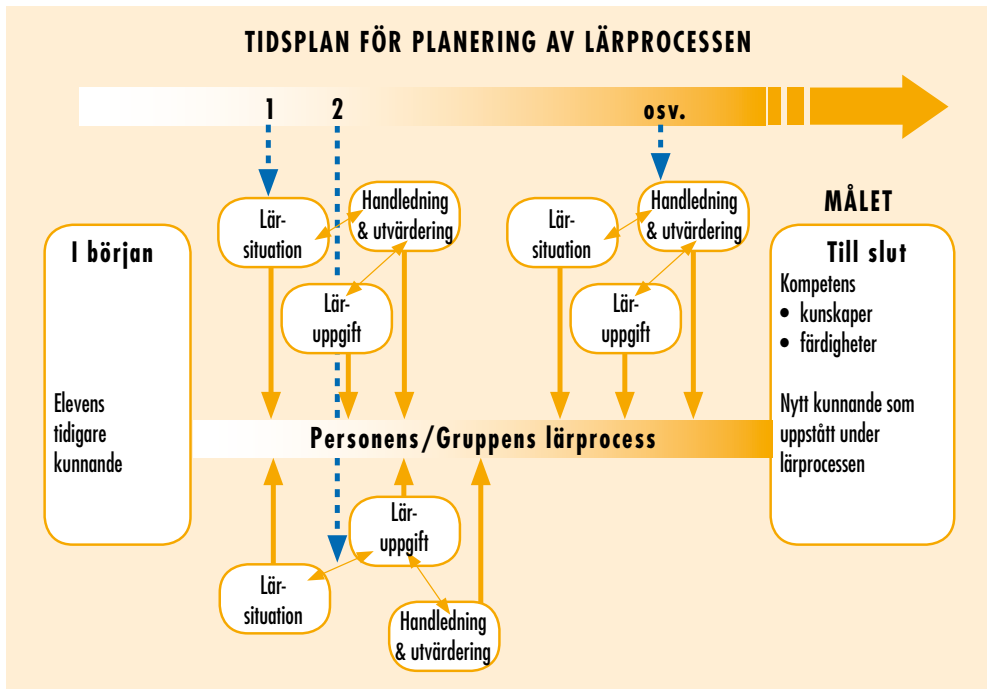
2.4.3 Att planera lärprocessen och inläringssituationerna

Planeringen av lärprocessen (eng. *learning process*) utgår från målen för lärandet och från vad eleverna tidigare vet och kan. När man låter de kunskaper och färdigheter som uppnåtts genom inlärningsprocessen återspeg-

las på elevernas tidigare kunskaper, får man tydliga ramar för hur läroprocessen ska byggas upp. Det är viktigt att i planeringsskedet fundera på hur olika elever lär sig och uppnår den kunskap som satts upp i målen.

Hur sker lärandet?

I läroprocessbaserad undervisning är de olika elementen – undervisnings-situationen, lärouppgifterna, undervisningen samt även handledningen och responsen – nära sammanlänkade och bildar också ett tidsmässigt enhetligt kontinuum. I läroprocessbaserad nätundervisning har undervisnings-situationerna, både när- och distansundervisningen, bundits ihop till en sammanhängande helhet. Den kännetecknas av att handledning och respons ges under hela processens gång och ligger till grund för elevernas kunskapsförkovran.

Figur 1. Schema över läroprocessen.

Lärprocessen kan som i schemat ovan indelas i helheter bestående av undervisning och eventuellt inlärningsmaterial samt läruppgift inklusive handledning, dvs. inlärningsituationer där eleverna bearbetar information. Undervisningssituationen och de tillhörande läruppgifterna skapar ett tydligt underlag för den handledning och respons som sker under processens gång och som exempelvis kan bestå av kamratrespons av andra elever (eng. *peer-feedback*). Målet för undervisningssituationen, läruppgiften, handledningen och responsen är således att föra lärprocessen vidare, att stimulera lärandet!

Den kunskap som uppnås under lärprocessen är summan av inlärningsaktiviteterna under processens gång. När de olika inlärningsituationerna, läruppgifterna och handledningen synliggörs redan i projektplaneringsskedet, kan man på förhand planera i vilka frågor eleverna ska få respons, när man kan använda sig av kamratrespons och vilka situationer som kräver handledning.

Lärprocessen för ett eTwinningssamarbete kan planeras antingen visuellt på det sätt som anges i lärprocessschemat ovan eller genom att använda den blankett för planering av lärprocessen som finns i slutet av detta kapitel. **Hur skulle du utforma en lärprocess enligt undersökande lärande om du använde dig av lärprocessschemat på föregående sida?**

Läruppgifterna som hjälp

Läruppgifterna är en metod med vilken eleven vägleds att lära sig nytt. Eleverna kan också arbeta i team och lära sig tillsammans. Uppgifterna går således inte ut på att i likhet med traditionella uppgifter upprepa det sakinhåll som eleven just läst eller lärt sig, utan eleven bygger i stället upp ny kunskap. Eleven söker ett svar på uppgiftens fråga eller problemställning med hjälp av nödvändiga källor. På så vis får eleven stöd för att bilda kunskapsstrukturer av olika kvalitet – djupinriktat lärande.

Läruppgifterna kan med fördel planeras utifrån lärprocessen så att de styr elevens observationer och kunskapsbearbetning. I uppgifterna får eleven ofta tillämpa och använda sina kunskaper. När man ger eleven en uppgift ska man gärna beskriva kort inte bara den egentliga frågan, utan också inlärningsmålen och det sätt på vilket eleven ska uppnå målen, dvs. hur eleven lär sig genom uppgiften. På så vis får läruppgifterna en innebörd och mening. Uppgiften kan exempelvis vara att skapa en gemensam problemformulering som utgångspunkt för den problembaserade lärprocessen.

När du planerar en läruppgift ska du titta närmare på den holistiska lärprocessen du planerar och utifrån denna fundera på vad målet är för lärandet. **Vilken slags kunskap är det meningen att eleven ska få med hjälp av läruppgiften?** Därefter ska du fundera på hur man kan leda eleven att uppnå de önskade kunskaperna. Läruppgifterna är ofta den viktigaste metoden för att styra elevens lärprocess. Med hjälp av dem kan man också stödja utvecklingen av metakognitiva färdigheter och problemlösningsförmåga.

Att tänka på innan du för in uppgiften:

- Vad är läruppgiftens mål?
- Är läruppgiften ett autentiskt problem som hänför sig till elevens egen värld?
- Vad för kunskap bearbetar eleven i uppgiften?
- Var hittar eleven den kunskap som han eller hon behöver?
- På vilket sätt bearbetar eleven kunskapen djupinriktat när han eller hon utför uppgiften?
- Hur styr läruppgiften elevens inläring och kunskapsbearbetning?
- På vilket sätt ges eleven handledning och vilken respons ska han eller hon få?

Handledning

Handledning innebär att stimulera lärprocessen. Handledningen och responsen kan med fördel planeras på förhand med utgångspunkt i lärprocessen och läruppgifterna. Då kan läraren/handledaren medvetet använda olika metoder och stödja elevens lärande vid precis rätt tillfälle. Handledning som har planerats på förhand är vanligtvis effektivare och innebär att läraren kan planera också sin egen tidsanvändning. Då handledningen är omsorgsfullt planerad och ges vid rätt tillfälle med tanke på elevens lärprocess, sparar läraren in mycket mer tid än om handledningen ges för en situation i taget utan förhandsplanering. **Hurdan handledning behöver läraren ge i samband med ett eTwinningssamarbete som bygger på undersökande lärande?**

2.4.4 Planeringsunderlag för läroprocessen i ett eTwinningprojekt

PROJEKTETS MÅL (målen för lärandet):	Hur går lärandet till? Elevernas aktivitet och kunskapsbearbetning, arbetsformer	Kärnehåll? Centralt tema	Material och redskap? Diskussionsforum, chatt etc.	Hur går handledningen till? Metodik, läruppgifter, respons	Tidpunkt/samarbete med partner? (om det anknäyer till läroprocessen)
Målen för inläro-situationen? I form av lärande och kunskap					
1. Inläro-situation					
•					
•					
•					
2. Inläro-situation					
•					
•					
•					
3. Inläro-situation					
•					
•					
•					
4. Inläro-situation					
•					
•					
•					
5. Inläro-situation					
•					
•					
•					
...					

Design Tool for a Learning Process in an eTwinning Project

OBJECTIVES OF THE PROJECT: (learning goals)	<i>Goals of the individual learning situations?</i> described as competences; skills and abilities learners will achieve	<i>How do students learn?</i> learners' activity, information processing and working method	<i>Content?</i> core-theme?	<i>Materials, tools?</i> discussion fo- rum, chat, etc.	<i>Tutoring and feedback?</i> Methods, learning tasks, feedback	<i>Time/date, collaboration with partners?</i> (when applies)
	1. <i>Learning situation</i> • • •					
	2. <i>Learning situation</i> • • •					
	3. <i>Learning situation</i> • • •					
	4. <i>Learning situation</i> • • •					
	5. <i>Learning situation</i> • • •					
	...					

Minna Lakkala

3 Kollaborativt i webbaserade lärmiljöer

Att använda sig av digitala lärmiljöer som verktyg för lärande och undervisning har snabbt blivit allmänt och börjar redan vara vardagsmat i många skolor och läroanstalter. I eTwinning spelar webbtekniken en central roll. Ambitionen är att främja projekt i vilka grupper av elever i olika länder samarbetar konkret. Då sker kontakten och samarbetet uttryckligen på virtuell basis. Genom att medverka i eTwinning kan skolorna låta eleverna ta del av övningssituationer och erfarenheter som framför allt gäller webbaserad kommunikation och samarbete med partner med olika bakgrund och kultur. eTwinningmötena blir mer autentiska och upplevelsefulla i och med att de alltid sker ”på riktigt”, med verkliga människor i autentiska situationer.

3.1 Särdragen i kollaborativt webbarbete

Det faktum att elevernas samarbete sker virtuellt och inte öga mot öga medför nya möjligheter men också ytterligare utmaningar. Användningen av nätet inom det kollaborativa lärandet har bl.a. följande fördelar:

- Deltagarna kan samarbeta sinsemellan antingen genom att förbinda sig till en bestämd tid eller plats eller inte. Elever på olika håll i Europa kan inom ramen för eTwinning delta i samma projekt genom att utföra sin andel när det passar dem bäst, och då är det inte nödvändigt att mötas ansikte mot ansikte.
- Webbmiljön ger parterna ett delat arbetsrum där alla har tillträde till samma information.
- Webbtekniken gör det möjligt för flera deltagare att kommunicera i grupp. Via webbmiljön kan parterna upprätta nätverk och kommunicera med varandra genom att vara på webben samtidigt (t.ex. videokonferens eller chatt) eller vid olika tidpunkt (t.ex. skriva och läsa meddelanden i ett diskussionsforum eller via e-post).
- Webbmiljön ger tillfälle att på riktigt skapa och utveckla olika produkter och alster tillsammans. Till exempel med ett wiki-redskap kan t.o.m. en stor grupp vara med om att skriva och bearbeta samma skriftliga alster eftersom alla gruppmedlemmar kan göra ändringar i samma text och den nyaste versionen alltid finns tillgänglig.
- I webbmiljön sparas arbetsprocessen (t.ex. de meddelanden och kommentarer som olika parter skrivit eller olika versioner av bearbetade dokument) vilket gör att även den som ansluter sig senare får en uppfattning om processen. Man kan också återvända till processen efteråt för att granska och utvärdera den. Webbmiljöns databas fungerar alltså på sätt och vis som ett gemensamt anteckningsblock.
- Webbmiljön erbjuder konkreta redskap för att strukturera och organisera den gemensamma arbetsprocessen, exempelvis med hjälp av kalenderverktyg, processmallar, mappstrukturer och gruppdefinitioner.

Ett digitalt samarbete ställer också ytterligare krav på det kollaborativa arbetet. Följande utmaningar anses vara typiska när man använder sig av webbaserade lärmiljöer:

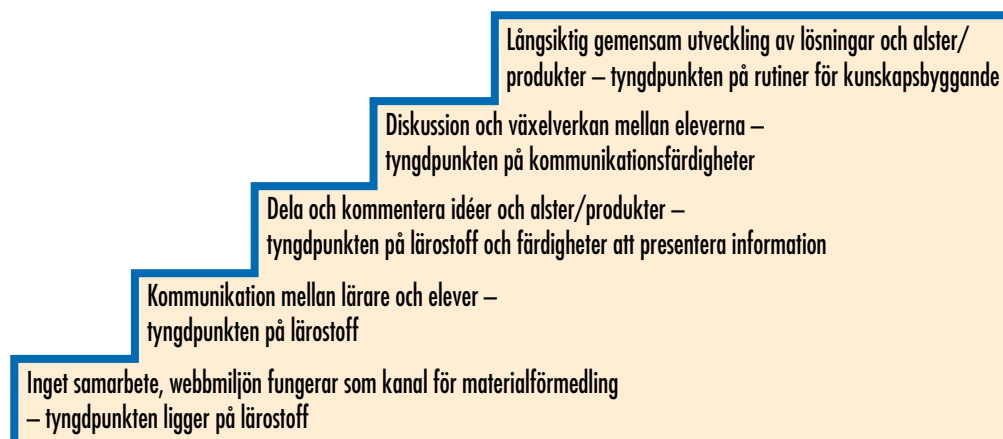
- De verktyg som används i webbaserade lärmiljöer fungerar ännu inte alltid så flexibelt och enhetligt som de borde, så vart och ett verktyg kräver övning och studier. Också tekniska problem i synnerhet i nätanslutningarna kan krångla till användningen.
- I verbalt umgänge har den ordlösa kommunikationen (miner, gester, betoningar etc.) och känslan av fysisk närvaro stor betydelse. När man kommunicerar på webben faller dessa bort, vilket kan göra det svårt att få deltagarna att känna gemenskap och tillit. Vissa webbverktyg har olika ”social awareness”-funktioner som förmedlar information om de andra deltagarnas närvaro och aktivitet.
- I en webbmiljö sker merparten av kommunikationen via skriftlig kommunikation (t.ex. chatt, webbdiskussioner) vilket kräver färdigheter att kommunicera skriftligt på ett gemensamt språk.
- Webbtekniken är i sig ingen garant för ett fungerande samarbete, utan den virtuella gemenskapen måste skapa gemensamma avtal, regler och rutiner som man jobbar efter. I ett eTwinningprojekt har lärarna en viktig funktion när det gäller att bygga upp lägen, sätt att jobba och anvisningar som stödjer det kollaborativa lärandet på webben.

3.2 Pedagogiska aspekter på kollaborativt webblärande

Webbaserade lärmiljöer används och kan användas för att uppnå synnerligen varierande pedagogiska mål. Det mest typiska sättet torde fortfarande vara att webben används som informationskälla eller för att förmedla studiematerial. Dessutom erbjuder de flesta webbaserade lärmiljöer effektiva verktyg som lärarna kan använda för att systematiskt organisera och administrera elevgruppernas arbetsprocess. Självfallet används webben i stor utsträckning också i olika inläringssituationer som ett verktyg för kommunikation och kontakt, så att elever och lärare på olika platser kan hålla kontakt med varandra. Med tanke på målen för lärande och undervisning är det inte egalt till vad och hur man utnyttjar de möjligheter webbaserade lärmiljöer erbjuder när det gäller samarbetsprojekt. Att enbart använda teknik gör inte en kollaborativ inläringssituation vare sig effektivare eller mer högklassig, utan det avgörande är mot hurdant samarbete eleverna styrs eller hurdana mål och kriterier som ställs upp för det arbetet.

Forskarna är numera rätt enhälliga om hurdana kollaborativa lärande-rutiner som är önskvärda och bör eftersträvas: det typiska är att eleverna arbetar i grupp med öppna uppgifter och problem, drar mångsidig nytta av olika informationskällor och modern webbt teknik och tillsammans får

fram ett konkret resultat av sitt arbete. Exempel på pedagogiska rutiner av detta slag behandlades redan i förra kapitlet. I det här kapitlet granskas framför allt de olika nivåerna på kollaborativt webblärande med utgångspunkt i verksamhetens mål och natur och i verksamhetens svårighetsgrad. I figur 2 nedan beskrivs dessa nivåer som en ”utvecklingstrappa” på basis av litteratur och forskning inom området. Sådana här indelningar är naturligtvis alltid förenklingar men syftet är att komma med nya aspekter på planeringen och utvecklandet av eTwinningprojektens lärgemenskap.

Figur 2. Lärgemenskapens utvecklingstrappa i webbaserade lärmiljöer

Det nedersta steget står för en verksamhet där webben fungerar som kanal för att förmedla studiematerial utan någon kommunikation mellan aktörerna. Ett exempel på ett sådant projekt är när lärarna lägger ut färdigt studiematerial med uppgifter på nätet som eleverna i olika länder sedan använder för att studera samma saker i sin egen takt.

På det andra trappsteget sker växelverkan bara mellan läraren och eleven, och eleverna har ingen kontakt med varandra. Sådan verksamhet förekommer exempelvis i projekt där eleverna lämnar in uppgifterna till läraren på nätet och läraren ger eleverna personlig respons med e-post. I båda lösningarna är målet vanligen att fokusera på individuellt lärande och att tillägna sig vissa lärostoff.

Från och med det tredje steget växelverkar eleverna också direkt med varandra. Det tredje steget innebär till exempel sådana kollaborativa arbetsituationer där eleverna först utarbetar material och alster utifrån någon bestämd fråga och sedan delar med sig av det åt de andra som kanske också kommenterar materialet eller alstret. Många av de genomförda eTwinningprojekten verkar representera den här typen av verksamhet. Det

kan vara en stor utmaning för eleverna att utarbeta själva produkterna, till exempel en presentation av det egna landets kulturvanor. Det egentliga kollaborativa arbetet med elever i ett annat land hamnar lätt i skymundan, om de färdiga alstren bara delas ut över nätet så att de andra får ta del av dem. Men lärgemenskapen blir aningen tydligare och i större utsträckning integrerad i processen om arbetet inbegriper ömsesidiga kommentarer till produkterna, så att produkterna också utvecklas och förbättras på basis av kommentarerna.

Det fjärde steget beskriver rutiner där eleverna direkt växelverkar med varandra och kommunicerar ömsesidigt. Typisk verksamhet som bedrivs på fjärde steget är att eleverna diskuterar via e-post eller på nätet och utbyter tankar och idéer om något avtalat ämne. Det här är ett karakteristiskt sätt att använda webbaserade lärmiljöer när man vill införa mer direkt växelverkan mellan eleverna. Det primära målet handlar vanligen om att träna olika färdigheter i kommunikation såsom att föra fram sin egen syn på något, godta annorlunda åsikter eller konstruktivt kommentera och argumentera för idéer. Medan man jobbar lär man sig självfallet också alltid något om det ämne som behandlas. Om eleverna kommunicerar på ett annat språk än deras modersmål, som i majoriteten av eTwinningprojekten, är träning i det främmande språket i autentiskt samspel ofta ett väsentligt mål. Det här kan vara en mycket krävande uppgift för eleven, men samtidigt också ytterst lärorikt och givande. Elevernas webbdiskussion kan styras i en mer målinriktad och strukturerad riktning om de frågor och teman som diskuteras bygger på elevernas egna intressen och om det ställs klara etappmål eller gemensamma regler för diskussionen med hjälp av tidsscheman, kommentaransvar eller delteman.

Mest krävande är sådant kollaborativt arbete där man försöker få fram ett konkret slutresultat av samarbetet och i vilket alla medverkar med kommentarer, korrigeringar och med att ta fram gemensamma utkast. Produkten kan vara exempelvis en gemensam skriftlig rapport om ett valt ämne, en gemensamt utvecklad lösning på något öppet problem eller en konstnärlig skapelse.

Det femte steget i figuren beskriver de sätt att jobba där elevernas arbete fokuserar på en gemensam målinriktad kunskapsutveckling. Under ett sådant arbete förenas en ingående kännedom om mångvetenskapligt kunskapsstoff, kommunikationsfärdigheter, färdigheter att producera ny information samt förmåga att satsa på långsiktigt arbete. Behärskandet av vissa lärostoff är i sig inte det huvudsakliga målet för detta, utan det uppnår man på sätt och vis som en ”biprodukt”. Många experter anser att skolorna nuförtiden borde lära ut rutiner för krävande digitalt samarbete redan från och med de lägsta klasserna, eftersom var och en ändå måste

behärska dessa rutiner senare i livet och det inte lyckas utan att man själv deltar i sådana här arbetsätt.

Lärarna borde därför använda sig av eTwinning uttryckligen för att bygga upp inlärningssituationer som ger eleverna dessa erfarenheter, eftersom ett projekt skapar en naturlig kontext för genuint samarbete på webben. Kollaborativt kunskapsbyggande representeras till exempel av ett projekt där eleverna har till uppgift att producera en skriftlig rapport om frågor som anknyter till ett valt huvudtema. Rapporterna utarbetas gemensamt på webben med början från preliminära uppgifter fram till det slutliga alstret. Ett virtuellt samarbete är verkligt om elevgrupperna sammanställs så att det i varje grupp ingår elever från olika länder som gemensamt bär ansvaret för rapporten om ett delområde.

Vissa webbt tekniska tillämpningar som exempelvis wikier eller det kollaborativa tankekartprogrammet Cmap Tools har tagits fram särskilt för gemensam utveckling av sådan kunskap. Wikipedias (<http://www.wikipedia.fi>) popularitet har ökat snabbt och fått utbredd användning, vilket är ett bra exempel på vilken roll och vilka möjligheter kollaborativt kunskapsbyggande på webben har i dagens läge.

Ett genuint kollaborativt kunskapsbyggande förutsätter bra samarbete, inbördes avtal, ansvarstagande samt mångsidiga färdigheter att jobba tillsammans. När man arbetar över nätet som i ett eTwinningprojekt bör lärarna i förväg ganska ingående planera hur de olika skedena och deluppgifterna i elevernas arbete ska organiseras, tidsbestämmas och handledas (se också kap. 2 och 4 om planering av lärprocessen och om projektarbete).

Tydliga anvisningar och handlingsmodeller säkerställer ett framgångsrikt projektarbete och lär eleverna goda rutiner i fråga om kollaborativa arbetsätt också med tanke på framtiden. Om exempelvis grupper med elever från olika länder har till uppgift att utarbeta och publicera en forskningsrapport om ett problem de valt, bör arbetsprocessen också beskrivas för eleverna som tydliga handlingsfaser där man har slagit fast vem som gör vad och vid vilken tidpunkt, vilket hjälpmedel som används och vad verksamheten syftar till. Till exempel:

- **Fas 1:** Dela med er och kommentera idéer inom gruppen i ett discussionsforum under en vecka.
- **Fas 2:** På gruppens gemensamma virtuella möte fattar ni beslut om stommen för er rapport, på basis av de webbdiskussionen ni fört i forumet.
- **Fas 3:** Producera information på den valda stommen genom att använda en wiki under en vecka.
- **Fas 4:** Kommentera någon annan grupps rapport på deras wiki under en vecka.

- **Fas 5:** Utveckla den egna gruppens rapport utifrån de andras kommentarer under två veckors tid.
- **Fas 6:** Lärarna kommenterar rapporten och rapporten finslipas under en vecka.
- **Fas 7:** De slutliga rapporterna publiceras på projektets webbsida.

I samband med genuint kollaborativt arbete stöter man självfallet också på överraskningar. I synnerhet kan den virtuella kommunikationen ge upphov till informationsavbrott och missförstånd av många slag. En så noggrann förhandsplan som möjligt över samarbetets olika faser och rutiner är då till stor hjälp: planen fungerar som ett slags gemensam karta som lotsar de medverkande tillbaka till huvudstråket om de hamnar ut på något sidospår.

3.3 Kollaborativt webbarbete i eTwinningssamarbeten

I kapitel 7 i denna bok granskas genomförda eTwinningprojekt och det pedagogisk-didaktiska mervärde de fört med sig. Goda handlingsmodeller ger lärare som planerar och genomför eTwinningssamarbeten nya perspektiv på hur man utvecklar egna projekt så att de är målinriktade och inbegriper kollaborativt arbete. De följande två är bra exempel på projekt där samarbetet mellan eleverna företräder arbetet på de två översta steg som beskrivs på sid 31. Där är eleverna i direkt växelverkan med varandra antingen så att de utbyter erfarenheter och åsikter i webbdiskussioner eller så att de tillsammans utarbetar konkreta alster med hjälp av verktyg på webben.

I Holman koulu i Orivesi genomförde Tiina Sarisalmi projektet ”**Learning through Friendship**” med eleverna i klass 5–6. I projektet växelverkade eleverna med spanska elever i samma ålder. Samarbetet genomfördes i huvudsak inom engelskundervisningen under läsåret 2005–2006. Elevernas arbetsprocess var indelad i månadsvisa ämnesområden i överensstämmelse med de teman inom språkundervisningen som anknöt till läroplanen. Sådana teman var att presentera sig själv och att berätta om sin egen hemtrakt, sitt hemland och aktuella kulturfenomen. För varje ämnesområde hade lärarna sammanställt olika läruppgifter, länkar, foton och frågor på den gemensamma Moodle-lärplattformen och dem fick eleverna bekanta sig med och utföra i egen takt.

Elevernas viktigaste uppgift var att delta i den diskussion som fördes i diskussionsrummen. En sådan diskussionsuppgift hade inkluderats i varje ämnesområde. Uppgiften definierades så att varje elev skrev ett brev om vart och ett ämnesområde (t.ex. egna hobbyer eller det egna landets matkultur), läste andras brev och svarade på några brev. Samtliga brev kunde läsas och kommenteras av alla i diskussionsforumen.

Organiseringen av projekthelheten verkade fungera, eftersom ett nytt ämne varje månad gav processen en struktur men eleverna ändå fick tillräckligt med utrymme för att behandla ett och samma ämne. Idén om att de meddelanden som eleverna skrev till diskussionsforumet på sätt och vis var ”brev” i vilka de berättade om sig själva och det egna landets särdrag för de utländska samarbetsparterna skapade en konkret referensram för den inbördes kommunikationen, vilket enligt mig passar utmärkt för elever i den här åldern. Samarbetsformerna behöver nödvändigtvis inte styras desto exaktare eftersom alla vet hur man skriver och besvarar ett brev. Med ett sådant tillvägagångssätt vore det ändå bra om man klart kommer överens om någon form av kommentaransvar bland eleverna. På det sättet säkerställs att varje elev är tillräckligt aktiv och säkert också får svar på sitt eget brev: åt var och en väljs ett par brev ut som han eller hon åtminstone besvarar, även om det annars är fritt att skriva så många svar man vill.

Det var också en lyckad lösning att öppet dela ut alla brev så att de kunde läsas av alla i det gemensamma diskussionsrummet och inte enskilt. Eleverna hade i vilket fall som helst möjlighet att också diskutera på tu man hand på webben via Moodles chatt eller per e-post.

Mer om projektet:

<http://www.orivedenkoulut.net/holma/index.php?page=kv-projektit>

I gymnasiet Forssan yhteislyseo genomförde Piia Leppä ett eTwinning-projekt som ett samarbete mellan sina 16–18-åriga gymnasieelever och ett estniskt gymnasium. Projektet anknöt främst till läroplanen för modersmål och litteratur. Läsåret 2006–2007 handlade projektet om **”granarnas konst och litteratur på 2000-talet”**. Läruppgifterna var av många olika slag: resonering, utbyte av åsikter, textanalys, informationssökning etc. Eleverna kunde utföra uppgifterna antingen enskilt eller i grupp. För grupparbetena delade lärarna in de studerande i arbetspar eller grupper med 2–3 personer så att både finska och estniska elever ingick i samma grupp. Med ett par månaders mellanrum fick gruppen eller arbetsparet en uppgift – till exempel att läsa den finska översättningen av något estniskt nutidsverk och skriva en recension av den – vars resultat behandlades muntligt eller publicerades i projektets webbtidning. Av lärarna fick grupperna allmänna instruktioner om arbetet, men vid behov också individuell handledning. Man använde sig av många olika webbverktyg i projektet: skolornas hemsidor, den gemensamma webbtidningen, eTwinningplatsen (Twinspace), i Forssa Moodle, i Tartu webblog samt för elevgruppernas interna kommunikation e-post och Messenger. Också ett besök i partnerskolan ingick i projektet.

Vad gäller kollaborativt arbete var det särskilt ambitiöst att elevgrupperna bestod av elever från bägge länderna vilket tvingade ungdomarna att kon-

kret lära sig rutinerna för digitalt samarbete. I projektet användes tre språk parallellt: finska, estniska och engelska. Det kollaborativa arbetet blev säkert mer meningsfullt och målinriktat i och med att åtminstone en del av alstren publicerades i webbtidningen öppet på nätet. Det var viktigt att eleverna vid behov fick handledning av lärarna för arbetet i grupp, om samarbetet inte förlöpte på bästa möjliga sätt av sig själv. Användningen av webbt teknik för att organisera och förmedla den gemensamma processen kunde kanske förbättras; nu utnyttjades många olika hjälpmedel och de finska eleverna använde delvis andra verktyg än de estniska. En stor del av gruppernas kommunikation skedde uppenbarligen med e-post och Messenger, vilket inte gör det möjligt för alla att ta del i processen, utan idéerna och diskussionerna stannar inom gruppen.

Mer om projektet:

[http:// magazinefactory.edu.fi/magazines/wwwtfgtartuee/](http://magazinefactory.edu.fi/magazines/wwwtfgtartuee/)

Leena Vainio

4

Att genomföra ett projekt i skolan

4.1 Vad är ett projekt?

Den kraft som sparkar igång ett projekt är en motstridighet mellan nuläget och önskeläget. Med ett projekt vill man vanligen få till stånd en relativt snabb ändring. I bästa fall är projektet en dynamisk och reformvänlig arbetsform.

Ordet projekt kommer från latinets begrepp *pro-iectum*, som betyder 'ut' eller 'framkastad', ett förslag. Ett projekt är alltså ett slags förslag på hur en sak ska skötas.

Det är egentligen ännu inte frågan om ett projekt när man tar kontakt med partner i utlandet och utväxlar några bilder och meddelanden och talar om ditt och datt. Det är inte längre något projekt när samma uppgift upprepas år för år. Upprepade händelser är processer. I ett projekt kommer man genast i början överens om de mål som ska uppnås, gör upp en gemensam tidtabell, planerar arbetssätten, etappmålen och utvärderingsmetoderna. Ett projekt börjar och slutar vid en gemensamt avtalad tidpunkt.

Att framgångsrikt bemästra ett projekt är ingen exakt vetenskap, utan snarare en färdighet som uppnås genom att man utträttar saker och lär sig av erfarenheterna. Att bygga ett hus själv är ett stort projekt och enligt de som har erfarenhet av detta blir först det tredje huset bra. Också det tredje projektet kan lyckas perfekt. Men det blir ingen tredje lyckad erfarenhet om man på grund av att man inte vågar varken genomför det första eller det andra projektet. Det lönar sig att försöka – resan är intressant och under projektets gång lär man sig en massa. Men fundera före avfärden på varför du går med i projektet – vad vill du lära dig med eTwinningprojektets hjälp eller vilket problem vill du finna en lösning på?

I det här kapitlet har vi sammanställt allmänna anvisningar och tips som gäller grunderna i ett arbetssätt av projekttyp. Fundera på vilket sätt de passar in för att sätta igång med och genomföra ditt eget eTwinningprojekt. Ditt första projekt kan ha karaktären av en innovationsprocess där det egentliga målet klarnar först genom idéer och experiment. Till en början kan det vara svårt att planera, definiera och avtala om allt noggrant på förhand. Men när du vet vad du vill ha ut av ditt projekt sparar ett systematiskt arbetssätt både tid och psykiska resurser.

4.2 Väl planerat är hälften gjort

Det lönar sig att preliminärt skissa upp projektet i förväg. Till först väljs ämnet/temat för projektet. När val görs bör du fundera på vilken typ av projekt som bäst betjänar din skola eller läroanstalt, dina samarbetsparter, dina och elevernas lärbeköv. Ett projekt går lättast att genomföra när det anknyter till utvecklingsmålen för din egen skolgemenskap och utvecklandet av ditt eget eller elevernas kunnande.

Det utmärkande för eTwinningplattformen är att du på den också kan ta del av projektplaner som andra lärare har utarbetat och/eller som de söker partner till. Du behöver alltså nödvändigtvis inte ha en färdigslipad plan, bara dina mål är klara.

I projektplanen är det bra att besvara åtminstone följande frågor:

- Varför börjar vi med det här projektet (bakgrund) och vilken nytta får vi av det?
- Vad syftar projektet till och vilka är dess mål?
- De pedagogiska utgångspunkterna – en genuin läroprocess för eleverna?
- Vad finns det för risker med projektet, vad ska vi bereda oss på?
- Hur delas arbetet in, dvs. vilka är etappmålen?
- Vem behöver medverka i projektet för att målen ska nås?
- Vem ska informeras om projektet?
- Med vilka resurser genomförs projektet?

När det finns ett första utkast till projektplan, dvs. när du har besvarat frågorna ovan och skrivit kortfattade tydliga beskrivningar till dem, kan du börja söka partner via eTwinningwebbplatsen. Ju tydligare du har beskrivit målen för ditt projekt desto lättare hittar du samarbetspartner. Tillsammans finslipar ni projektplanen och justerar målen och tidtabellen. Reservera tillräckligt med tid för projektplanen. Dra nytta av digitala verktyg då ni håller kontakt och kommunicerar – på så sätt blir du bekant med olika verktyg inför det egentliga projektet.

Att dela upp arbetet i mindre delar som går att kontrollera (i fråga om stora projekt talar man om arbetspaket) bidrar till att definiera klara ansvarsområden och vilka uppgifter de olika parterna ska sköta. En förnuftig uppdelning av arbetet gör det lättare att slå fast de olika aktörernas uppgifter. På basis av uppdelningen kan man uppskatta den tid som behövs för arbetet samt slå fast detaljerade resultat och konkreta produkter för vart och ett arbetspaket. Utifrån uppdelningen kan man planera projekttidtabellerna och följa med hur projektet avancerar. Olika grafiska scheman underlättar arbetsuppdelningen. Här gäller det ändå att använda sitt sunda förnuft, för en allt för omfattande uppdelning leder lätt till att helheten blir splittrad.

För respektive etappmål fastställs de nödvändiga resurserna (människor, arbetsformer, teknik, material etc.) Med projekttidtabellens hjälp uppskattas hur mycket av lärarens tid som behövs för var och en deluppgift och hur mycket av elevernas tid som ska reserveras. Vid internationellt samarbete måste man också reservera tid för de medverkande att lära känna varandra och lära sig nya arbetsmetoder. Att arbeta på webben utan att träffas kräver helt nya arbetsfärdigheter av projektledaren.

När projektplanen utarbetas gemensamt engagerar sig alla parter i projektet. Väl planerat är hälften gjort. När var och en redan i förväg får fundera på hur projektet ska avancera och vilka tidtabeller som ska följas, behöver man i samband med det egentliga genomförandet inte längre grubbla på hur tiden ska räcka till för arbetet. I en bra plan har man för respektive målpunkt redan reserverat de elevgrupper och lektioner som behövs från vart och ett land och varje lärare har utarbetat sin läroplan och sin undervisningsmetod så att arbetssättet leder fram till att de gemensamma målen uppnås.

4.3 Initiering

Initieringen av projektet är viktig – att tänka igenom projektet är a och o. En välplanerad inledning motiverar deltagarna och skapar en bra jobbanda. I synnerhet i digitala miljöer lönar det sig att förbereda startmötet omsorgsfullt. Arbetsformerna ska tränas på förhand så att tekniken inte

ställer till med problem. Som mötesverktyg passar exempelvis eTwinning-chatten eller något annat chattverktyg, VoiP-diskussion (t.ex. Skype) eller videokonferens med FlashMeeting.

Det är naturligtvis möjligt att man inte ordnar något egentligt startmöte alls utan avtalar om projektet via e-postdiskussioner. Men för att skapa en bra vi-anda lönar det sig att rytmisera de virtuella mötena så att alla parter medverkar aktivt i arbetet och blir uppmärksammade.

Långa monologer eller e-postbrev tröttar ut folk – fundera ut metoder och arbetssätt som alla kan delta i och där varje aktörs synsätt och åsikter och arbetsvanor hela tiden kan ses av alla. Det är också viktigt att bli bekant med den andras arbetskultur. Finländarnas vana att gå direkt på sak kan förvirra motparten – det är klokt att först orientera sig i omgivningen, bekanta sig med samarbetsparterna och så småningom avancera i riktning mot målen och projektuppgifterna.

Projektledarnas gemensamma slutna forum fungerar som verktyg för planeringen. Men vore det bra att också bjuda in andra tänkbara samarbetsparter än de egentliga projektaktörerna? Är din lärarkollega eller någon av elevernas föräldrar intresserade av projektet? Information hör alltid samman med projekt, via den får man också respons av de olika parterna och bra frågor som för projektet framåt.

I startskedet preciseras planeringen av projektet och arbetssätten slås fast. Framför allt bestämmer man projektteamets organisation och verksamhetsprinciper och granskar resurserna, som exempelvis tillgången till de verktyg som ska användas. Också tidtabellerna för etappmålen granskas och den närmaste tidens konkreta åtgärder slås fast.

I en bra projektplan ingår också alltid en utvärderingsplan och den preciseras på startmötet. För att projektet ska vara framgångsrikt är det viktigt att skapa en gruppanda och bemyndiga aktörerna att ta ansvar för sina uppgiftsområden och mål.

Projektkoordinatorns uppgift är att leda projektet, följa med hur det genomförs, handleda aktörerna och se till att man avancerar enligt planerna och justera planerna vid behov. I startskedet är det också bra att lyfta fram potentiella riskfaktorer så att de kan undvikas medan tid är. Lösningar måste hittas till exempel på språkproblem. Man måste också förbereda sig på att målen kanske inte går att uppnå inom den avtalade tidtabellen. Det lönar sig att redan i förväg fundera på hur problemsituationer ska lösas och vem som har ansvaret för att de blir lösta.

4.4 Engagemang

Ett gammalt kinesiskt ordspråk lyder: När hästen är ovanför avgrunden är det för sent att dra i tyglarna. Man måste genast få projektgruppen att förbinda sig målen och det gemensamma arbetet och att ta ansvar. Ett bra startmöte, regelbunden kontakt, online-möten samt kontinuerlig uppföljning av förloppet och respons håller deltagarna medvetna om projektets mål.

Redan i planeringsskedet motiveras aktörerna av att ansvaret är jämnt fördelat. Varje aktör måste också jämlikt få presentera sina resultat och få respons på sitt arbete. Utvärdering och positiv respons håller upp arbetsmotivationen. I synnerhet i webbmiljöer måste de ansvariga personerna hela tiden vara aktiva. Långa pauser och obesvarade meddelanden drar ner på engagemanget.

Förtroende för sakkunskapen, respekt för andras arbete och det egna arbetets trovärdighet ökar alla parter engagemang. En effektiv informationsgång är också en betydande förutsättning för engagemanget.

4.5 Utvärdering

Projektet utvärderas genast från början. Respons samlas in från de olika aktörerna och den målgrupp som projektet riktar sig till. I samband med projektplanens arbetspaket är det också skäl att beskriva hur var del ska utvärderas.

Kvalitetsvärdering kan utföras redan i förväg genom att man undviker de vanligaste orsakerna till misslyckande:

- oklar definition av projektets mål eller omfattning
- svag uppföljning av etappmålen
- man har inte förstått aktörernas olika verksamhetskultur
- målgruppens medlemmar deltar inte i planeringen
- projektet har inget samband med utvecklandet av den egna läroanstalten
- ledningens stöd saknas
- otillräcklig eller okunnig projektledning
- otillräcklig växelverkan
- oerfarenhet av projektarbete
- inget stödande nätverk i den egna arbetsgemenskapen
- behärskar inte språket
- bristfälliga kunskaper om rapportering och sammanfattning av resultaten
- det används arbetsmetoder och teknik som ingen behärskar.

Fundera på hur du kan undgå dessa problem i fråga om ditt eget projekt. Se också efter i projektplanen om var och en problempunkt har blivit behandlad och om ni har tänkt ut vilka åtgärder som ska vidtas om det uppstår problem.

4.6 Att avsluta projektet

Att avsluta projektet är ett lika viktigt skede som att påbörja det. På avslutningsmötet utvärderas resultaten, ges tack och erkännande åt alla deltagande och görs upp planer på nya projekt. Det är viktigt att dela med sig av erfarenheterna också åt kolleger och intressentgrupper.

Det är hövligt mot de medverkande att också fira de gemensamma erfarenheterna och resultaten under lämpliga former. I början av projektet kan det vara svårt att engagera deltagarna och i slutet kan det å andra sidan vara svårt att lösgöra sig från projektet. Firandet hjälper deltagarna att lösgöra sig och signalerar att alla är redo att gå vidare till nya utmaningar. Projektresultaten kan presenteras exempelvis på en gemensam fest i skolan.

Slutreferatet befriar projektledaren från dennes uppgifter. I slutrapporten görs också en självvärdering av hur man lyckats med projektet och vilka frågor som eventuellt ska förbättras. Utvecklingsobjekten kan vara utgångspunkt för ett nytt projekt. Framgångarna och det man lärt sig är uppnådda mål, dvs. lösningar på det ursprungliga problemet. Projektet var ett genuint projekt om du hittade en lösning på problemet och lärde dig nya arbetssätt som du kan ha nytta av framöver. När du har konstaterat detta kan du med gott samvete avsluta projektet vid avtalad tidpunkt.

4.7 Projektmässigt arbete i eTwinning

I de slutförda eTwinningssamarbetena har man övat och tillämpat projektrutiner antingen medvetet eller intuitivt. Ingredienserna till goda projektarbeten finns i flera samarbeten – nedan ges några exempel på goda rutiner.

I Kitisenrannan koulus (nuvarande Aleksanteri Kenan koulu) tvååriga projekt **Exchange on the cinema** utgick man från tydliga mål. Ambitionen med ett internationellt projekt var att få nya perspektiv på undervisningen i mediekunskap. Man vill också lära sig att uttrycka sig på ett främmande språk. Projektet var fast sammanlänkat med läroplanen. I projektet engagerades den egna skolans aktörer också i vidare bemärkelse. Projektet planerades och tidtabellerna slogs fast tillsammans med lärarna och under projektets gång togs så småningom hela skolan med. Med hjälp av olika

arbetsmetoder engagerades aktörerna att uppnå projektmålen. Särskilt i startskedet gavs alla tid att bekanta sig med varandra vilket ledde till en förtrolig arbetsatmosfär. På så sätt fick man deltagarna att genomföra sin egen andel under projektets gång. Eleverna hade klara ansvarsområden i projektet och vid sidan av andra färdigheter lärde de sig projektarbete. Då andra lärare, elever och föräldrar kom med i projektet spreds resultaten och det man lärt sig i samband med projektet användes också framöver i den normala verksamheten.

I Viialan keskuskoulus tvååriga projekt **An Art Project About the Environment** var målen för projektet klart integrerade i målen för läroplanen. Projektet planerades och tidtabellerna slogs fast i samarbete med de deltagande lärarna. Arbetena var klart indelade via månatliga läruppgifter. Eleverna hade tydliga mål för respektive läruppgift och på så sätt var de själva ansvariga för att varje andel blev genomförd. Projektresultaten utvärderades hela tiden med hjälp av eTwinnings aktivetskort, där man skrev in hur projektet framskred. På det sättet kunde man se hur de olika grupperna avancerade. Lärarna från respektive land gav sin egen bedömning i slutet av terminen och vid projektets slut sammanställdes en gemensam utvärderingsrapport. Den kollegiala utvärdering som fortgick under hela processen gav fart åt projektet.

I Ohkolan koulus cirka ettåriga projekt **Fingerm – the Fish** konstaterades att det lönar sig att lägga ner tid på den inledande planeringen av projektet och att det är viktigt att sätta upp mål och tidtabeller. Förutom den tid som reserveras för egentligt arbete måste lärarna också ta sig tid att hålla kontakt med sina partner. Särskilt i startskedet måste det finnas tillräckligt med tid för kontakt. En klar uppdelning av läruppgifterna bidrog till att målen uppnåddes. Arbetsmetoderna och verktygen måste väljas så att de stöder verksamheten. Ohkolan koulu upprättade hemsidor för projektet och till dem hade också samarbetsparterna tillträde. Projektresultaten spreds vidare genom att hela skolan fick möjlighet att komma och se på alstren.

Havukosken koulus projekt **Climate change and the consequences of it for ones own country** krävde massor av planering eftersom det varade i tre år och deltagarna kom från många länder. Det första året gick därför åt att planera projektet. Planeringen var krävande också därför att samarbetsparterna inte möttes öga mot öga utan hela planeringen skedde med hjälp av olika IT-verktyg. Projektet hade miljöfostran som tema, men stoff producerades också till exempel på engelsklektionerna. Planeringen krävde därför att lärarna samarbetade också inom den egna skolan och dessutom att de var införstådda med hur lärare från olika kulturer tänker. Det konstaterades att bra planering är guld värd. Målen integrerades i läroplanens mål; för detta användes massor av tid för gemensamma diskussioner efter-

som läroplanerna är olika i olika länder. Det fanns också varierande uppfattningar om hur djupt läruppgifterna ska tränga in i ämnesområdena. Arbetet delades upp med läruppgifternas hjälp och samtidigt planerade man gemensamma former för arbetet. Eleverna arbetade enligt planen i nationella och internationella grupper och utförde sin egen andel med hjälp av mångsidig användning av IT och virtuella möten en gång i månaden. Allas arbeten och lärarnas respons fanns utlagda på nätet. På det sättet hade en kontinuerlig utvärdering av verksamheten byggts in i projektgenomförandet.

Mia Sandvik, Ella Kiesi, Paula Mattila, Satu Raitala, Yrjö Hyötyniemi

5 Vilka är ingredienserna i ett lyckat skolsamarbete?

5.1 Kvalitet av många slag

Det finns inget entydigt svar på vad som kännetecknar ett gott eTwinningssamarbete. Inom eTwinning finns ett brett spektrum av lyckade skolprojekt som alla är olika varandra beroende på lärare, elever, skolstadium, skoltyp, ämnen, IT-verktyg, längd, approach osv.

I eTwinning finns ändå ett antal element som inom projektledningen anses vara av vikt, i synnerhet för lärare som önskar uppnå en viss formell kvalitet inom sina skolsamarbeten och som vill ha en utvärdering av sina projekt, t.ex. genom att ansöka om kvalitetsmärkning eller genom att delta i eTwinning's europeiska tävling (se kap 8). Dessa element beskrivs i detta kapitel. Elementen anknyter bland annat till läroplansintegrering, organisering av skolsamarbetet både inom den egna skolan och med partnerskolan och till användning av IT.

Förutom de formella elementen finns det också mer praktiska aspekter att beakta i ett europeiskt skolsamarbete, aspekter som – om de är på rätt plats – kan underlätta samarbetet. Under de år eTwinning varit igång har det strömmat in goda råd av eTwinners som redan hunnit prova sig fram i projektvärlden. Här följer några av dem

Du behöver inte ha expertkunskaper. Som lärare behöver man varken vara expert på projekthantering eller IT för att genomföra ett eTwinning-projekt. En av programmets kungstankar är de facto att lärarna ska kunna börja småskaligt och pröva sig fram i egen takt. Ett gott råd för nybörjare är att börja smått (det går alltid att bygga på senare eller att börja med ett större projekt senare). Be erfarna kolleger eller projektpartnern om råd om du är osäker på något IT-verktyg – eller varför inte fråga eleverna. Som en erfaren eTwinninglärare från Sverige uttryckt det: ”Läraren behöver inte vara bäst i klassen längre. Det är bara bra om eleverna känner att deras kunskap värderas och kommer till nytta i undervisningen.” Det går också bra att ställa ditt supportcenter frågor.

Planering & lära känna din/dina partner. Projektplaneringen tar ofta – och får ta – längre tid än man tror. Ge dig också tid att lära känna din/dina skolpartner. Ömsesidigt förtroende är viktigt. Tänk också på att det kan finnas kulturskillnader, även inom Europa.

Tidtabeller. Gör upp realistiska tidtabeller inom projektet. Kontrollera också när den andra skolan/de andra skolorna har lovtider. Dessa varierar kraftigt, också en aning inom Norden. Märker du att du inte kan hålla en tidtabell, så meddela då genast din/dina partner.

Netikett. Svara på e-postmeddelanden, också på eTwinningsskrivbordets e-postverktyg. Kom också ihåg att be föräldrar om lov innan du sätter ut foton eller filmsnuttar av eleverna på nätet. Bekanta dig också med din skolas praxis när det gäller informationssäkerhet och personskydd.

Involvera mera. Ge eleverna en tillräckligt utmanande uppgift och ge dem gärna stort ansvar för (en del av) projektet, beroende på ålder. På det sättet involverar du och motiverar dem. Involvera gärna också dina kolleger, t.ex. genom att jobba ämnesövergripande, och elevernas föräldrar.

Projekt som hamnar på glid kan också vara bra projekt. Ett projekt som sparat ur är inte automatiskt ett misslyckat projekt. Vi lär oss av våra misstag. Ett projekt som råkat på glid kan de facto ge större utdelning i form av positiva överraskningar än ett projekt där svängrummet är snävt.

Till sist. **Gå fördomsfritt in i ditt projekt.** Internationella skolsamarbeten ger lärare en chans att lära sig nytt, både vad gäller pedagogik, IT, språk, Europakunskap med mera, men även vad gäller stoffet i de egna läroämnena – livslångt lärande i högsta grad.

5.3 Läroplanen styr

Ett eTwinningssamarbete ska inte vara en ytterligare arbetsbörda för lärarna, utan ett verktyg för att genomföra läroplanen. Projektinnehållet fastställs i överensstämmelse med den. Men i ett lyckat projekt kan man uppnå också annat än läroplanens innehållsmässiga mål.

De gällande läroplansgrunderna förutsätter att man använder sig av mångsidiga arbetsmetoder som stöd för elevens lärande och för att väcka elevens lust att lära sig. De valda arbetsmetoderna förutsätts också gynna utvecklandet av färdigheterna i IT. I de temaområden som utformats för att förenhetliga undervisningen betonas utvecklandet av den europeiska kulturidentiteten samt förståelsen för interkulturell växelverkan och internationalism.

Ett lyckat eTwinningssamarbete kan vara det första steget för en elev som lär sig internationell växelverkan. Samtidigt får eleven lära sig att använda IT-verktyg på ett mångsidigt sätt. Finländare kan mera sällan använda sitt eget språk när de samarbetar med folk i andra länder. Men också ett anspråkslöst eTwinningssamarbete visar eleverna att det lönar sig att studera andra språk och det andra inhemska språket, och gör det möjligt att utnyttja också obetydliga språkkunskaper i autentisk kommunikation. För svenskspråkiga skolor är eTwinning ett utmärkt redskap för autentisk grannspråksundervisning, eftersom alla nordiska länderna är med.

I bästa fall uppnås målen för temaområdena så de integrerats i de olika läroämnena. Därför kan och bör också eTwinningssamarbetena genomföras inom ramen för nästan vilket läroämne som helst. De nuvarande läroplansgrunderna bygger på en kunskapssyn där lärandet ses som individuell och kollaborativ process för att bygga upp kunskaper och färdigheter. Därigenom uppstår kulturell delaktighet och nya bestående inlärnings- och arbetsmetoder.

eTwinningssamarbetet startar ofta med rätt småskalig kontakt och utbyte av kulturinformation med partnerskolan. Men ett eTwinningssamarbete fungerar lika bra som ett krävande kollaborativt projekt för kunskapsbyggande och lärande till vilket de internationella parterna för med sig nya synsätt och ger sin egen insats – precis som i autentiska samarbetssituationer i arbetslivet.

I internationellt sällskap

Europaparlamentets och rådets beslut om inrättande av ett handlingsprogram för livslångt lärande kopplar samman programmet med det s.k. Lissabonavtalet från år 2000. Då satte Europarådet som mål att Europeiska unionen ska bli världens mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsekonomi som förmår upprätthålla en hållbar ekonomisk tillväxt, skapa nya och bättre arbetsplatser och öka den sociala samhörigheten. Målen är högt ställda. eTwinning erbjuder ett verktyg som är lämpligt och lockande för aktörer på gräsrotsnivå, utan byråkrati och inom räckhåll för den lilla människan.

I medlet av 2009 har över 60 000 skolor greppat verktyget. EU har upptäckt ett betydelsefullt sätt att närma medborgarna varandra. Vad tänker de unga beslutsfattare som nu helt naturligt lär sig internationellt samarbete genom att chatta i klassrummen och studera tillsammans med sina jämnåriga runt om i Europa måntro om tjugo år? 60 000 skolor – det innebär kanske 450 000 eller rentav 4 500 000 elever – goda minnen måste det således bli mängder av!

För tillfället kan alla EU-länder samt Island, Norge, Turkiet, Kroatien och Fyrom officiellt ta del i programmet. Lägg märke till att också skolor från länder utanför EU får delta i enskilda projekt. De kan på ett värdefullt sätt bidra till ett eTwinningssamarbete. Det viktiga är att arbeta meningsfullt tillsammans. Bara genom gränsöverskridande samarbete kan man motverka de krafter som utgör ett hot mot världen. Internet stöder den här utvecklingen. Växelvekan underlättas av att engelskan raskt omvandlas till ett globalt lingua franca. Det lönar sig ändå inte att helt och hållet fastna i engelskan. Eleverna kan träna också andra stora europeiska språk såsom franska, spanska, tyska eller italienska med de andra eleverna, och det nordiska samarbetet motiverar eleverna att använda svenska som projektspråk, vilket för de svenskspråkiga finländarna är naturligt.

Det frågas ofta om skolor från exempelvis Ryssland får vara med i eTwinningssamarbetet. De finländska skolorna samarbetar ofta med ryska skolor som oftast redan är försedda med utmärkta digitala verktyg. eTwinning kunde vara en smidig bro till vår östra granne eftersom programmet är förmånligt, obyråkratiskt och lätt att använda. Det ryska perspektivet vore ett värdefullt tillskott till olika slags internationella projekt. Ryska skolor (och andra skolor globalt) får delta i eTwinningprojekt i egenskap av s.k. tysta parter som inte registrerar sig utan bjuds in som projektpartner. Dessa partner har samma möjligheter som de ursprungliga medlemmarna att fullödigt medverka i projektarbetet. Den här partnern deltar dock inte t.ex. i eTwinning europeiska tävling.

En lärare som har eTwinningssamarbeten arbetar till förmån för det europeiska genom att föra elever och lärare från två eller flera europeiska länder in i ett gemensamt projekt. Det är vardagligt skolarbete på europeiskt vis. Man kan också tillsammans fundera på och definiera vad europeiskt innebär. Vad innebär det i deltagarnas skolor och hemländer och får det europeiska ny innebörd via projektet? Analysen kan gå djupare varvid man lyfter fram det egna lilla projektets samband med exempelvis Lissabonstrategin. Själva projektet behöver ändå inte fokusera på det europeiska för att vara ett led i den europeiska dimensionen. Samtidigt kan man bearbeta läroplanernas temaområden: Deltagande, demokrati och entreprenörskap eller Ansvar för miljö, välfärd och en hållbar utveckling är likvärliga temaområden i en finländsk läroplan som nycklar till EU:s gemensamma mål.

5.5 Mot gemensamma mål med gemensamma krafter

eTwinning öppnar möjligheter för projektsamarbete av nytt slag. Här flyttas ansvaret för det egna lärandet över på eleverna, men samtidigt får de också uppleva att de lyckas och får frihet att arbeta med sådant de är bra på, samt en möjlighet att undervisa sina partner och lära sig av dem.

I kapitel 3 har vi talat om kollaborativt lärande. Förhoppningsvis är det också kärnan i eTwinningprojekten, och samarbetar eleverna faktiskt med sina partner. Risken med internationella projekt är nämligen ofta att eleverna arbetar med separata uppgifter i sina egna klassrum, skickar sitt arbete till sina partner och så tar projektet slut i och med att man antingen läser de andras arbeten eller inte. I det fallet är projektarbetet till nästan ingen nytta alls för undervisningen.

På det sätt som ”stegvis utveckling av samarbetet” i kapitel 3 beskriver, innebär genuint samarbete i eTwinning att man arbetar i internationella smågrupper där var och en har ansvar för att projektet lyckas. Varje projekt kan genomföras med olika metoder och verktyg, men gemensamt för alla är att parterna ska delta i arbetet med lika stor insats.

Samarbete innebär gemensamt uppsatta mål och tidtabeller. Det är bra att sätta upp de pedagogiska målen för projektet genast i början. Att utarbeta tidtabellen innebär å sin sida att dela in projektet i faser: oavsett om projektet varar en kort eller lång tid är det bra att komma överens om faserna för att nå fram till det gemensamma målet. Ett gemensamt mål betyder inte alltid att arbetsmetoderna är identiska. Inom projektet kan man komma överens om till exempel att eleverna själva tar reda på ett lämpligt sätt att producera information. Samarbetet behöver heller inte innebära likadana pedagogiska mål: när det gäller ett internationellt projekt är det av vikt att projektet kan genomföras utan besvär i enlighet med målen

för läroplanerna i alla länder. Ett projekt som innefattar många läroämnen kan också genomföras så att olika grupper behandlar samma ämne ur olika perspektiv. Till exempel kan nationella högtidsdagar och traditioner behandlas ur religiös eller historisk synvinkel, eller så kan man forska i klimatförändringen på olika lektioner i naturvetenskap. När slutresultatet är gemensamt undervisar bägge grupperna varandra och samtidigt har man tagit fram gemensamt studiematerial också för framtida bruk. Ett genuint eTwinningssamarbete innebär att de gemensamma målen uppnås med kollaborativa metoder.

5.6 Hela skolan deltar

Ofta börjar man genomföra skolans internationella verksamhet utan att dryfta det särskilt länge. En skola som följer med sin tid ska ju vara internationell. Trycket att bedriva verksamhet kanaliseras ofta i resor som skolans språkkunnigaste lärare eller ett par utåtriktade lärare åtar sig att genomföra. På så sätt hopas arbetet på några få personer och också skolans budget belastas – i synnerhet om verksamheten fokuserar på resor till platser långt borta.

Hur ska man bedriva mångsidig internationell verksamhet så att så många som möjligt deltar och också resurserna räcker till? Före planeringen av vem man vill samarbeta med eller verksamhetsformer är det skäl att också ta en gemensam funderare i lärarrummet, på föräldramöten och förstås tillsammans med elevkåren, på vad den egna skolans internationalism egentligen innebär. Också med kommunens/staden skolverk bör man ha en diskussion och ställa frågorna:

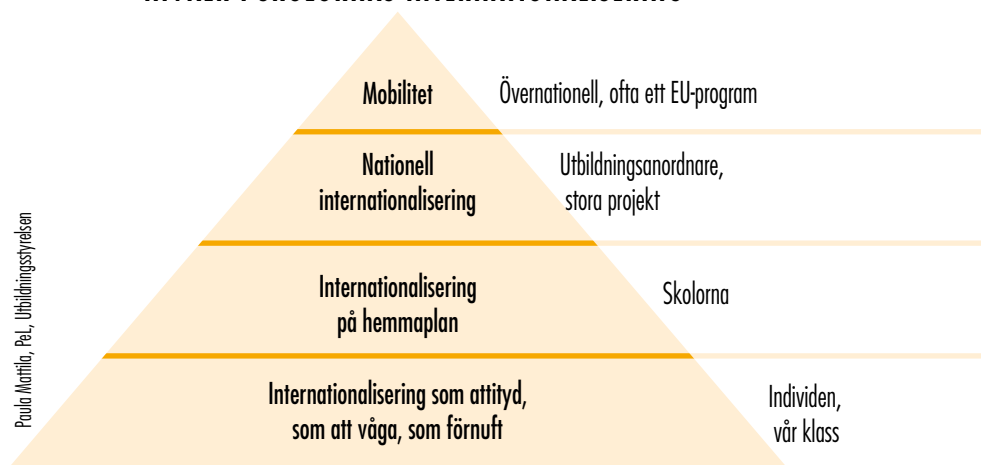
- Vem behöver vår skolas internationalism? Eleven för sitt kunnande, näringslivet för att få bra arbetstagare eller världen för att få människor som kan bygga upp en hållbar framtid?
- Varför gör vi det? För elevens skull, för att stimulera näringslivet eller för att förbättra världen?

När bakgrunden och målen är klara kan man komma överens om metoderna och arbetsfördelningen – tillsammans. Samtidigt bör vi minnas att internationalismen är – också på basis av de läroplaner som utgör normer för den finländska skolan – alla elevers rättighet. Men alla kan inte skickas utomlands för att internationaliseras.

Vid planeringen av metoder och arbetsfördelning är det bra att veta att internationalismen har många nivåer. Varje nivå har sitt eget urval av metoder. Enligt nivåindelningen nedan kan man skissera hur och vem som har

tillträde till olika typer av internationalism och hurdant samarbete man bör vara redo att använda sig av. Det är klart att varje nivå också har drag av en annan nivå, men antalet deltagare torde klart skilja dem från varandra. På attitydnivån medverkar alla, till mobilitetsnivån tar sig bara någon procent av deltagarna beroende på skolform.

NIVÅER I SKOLORNAS INTERNATIONALISERING

Figur 4. Internationaliseringens nivåer

Med internationalisering på hemmaplan avses de metoder som kan genomföras i den egna skolan och dess omgivning, genom att öppna ögonen och öronen för den internationalism som finns runt omkring. Det är få skolor som har en klass där det inte går elever med invandrarbakgrund. Det torde inte finnas en enda kommun som inte har företag som verkar internationellt, rentav globalt.

Alla skolor i Finland kan använda sig av Internet, de flesta har också bredband. Som verktyg för internationalisering på hemmaplan visar eTwinning vägen till internationalism från elevens egen pulpet. Men innan ni tar vara på den internationalism på hemmaplan som finns inom räckhåll för alla måste ni komma överens om varför, till vem och med vem ni går in i den. Ni kommer alltså överens om principerna för internationalism och det samarbete som stödjer den.

Lärarrummet kan besluta om arbetsfördelningen och verksamhetens karaktär ur läroplanssynvinkel. Elevkåren och den egna klassen vet vad som intresserar ungdomar ute i världen och hur de sociala medierna ska användas. Skolverket kan berätta var det finns partnerskolor som är intressanta för kommunen och om kommunen har resurser för också annat än digitalt

samarbete. Målsmännen å sin sida vet vad som vore viktigt för barnens internationella utveckling. När man avtalar om arbetsfördelningen är det skäl att minnas att eTwinning fungerar utan den ansöknings- och rapporteringsbyråkrati som är typisk för EU-projekt. Det blir mer resurser över för utveckling och samarbete.

I och med att internationaliseringens olika nivåer blir kända och tas i bruk uppstår ett behov av att undersöka olika finansieringskällor. Ubs och Cimo har sammanställt dem i en enda handbok vid namn *Är jag kunnig nog? Törs jag? – Javisst! Den kan också skrivas ut på:*

http://www.oph.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/oph/embeds/49138_handledning_for_skolornas_internationalisering.pdf

5.7 Nytt med ett kreativt grepp

Att vara innovativ och kreativ är av största betydelse då man använder eTwinning. I princip är varje projekt en utmaning för såväl lärare som elever – enligt vars och ens kunnande – när det gäller att tillämpa traditionell undervisning och inläring i en internationell och digital miljö. I den här nya världen lönar det sig inte att bara hänga med; du får mest ut av de möjligheter som står till buds om du fördomsfritt söker nya innovativa undervisningsformer.

En gymnastiklärare kan ordna löptävlingar i realtid mellan länderna, en språklärare kan introducera eleverna i möjligheterna med en dialekt eller talspråk inom det gemensamma språket och en fysiklärare och elever från olika länder kan arbeta tillsammans med en forskningsinstitution.

Ett kreativt grepp är också en central aspekt. Det behöver inte alltid betyda att konstnärligt släppa taget om det traditionella utan snarare att se vardagen med nya ögon.

Att vara innovativ innebär inte högtflygande stora påhitt. Kreativitet är också att utföra det vardagliga arbetet på ett nytt och påhittigt sätt som bättre uppfyller de bekanta målen. Redan en ny typ av miljö uppmuntrar till kreativitet, att fundera på hur målen uppnås och kanske rentav över-skrids i en webbmiljö i samarbete med lärare och elever som talar ett annat språk.

Kreativitet inbegriper alltid tydligt uppsatta mål och förväntade resultat av projektet. Därför är just planeringsskedet en central punkt när det gäller att fundera på nya lösningar. Redan när du beskriver dina förväntningar av projektet i Partnersök bestämmer du hurdan partner du kommer att hitta. Efter det är det mycket enklare att nå upp till målen. Det är ändå ingen

nytta med att ställa målen för högt. Om genomförandet stannar långt från målen kan iveren snabbt slockna.

Kreativitet är ett svårt område och alltid hinner inte alla sätta sig in det. Som känt består ju kreativiteten av bara en procent inspiration medan resten är hårt arbete. Men var och en har hela tiden chans att bli innovativ och utveckla sitt arbete i en ännu bättre riktning. Ett meningsfullt arbete kräver helt enkelt att du är innovativ.

5.8 IT med mening

Även om eTwinning är ett webbaserat program behöver IT inte spela huvudrollen. Därför behöver läraren nödvändigtvis inte vara erfaren användare av ny undervisningsteknik – många lärare har de facto berättat att deras kunskaper blivit bättre i takt med elevernas. Lärarna lär sig också av sina partner: i eTwinninggemenskapen är det enkelt att hitta en partner som hunnit längre och som till en början kan ha huvudansvaret för hur verktygen används. Likaså kan man samarbeta inom skolan: i projektet kan flera lärare ingå, som har erfarenhet av olika metoder och hjälpmedel.

Att man använder finesser av olika slag innebär inte automatiskt att ett projekt blir fantastiskt. Uppmärksamhet borde istället fästas på valet av rätta arbetsverktyg. Det finns ett eget hjälpmedel för olika uppgifter och mål och dessa presenteras närmare i kapitel 6. Också i samband med planeringen av projektet är det skäl att fästa avseende vid valet av hjälpmedel och att välja dem som passar bäst för målen. Är avsikten att finna ett publiceringsverktyg, ett kommunikationsverktyg eller ett kollaborativt verktyg? Vill ni ta med de bokmärkestjänster som webben idag erbjuder för att bygga upp gemenskaper?

I de föregående kapitlen har vi talat om kollaborativ verksamhet. I målen för läroplanen ingår också färdighet att fungera i grupp. IT underlättar framför allt kommunicerandet i internationella projekt där gruppmedlemmarna inte kan mötas öga mot öga: eleverna kan ha kontakt med e-post, men också på olika lösenordsskyddade forum samt på chattar.

Förutom inhämtandet av lärostoff stödjer eTwinningssamarbetet till exempel inlärningsmålen för främmande språk och styr eleverna att samarbeta på nätet. Webb 2.0-verktygen kan användas för kollaborativt kunskapsbyggande – exempelvis på en wiki kan eleverna kommentera och bearbeta varandras texter. Förutom dem gör olika slags tuschtavlor och wideboards det möjligt att samtidigt dela ett dokument mellan alla klasser som medverkar i projektet – eleverna behöver alltså inte skapa otaliga wordfiler

och skicka dem till varandra, utan klasserna kan arbeta tillsammans med samma dokument.

Det krävs självfallet inget internationellt projekt för att använda IT-verktyg. Men när elever i samma klassrum kommunicerar med varandra på nätet blir det lätt konstlat. eTwinning gör det mer meningsfullt att bygga upp och använda diskussionsforum.

Tack vare webben går det också att publicera arbeten i olika former. Med hjälp av poddsändningar kan man dela ljudfiler, publicera texter och debattinlägg i bloggar och webbtidningar, i fotogallerier kan man publicera och dela visuella resultat.

Webben är också ett utmärkt ställe att spara arbeten på. Allt material som sparats på webben kan också framöver läsas av alla. Ett gemensamt producerat material står därmed också senare till såväl elevernas som lärarens förfogande. Dessutom gör bokmärkestjänsterna det möjligt att dela intressanta webbsidor inom den egna gruppen. På det sättet kan lärarna i projektet dela med sig av undervisningsmaterial som de hittat på nätet eller dela ut information om ett gemensamt ämne.

I kapitel 6 berättas mer om användningen av olika verktyg och i kapitel 8 finns exempel på pedagogisk användning av olika verktyg i eTwinningprojekt.

5.9 Målinriktat arbete ger resultat

Det är skojigt att delta i ett eTwinningssamarbete och det ger både läraren och eleverna mycket. Det är trevligt att hålla kontakt med nya bekanta i ett annat land och att lära sig språk och IT. På det sättet ger ett eTwinningssamarbete alltid resultat; om inte annat så utvecklas kommunikationsfärdigheterna.

Tack vare ett eTwinningssamarbete kan man uppnå nya nyttor i undervisningen. Vid planeringen av samarbetet lönar det sig att söka sådana aktivitetsformer som inte bara passivt stöder traditionellt lärande utan gör det möjligt för såväl lärare som elever att lära sig på ett nytt sätt. Att göra tillsammans – inte alltid ens samtidigt – är ofta ett centralt led i ett nytt slags lärande med hjälp av eTwinning.

Läroplanens mål bör hela tiden hållas i minnet: hur målen kan uppnås bättre än vanligt genom att man gör något tillsammans med en utländsk partner. Ett grepp som aktiverar eleverna är förstås också av vikt, liksom ett öppet sinne på spaning efter nya saker.

5.10 Dela med dig av dina goda resultat

I ett bra eTwinningprojekt finns det alltid egenskaper som också andra kan använda sig av. Därför är det skäl att göra erfarenheterna och resultaten tillgängliga för alla.

Transparens. Projektets mål bör redan från början beskrivas kortfattat och tydligt. Första tillfället och behovet för detta är då projektet registreras på eTwinningwebbplatsen. Redan i det skedet kan och måste man beskriva vad projektet syftar till och hur man har planerat att resultaten ska nås. Den här beskrivningen kan utvecklas så att den går att använda också senare när man ansöker om kvalitetsstämpel för projektet eller deltar i tävlingar. Beskrivningen gör det enklare att bedöma och utveckla arbetet och andra kan följa med hur arbetet framskrider. Man kan alltid gå tillbaka och uppdatera beskrivningen, om det skulle vara så att någonting förändras under tiden projektet framskrider.

Senare, när projektet avancerar, kan man berätta om det i TwinBloggen där det nationella stödcentret ser åt vilket håll projektet går. Här kan också problem beskrivas. Beskrivningar av misslyckanden är till nytta när man bedömer sitt eget arbete, rapporterar om problem – och när man vill varsko andra.

Överförbarhet. Varje eTwinningssamarbete är olikt det andra. Andra kan ändå alltid ha nytta av vad du har gjort och därför är det viktigt att projektet redan från början planeras så att de andra vet vad du har gjort och hur. Ditt tillvägagångssätt kan ge dem nya idéer eller också kan de fortsätta med det arbete du påbörjat. Du kan också själv senare använda ett gammalt projekt som bas för dina nya projekt. Tips på hur projekten har genomförts konkret är till hjälp vid planeringen av projekt inom vilket läroämne som helst.

Kontinuitet. Glöm inte bort ett bra jobb som du gjort. För det vidare och förnya det om du har fått goda resultat. Om du anser att projektet kan förbättras har du ännu större orsak att fortsätta med det. Du själv och eleverna kan hela tiden utvecklas vidare. Dina projekt förbättras för var gång, och du kan bygga på ditt pedagogiska kunnande.

6

Digitala verktyg i eTwinning

På nätet kan man hitta många slags verktyg för kommunikation samt för publicering och delning av arbeten. Av dessa är lärplattformerna de som de flesta känner till och redan använder i många skolor. Mindre kända är webbtidningsverktyg, chattar, bloggar och wikier. Vilka av dessa skulle det vara klokast att börja använda i ett eTwinningssamarbete?

Som vi tidigare har påpekat är stödet till skolorna viktigt i eTwinning-programmet. Detta betyder bland annat kompetensutveckling och rådgivning, men programmet erbjuder också skolorna gratis tillgång till en del digitala verktyg. På eTwinningportalen har man byggt upp egna verktyg, Skrivbordet och lärplattformen eTwinningplatsen (TwinSpace), men det finns också verktyg knutna till eTwinning, som är gratis för användarna. Därtill kan man använda olika slags verktyg som används inom sociala medier, och sådana har också använts med framgång i många eTwinningssamarbeten. I detta kapitel presenteras eTwinningverktygen samt en handfull andra verktyg som inte är inbyggda på etwinning.net.

6.1 eTwinningverktygen

Internet har förändrats sedan eTwinningprogrammet startade. Vi har övergått från en enkelriktad webb till den mer sociala Webb 2.0, där användarna själva kan delta i framtagning, förädling och delning av kunskap. Allt detta har också avspeglat sig i eTwinning. I eTwinningssamarbetena använder man i allt större utsträckning verktyg inom de sociala medierna.

Mia Sandvik

Skrivbordsverktygen

Skrivbordet är den registrerade lärarens personliga skyddade område, som innehåller en partnersökmaskin, en intern brevlåda, en chattfunktion och en resursbank. Från skrivbordet kommer den som har ett projekt på gång också till sin eTwinningplats. Men Skrivbordet är också mycket mera. Det är eTwinninglärarnas egen gemenskap, där alla har en egen personlig profil, en skolprofil och en egen sida för sina projekt. Skrivbordet för lärarna har under hösten 2008 blivit mer interaktivt. Lärarna har nu fler möjligheter att hitta varandra, kommunicera och bilda nätverk. På Skrivbordet finns det flera olika sätt att lära känna kolleger, lämna kommentarer, dela med sig av idéer, kommunicera och smygitta på vad andra har på gång osv.

Genom att hålla sin profil uppdaterad hittar eTwinningarna varandra lätt och kan kontakta varandra i frågor av gemensamt intresse. Detta behöver inte nödvändigtvis leda till ett samarbete, utan det är ett sätt för lärarna att få svar på frågor samt tips av sina kolleger. I profilen är det bra att berätta exempelvis i vilka ämnen man undervisar, vilka språk man talar och om man är redo för (nya) samarbeten. I profilen kan man också berätta om sig själv, lägga in foton och berätta om sin eller sina projektidéer. De andra användarna kommer lätt åt att läsa idéerna och kan lägga till ett medhållande ”jag också”, som kan vara en uppmuntran eller till och med en början till ett nytt projekt. Varje användare har på sin profilsida också en egen gästbok eller ”vägg”, där de andra användarna kan skriva meddelanden.

På Skrivbordet finns dessutom ett verktyg för uppföljning och bedömning av projekt: TwinBloggen. I bloggen kan man skriva in målen för de olika arbetsfaserna och följa upp hur de genomförts. Med hjälp av denna är det enkelt att följa upp och analysera det egna arbetet. I synnerhet om målen under projektets gång börjar verka orealistiska kan man ändra projektet och planen. Med hjälp av rapporten kan lärarna informera också de nationella stödcentrena om arbetsgången och därmed få synlighet i det egna landet. Det är också från Skrivbordet lärarna söker kvalitetsmärket för sitt/sina projekt.

Verktyg på eTwinningplatsen

För nya användare erbjuder eTwinning en lätt och snabb möjlighet att lära känna eTwinningkolleger, dela med sig av sina idéer – och att hitta en partner. När man har hittat en partner och ett samarbete har inletts, erbjuder eTwinning projektplattform eTwinningplatsen olika verktyg för planering, kommunikering och publicering. Alla verktyg är avgiftsfria och kan omedelbart börja användas i samarbetet. De flesta läroanstalters brandmurar tillåter användning av alla program på plattformen. Dessutom är plattformen skyddad med ett lösenord, så eleverna kan kommunicera och visa sina arbeten i en säker miljö. Eftersom det ofta är intressant att informera om det egna projektet, kan projektledarna tillsammans med sina elever besluta vilka delar av plattformen som ska publiceras online, så att alla kan se dem.

Läraren kan inbjuda alla som deltar i projektet att bli medlemmar på plattformen. Det är läraren som i sista hand bestämmer hur omfattande rättigheter eleverna/projektgruppen ges: enbart läs-, läs- och publicerings-, redigeringsrättigheter osv. Då kan lärarna ge personlig handledning och feedback eller så kan eleverna göra självvärdering på nätet. Eftersom alla användare får ett eget användarnamn, är det lätt att följa med hur ofta eleverna besöker plattformen. Likaså är det lätt att följa med deras arbete på plattformen.

För projektplanering och tidsplanering finns det en **kalender**, i vilken man exempelvis kan skriva in målen för lärandet inom projektet. Alla deltagare kan alltså planera sin egen lärprocess inom ramen för en gemensam tidsplan. I början av projektet är det också bra att skriva in läroanstaltens lov-dagar samt eventuella perioder när det är extra bråttom. Detta underlättar planeringen – till syvende och sist jobbar de europeiska skolorna samtidigt under endast tre månader om året. Dessutom finns det en **anslagstavla** där man kan informera till exempel om läroanstaltens egna evenemang i anknytning till projektet eller om hur projektet framskrider. Dessa verktyg kan användas vid sidan av TwinBloggen. Bloggen kan publiceras så att den fritt kan läsas på webben, medan kalendern och anslagstavlan är interna verktyg endast för projektparterna.

Plattformen möjliggör även kommunikation i **forum** eller som **chatt**. För projektet kan man skapa diskussionskedjor, och med hjälp av chattande kan de som deltar i projektet ha kontakt med varandra i realtid. Fördelen med forumen är att den autentiska diskussionen senare kan utnyttjas exempelvis vid språkstudier, eftersom diskussionerna lagras för att man senare ska kunna studera dem. Diskussionerna mellan lärarna kan natur-

ligtvis i främsta rummet handla om projektplanering och material samt utbyte av idéer. Eleverna å sin sida håller kontakt med varandra för att få sin läruppgift utförd. Diskussionerna, tidsplaneringen och uppdelningen av ansvarsområden ger eleverna ansvar för sitt eget lärande. Diskussionerna ger också eleverna ny motivation för studierna. På plattformen finns en egen **brevlåda**, med vars hjälp deltagarna kan hålla kontakt med varandra. E-posten är säker eftersom den finns på plattformen. Detta betyder exempelvis att det är omöjligt att automatiskt skicka skräp- eller reklampost till dessa adresser.

På eTwinningplatsen kan man också hantera, skapa och dela dokument. Dessa dokument kan deltagarna sedan snabbt och enkelt få tillgång till. Man kan skapa **mappar med filarkiv** där man kan lägga in olika text-, bild-, audio- och videofiler. Dessa filer kan man emellertid inte redigera. Därför finns det också möjlighet att skriva **webbsidor**. Då kan man lägga in information direkt på plattformen. På den egna plattformen kan man också lägga in länkar till andra webbsidor, exempelvis den egna läroanstaltens hemsidor eller en länk till projektets blogg eller nättidning. I bildgalleriet kan man också lägga in foton eller skannade konstverk. Nytt på eTwinningplatsen är ett **wikiverktyg** för gemensamt kunskapsbyggande.

eTwinning begränsar emellertid inte användningen av andra verktyg – om läroanstalten redan använder en plattform kan man lika gärna använda den för publikation av produkterna. Man bör dock observera att eTwinningverktygen är flerspråkiga: till och med de yngsta projektdeltagarna kan följa anvisningarna eftersom de är på deras eget modersmål. Därför är eTwinningplatsen ett bra verktyg att börja med, och vid sidan av det kan man också använda andra verktyg, exempelvis för muntliga språkövningar. Om dessa verktyg ges mer information i följande kapitel. Det är emellertid inte verktygen ensamma som avgör hur projektet lyckas, utan det gör en god planering, goda målsättningar och hög kvalitet på arbetet.

Mia Sandvik

6.2 Verktøy knutna till eTwinning

MagazineFactory

Det finns redan ett flertal webbtidningsverktyg på webben. Här presenteras Tidningsfabriken – eller MagazineFactory som den internationella versionen heter – som är producerad av Utbildningsstyrelsen och fungerar i de vanligaste webbläsarna. Det är också ett av de så kallade utomstående verktygen som erbjuds eTwinninglärare.

Med Tidningsfabriken kan lärare enkelt tillsammans med en eller flera andra skolor bilda en on-line-redaktion och skapa webbtidningar med sina elever. Tidningen kan innehålla illustrerade artiklar, bildspel med foton och teckningar. Dessutom kan man via YouTube bädda in video- och ljudfiler i sin tidning. Det går också att integrera interaktiva kartor (med Google Maps), någonting som passar utmärkt i internationella samarbetsprojekt, då man befinner sig på olika platser.

De tidningar som skolorna tillsammans skapar kan fritt läsas på webben. Men Fabriken innehåller även ett slutet diskussionsforum, som endast redaktionen kommer åt. Det kan exempelvis användas som planeringsforum eller som allmänt diskussionsforum. Även läsarna har möjlighet att skicka in insändare. Dessutom har redaktionen Messenger till sitt förfogande, vilket betyder att redaktörerna kan chatta i realtid med varandra.

Det är chefredaktörerna som har ansvar för vilket material som publiceras i tidningen. Det betyder att eleverna när de vill skriva artiklar, ladda upp sina filmer eller göra bildspel alltid först skickar sitt material till läraren (i verktyget). Läraren kan sedan välja mellan att publicera materialet direkt, att redigera det eller, om det är bättre med tanke på elevens lärande, att skicka materialet försett med kommentarer tillbaka till eleven. På det sättet har eleverna en chans att vara producenter, inte bara konsumenter, utan att lärarna förlorar kontrollen över vad som läggs ut på nätet.

Tidningsfabriken lämpar sig utmärkt för eTwinningssamarbeten. Eleverna kan jobba med artiklarna i internationella par eller i internationella små grupper och de får producera material för autentiska läsare. Det går också enkelt att ge eleverna olika uppgifter enligt intresse och kunskaper; några designintresserade elever kan till exempel få ansvaret för tidningens layout och elever som är duktiga på bildhantering får ansvara för fotografier osv. Lika viktigt som att producera artiklar är det att behandla dem på ett eller annat sätt, så att tidningen inte bara blir en uppsamlingsplats för material som någon aldrig läser eller diskuterar.

Lärare som använder Tidningsfabriken anser överlag att verktyget är lättanvänt. Verktyget anses också vara en naturlig länk till föräldrarna, som kan läsa tidningen på hemdatorn. Enligt flera lärare ökar elevernas motivation genom att de här ges chansen att skriva för en riktig mottagare; för eleverna i den utländska partnerskolan, för föräldrar eller vem som helst som surfar på nätet. Vetskapen om att mottagaren inte endast är läraren bidrar i sin tur till att eleverna lär sig tänka på mottagaren när de skriver. Många lärare har också observerat att eleverna börjar förstå sitt ansvar för de texter och åsikter som de skickar in samt för de foton som de laddar upp i tidningen.

Exempel på eTwinningtidningar:

I projektet **Science in our school** gör eleverna undersökningar under skoldagen och fotodokumenterar dem. Hemma skriver de undersökningsrapporter, som sedan laddas upp i den gemensamma nättidningen tillsammans med foton. Rapporterna har ersatt anteckningar och eleverna lär sig samtidigt att skriva kort och koncist och med mottagaren i åtanke. Att alla undersökningar presenteras grafiskt i tidningen bidrar enligt lärarna också till att undersökningar som förut inte intresserat alla elever nu fått mer uppmärksamhet.

Ett exempel på hur det stoff som skrivits i en tidning kan behandlas finns i tidningen **Eye Spy on Europe**, där lärarna gör arbetsunderlag (worksheets) om det innehåll deras elever har publicerat på webben. På det här sättet får också de andra lärarna ett underlag för sin undervisning, och nättidningen erbjuder en lämplig plats för asynkron kommunikation.

Många av de tidningar som gjorts i projekten fokuserar på kulturutbyte; eleverna presenterar sig, sina skolor, sin vardag osv. I en del projekt är nättidningen den bit av projektet som inte direkt hör till ämnet, men som är ett viktigt medel för att lära känna dem man samarbetar med och att presentera sig själv. Speciellt för samarbeten där ett stort antal skolor deltar är tidningen ett tacksamt verktyg, eftersom man då kan arbeta enligt egen tidtabell. I **Eye Spy on Europe** finns också en sektion som heter **Stories, poems and pics** där eleverna kan skriva om sådant som de har lust att dela med andra. Tidningen innehåller också en sektion om copyright, där läsaren får information om vilka spelregler som gäller vid redaktionsarbetet.

Tidningsformatet är också tacksamt för tematidningar. **Maths to Play** innehåller matematiska uppgifter samt utmaningar och tips med hjälp av vilka eleverna söker geometriska former i arkitekturen – men också matematiska citat, vitsar, inslag om matematikens historia och artiklar om kvinnor som matematiker – ett gott exempel på en samarbetstidning där matematiken blivit något mer än det som finns i läroboken.

I centraltidningen kan du läsa de ovan nämnda och andra eTwinningtidningar och registrera en egen tidning: <http://magazinefactory.edu.fi>

Mer om Magazine Factory www.etwinning.net > Verktyg > Mer verktyg > Dela och publicera ditt arbete

www.etwinning.net > Inspiration > Galleriet

Flash Meeting

Numera finns det flera olika webbteltelefoner och webbkonferensprogram. Vi har använt FlashMeeting för våra kontakter i eTwinning med vår engelska partnerskola. Detta webbverktyg har passat väl för samarbetet mellan våra skolor, eftersom det är billigt, lätt att använda, tekniskt lätt och tillförlitligt.

Av pedagogiska skäl är det också bra att sessionerna sparas så kan man återkomma till dem. FlashMeeting har ursprungligen tagits fram för konferenser, men det kan också användas för samtal mellan två personer, vilket vi huvudsakligen har gjort. Det är emellertid möjligt med upp till ett tjugotal deltagare från olika håll i världen.

Hur fungerar FlashMeeting? På servern reserveras en tid för mötet eller diskussionen. Man bestämmer hur lång tid sessionen ska ta och hur många som ska delta. Den som reserverar tiden får en webbadress som han eller hon skickar till alla deltagares e-post. Vid den reserverade tidpunkten klickar deltagaren på länken i e-posten och kommer då till Flashmeetingmötets sida.

På ett FlashMeetingmöte talar inte alla samtidigt utan man ber om ordet som på vanliga möten. Om det finns bara två deltagare behöver man inte vara så formell. Utöver elevernas språkkunskaper utvecklar det här också deras sociala färdigheter. Det finns många andra egenskaper hos verkyget, men man kommer långt med enbart basfunktionerna.

För ett FlashMeetingmöte behövs en bredbandsuppkoppling, en webbkamera, en mikrofon och hörlurar. Sedan är det bara att kontakta partner över hela världen! Som med många andra IT-mojänger lär man sig använda den här också bara genom att pröva. Det är trevligt att lära sig tillsammans med en partner i ett annat land. Vi övade först, jag och mina engelska kolleger, innan vi tog med eleverna. FlashMeeting är ett bra verktyg även för kontakten mellan lärarna i olika internationella projekt.

I allmänhet har våra möten tagit cirka en lektion. Om elever har deltagit har vi på förhand övat på ord som kan behövas och frågor som ska ställas. Senare har det varit roligt att titta på det bandade mötet och diskutera vad som gick bra och vad som kunde ha gjorts annorlunda.

Hur kunde en webbkameraförbindelse till ett annat land utnyttjas i olika läroämnen? För undervisningen i ett främmande språk finns det många möjligheter, men det finns inget hinder för att exempelvis göra en demon-

stration på en fysik- eller biologilektion, att visa hur en karelsk pirog görs eller att sjunga julsånger. På samma sätt som i fråga om många andra IT-tillämpningar är det bara fantasin som sätter gränser för vad FlashMeeting kan användas till!

FlashMeeting upprätthålls av Centret för ny media vid öppna universitetet i Storbritannien: <http://flashmeeting.e2bn.net>

Anne Rongas, Tomi Terentjeff, Mia Sandvik, Satu Raitala

6.3 Sociala medier och deras tillämpningar som lärarverktyg

Med ett socialt medium avses nätverksbildande och gemensamt skapande av innehåll. Sociala medieverktyg kan användas med en webbläsare i vilken dator som helst med Internetuppkoppling. Numera erbjuder Internet användbara tjänster och program för virtuellt samarbete och växelverkan – och största delen av dem är dessutom gratis. Tjänsterna innebär att man inte behöver ladda ner något separat program på sin dator. I många tjänster ingår små program eller exempelvis tilläggsdelar som kan installeras på webbläsaren. En del av de sociala medietjänsterna fungerar också med mobilapparater antingen via en webbläsare eller med hjälp av tillämpningsprogram.

De sociala medierna baserar sig i hög grad på innehåll som användarna delar. De populäraste tjänsterna är delning av bilder, videoklipp och länktips. I dessa tjänster ingår alltid några nätverks- och kommunikationselement, exempelvis möjlighet att kommentera och värdera innehåll som andra skapat, möjlighet att bilda grupper och bjuda in nya medlemmar i gruppen samt att skicka meddelanden till gruppens medlemmar.

Vissa tjänster fungerar i första hand som ställen där man kan nätverka. I dessa tjänster skapar den som ansluter sig till nätverket en egen profil och lägger till sina bekanta som kompisar. Tjänsterna för nätverkande omfattar olika kommunikations- och delningselement, exempelvis forum, chattar dvs. snabbmeddelanden, delning av bilder och andra medier.

För de sociala medietjänsterna är det typiskt att det innehåll som skapas där lätt kan styras till önskad plats med hjälp av RSS-flöden (eller Atom feed). Ett RSS-flöde är som en tidning du prenumererar på. RSS-flödet kan beställas till en separat RSS-läsare eller så kan man installera det så att det kommer exempelvis till en önskad plats i den digitala lärmiljön. Genom att styra information kan man följa med flera webbsidor i koncentrerad

form. Den som är skicklig på sociala medier kan göra sina egna poddradio-kanaler eller exempelvis mobil-tv-sändningar i realtid. Med hjälp av bredbanden och de utvecklade tekniska apparaterna kan man använda fantasin vid kommunikation och växelverkan. Video- och talförbindelse kan också ordnas utan dyra videokonferensapparater och förbindelser. I de virtuella världarna rör man sig med avatarer (rollfigurer). Trots att man inte kan känna dofter och beröra varandra känns mötena verkliga!

Utöver underhållning erbjuder de flermediala miljöerna mångsidiga möjligheter till lärande baserat på inlevelse samt kollaborativt lärande. Det är typiskt för dessa medier att man hjälper varandra. Som kommunikationsmiljöer är de sociala medieplatserna i allmänhet informella och okomplicerade. De som redan deltagit i en nätgemenskap undervisar nykomlingarna, och vänlighet och hjälpsamhet är det som präglar kulturen.

De sociala medierna erbjuder mycket, men det är också alltid bra att tänka igenom nackdelarna. Nätet ger en intim känsla, men det är som ett centralt torg i en miljonstad. Dåligt uppförande är dåligt också på nätet. När man jobbar med öppna och sociala nätverktyg hör det till att man lär sig netikett och säkert uppförande på nätet. Alla är heller inte lika skickliga på att jobba på webben och alla har inte tillgång till den hemma.

Fördelarna med de sociala medierna i eTwinningssamarbetena är följande:

- man har möjlighet att välja ett gemensamt språk
- de unga har redan färdigheter i att använda de här tjänsterna
- många olika slags medier förmedlas och därmed blir innehållen mer levande
- de är enkla att använda; de interna instruktionerna inom tjänsterna hjälper en att komma igång
- man får möjlighet till att interagera och jobba tillsammans med innehåll
- i flera tjänster finns det möjlighet att lägga till en geografisk position eller kartpunkt
- de mobila anslutningarna gör det möjligt att jobba på resor
- kostnaderna är låga om man redan har en dator och en Internetanslutning

De sociala medierna och deras tillämpningar ger läraren nya arbetssätt. För att komma igång kan man behöva lite hjälp utifrån, men det är lätt och går snabbt att lära sig att använda dem. Om man klarar av att använda Internet och e-post kan man också lära sig att använda bloggar och wikier.

Bloggar

Bloggarna och wikierna är de mest kända av de sociala medieverktyg. En blogg är en webbsida eller webbsidor, där en eller flera personer skriver mer eller mindre regelbundet. Det är en webbsida som är lätt att upprätthålla. Anteckningarna på sidan sparas i den ordning de skrivs, med det senaste inlägget överst. Tack vare denna kronologiska egenskap har man också kallat bloggarna nätdagböcker. En blogg kan innehålla länkar, bilder, videoklipp eller andra medieelement. I en blogg kan man kommentera alla anteckningar, och i de livligaste bloggarna för man livliga diskussioner. I en blogg kan flera personer skriva och det är lätt att dela ut rättigheter, men endast inbjudna kan göra egentliga inlägg.

När läraren ska välja det första sociala mediet som verktyg är bloggen utmärkt. Den fungerar bra exempelvis som lärarens elektroniska informationskanal. Läraren kan skriva in aktuella saker i bloggen, såsom klassnyheter, information till föräldrarna eller vad som helst som berör undervisningen. Föräldrarna kan lätt bläddra igenom den information som är avsedd för dem, eftersom läraren kan gruppera sina anteckningar med hjälp av nyckelord eller så kallade taggar.

Exempelvis genom att trycka på nyckelordet ”föräldrar” visas endast de anteckningar som är avsedda för föräldrarna. Denna uppdelning av informationen gör det lättare att hitta den rätta och viktiga informationen i en stor informationsmassa. Föräldrarna kan också kommentera och diskutera nyheter och information, vilket betyder att en smidig växelverkan mellan läraren, föräldrarna och eleverna blir möjlig.

I bästa fall stöder bloggen också självstudierna. Läraren kan i sitt ämne samla ett eget bakgrundsmaterial som stöder de traditionella läromedlen, och då är det möjligt att diskutera detta i bloggen. Läraren kan också ge en del av eller alla hemuppgifter via bloggen.

De mest kända bloggverktygen är Wordpress och Typepad, som båda två kan användas antingen direkt via nätet eller via den egna servern.

Wikier

En wiki är en webbsajt vars innehåll användaren kan redigera tillsammans med andra. Navigations- och sökfunktionerna i wikin är till hjälp när man söker önskat innehåll. En wiki kan lätt utformas av en stor grupp människor. Öppenheten kan regleras beroende på vilken tjänst det är frågan om. I bakgrunden av varje wikisida finns en diskussionssida och versionshistoria. En wiki kan innehålla länkar, bilder, filer eller olika medieelement.

Liksom bloggarna passar också wikierna utmärkt i undervisningen. Användaren behöver oftast inte ens logga in för att kunna redigera en sida. Att de har en interaktiv karaktär och att det är lätt att göra ändringar i wikierna gör dem till ett effektivt sätt att jobba på och utbyta information. I en wiki är alltid den färskaste versionen till hands och i säkert förvar på en enda plats. Det finns alltså ingen risk för att den försvinner för att den har sparats på många olika datorer i olika versioner.

Wikierna har år för år blivit lättare att använda. Tack vare detta har användningen av dem snabbt ökat. Tidigare var användningen av wikier svår på grund av den så kallade wikisyntaxten, som krävde mera inläring av användaren. Med hjälp av wikisyntaxen skapades hänvisningar, innehållsförteckningar och sektioner på wikisidorna. Syntaxen används ännu exempelvis i nätdorbboken Wikipedia, som hör till de mest kända wikierna. Numera redigerar man texten i wikierna och lägger in bilder eller videoklipp med Wysiwyg-redigerare, som är lätta att använda (*What You See Is What You Get*).

För läraren betyder wikierna ett nytt sätt att ge eleverna uppgifter och följa med hur arbetet framskrider. Eleverna kan skriva wikisidor som endast läraren har rätt att läsa och redigera. Därmed får man elevernas arbeten utlagda på nätet, varifrån läraren om han eller hon så önskar kan publicera de bästa bitarna. På en wikisida kan man samla uppgifterna om kursen, de hemuppgifter som gjorts under kursen samt själva uppgifterna. När eleverna gör grupparbeten jobbar de tillsammans med samma fil. Läraren följer med hur grupparbetet framskrider och ger kommentarer och instruktioner under arbetets gång. När man jobbar på nätet är det möjligt att infoga bilder, ljud och videoklipp i arbetena, vilket ger grupparbeten eller personliga övningsuppgifter ett helt nytt utseende.

Det är nödvändigtvis inte lätt att börja använda wikier, men en sakkunnig kan visa läraren hur wikiprogrammet fungerar så att han eller hon säkert får ut all nytta av det. För eleverna är det inte svårt; läraren kan i allmänhet på en lektion lära ut de behövlige wikigrunderna. Wikins användargränssnitt för uppdatering och skapande av innehåll påminner om Microsoft Office eller andra textbehandlingsprogram.

De populäraste wikiprogrammen är idag Confluence, Twiki, MediaWiki och DekiWiki. Av de två sistnämnda finns det versioner som man kan ta i bruk direkt på nätet. Det är emellertid rekommendabelt att installera wikin på den egna servern eller en hyrserver. Då kan man fritt installera tillägsdelar (*plug-in*), med vars hjälp wikin kan utvidgas enligt behov. En egen installering möjliggör också en egen domän, vilket inte är möjligt i gratiswikierna. I både wikierna och bloggarna kan man skapa ett eget visuellt utseende, som får verktyget att kännas som eget.

När allt kommer omkring är det viktigast att noggrant tänka igenom till vad man vill använda en blogg, en wiki eller en kombination av dem: är det frågan exempelvis om intern kommunikation inom ett projekt, om kommunikation mellan skolan och familjerna, om ett gemensamt delprojekt inom ett samarbete, om hemuppgifter eller om upprätthållande av lärarens yrkeskunskap?

Oftast skulle det vara bra att också överväga samarbete med andra skolor eller lärare. Då skulle man i synnerhet i fråga om wikierna snabbare få till stånd innehåll i dem. Detta kunde också spara lärarens tid, eftersom han eller hon inte behövde göra allt ensam från början till slut. Eftersom det är frivilligt att delta kan det emellertid bli så att ett fåtal aktiva människor tar ansvar för slutresultatet. Här hjälper inte tekniken – endast engagemang och motivation.

När målen är klara kommer man lätt i gång med egna krafter eller med hjälp av partnererna, och i bästa fall märker man att wikin eller bloggen är ett viktigt verktyg som underlättar vardagen i skolvärlden.

Exempel och tips på wikier och bloggar i eTwinning:

I ett finländskt-ungerskt eTwinningssamarbete om atom- och kärnfysik, [The Particle Physics Project](#), delas de studerande från de deltagande skolorna in i två projektgrupper, som arbetar med två gemensamma teman: Large Hadron Collider och Higgspartikeln. De internationella arbetsgrupperna samlar tillsammans in information som de lägger ut och vidarebearbetar i en wiki. Resultaten kommenteras och vidareutvecklas sedan av de andra deltagarna. Wikin kompletteras med nätdiskussioner, där också lärarna och sakkunniga från universitetet kommenterar.

Ett sätt för lärare att skapa internationella grupper. I eTwinningmodulen [Möt mig där](#) kommer lärarna överens om formatet på en blogg eller wiki som ska användas och visar eleverna hur de ska använda den. Eleverna skriver listor på favoritnöjen, och laddar sedan upp sina förslag till nöjesaktiviteter en lördagskväll och tittar på de andras förslag. Med hjälp av sina lärare grupperas eleverna enligt gemensamma intressen och planerar aktiviteter tillsammans genom att chatta eller blogga. Partnereleverna publicerar gemensamt en beskrivning av en perfekt lördagskväll. Denna beskrivning bygger på deras arbete. De kan sedan utveckla sidorna med detaljer och foton som hör ihop med ämnet.

Matematik integrerat i andra ämnen. Med hjälp av modulen [Matematiska folksagor](#) lär sig eleverna på ett roligt sätt projektämnet genom att kombinera det med ett annat ämnesområde. De lär också känna varandra. Eleverna presenterar först sig själva på olika sätt och presenterar sin favorit bland folksagorna. Detta laddas upp på eTwinningplatsen. Lärarna

ordnar sedan ett forum och chattmöjligheter så att eleverna kan diskutera sina arbeten och rösta på sina favoritsagor. Sedan samarbetar eleverna i en bestämd grupp för att skapa en blogg, en video, en poddsändning eller en webbsida. Trots att den här modulen fokuserar på matematik kan den användas för tillämpning av sagometoden även inom andra ämnesområden.

Mer om wikier och bloggar:

eTwinningportalen > Verktyg > Mer verktyg > Dela och publicera ditt arbete

eTwinningportalen > Inspiration > Moduler

Mia Sandvik

Poddsändningar

Podcasting, det vill säga poddsändningar, är ett sätt att publicera, prenumerera och lyssna på ljud- eller videofiler över nätet. Det är mer eller mindre gratis att producera poddsändningar: Man behöver en dator med nätuppkoppling, ett inspelningsprogram (för detta finns gratis sådana) och mikrofon. Lyssnaren behöver en dator, en bärbar musikspelare eller mobiltelefon.

Poddsändningar kan användas för väldigt olika ändamål i undervisningen. För det första kan existerande poddsändningar på nätet användas (förutsatt att innehållet är lämpligt för elever) för att lära sig nytt innehåll, för att utvärdera befintliga sändningar och för att jämföra deras kvalitet. Befintliga poddsändningar kan användas för hörförståelse i språk samt till exempel för att bekanta sig med olika varieteter av ett språk (tyskan i Österrike, engelskan på Irland osv.) och för att lyssna på nyheter. Möjligheterna är många.

Läromedel kan också produceras i poddformat. Läraren kan göra extra material eller instruktioner som poddsändning. Ett sammandrag av en lektion kan exempelvis göras som en poddsändning för elever som inte deltagit i lektionen.

Bland det roligaste är säkert ändå när eleverna själva får lära sig genom att planera, öva in och producera egna poddsändningar. I stället för föredrag framför klassen får eleverna skriva manus och prata in sin presentation. Då får de samtidigt en publik som inte bara består av den egna klassen eller partnerskolan utan egentligen hela världen. Eleverna kan också banda intervjuer, göra presentationer och berätta historier. Genom att planera manus och öva in sin sändning lär sig eleverna strukturera innehållet med tanke på mottagaren. Om eleverna jobbar parvis eller i smågrupper blir de också tvungna att diskutera sig fram till ett gemensamt manus.

Exempel på poddsändning i eTwinningssamarbeten:

Dela erfarenheter. I eTwinningssamarbetet [Podcasting](#) delar eleverna kulturella erfarenheter genom poddsändningar. Samarbetet är knutet till historia, miljö- och naturkunskap. En partnerskolas första poddsändning länkades till Google Earth. Ljudfiler och bilder länkades till platsmärkena och det blev således en annorlunda presentation av skolans omgivning

Ett sätt bland många att presentera något man lärt sig. I samarbetet [Échange entre les ports: Marseille – Hambourg](#), som är ett språk- och kultursamarbete, får eleverna själva välja på vilket sätt de gör sina presentationer kring de teman som de kommit överens om. På det här sättet kan var och en hitta ett lämpligt sätt att producera information på. När poddsändningar görs kan lärarna utnyttja elevernas kunskaper genom att utnämna ansvariga elever som lär sig tekniken och sedan lär ut den till de andra eleverna och till andra lärare.

Frågesporter. Även aktiviteter som inte direkt hör till undervisningen kan göras som poddsändningar. I projektet [Science in our school](#) har eleverna bland annat producerat poddsändningar i form av gåtor; ”Gissa vilken materia jag menar.” Gissningar och svar får mejlas direkt till eleverna.

Musik. I eTwinningmodulen [En intressant sång](#), väljer partnerländerna ut en traditionell sång. Den spelas in som en poddsändning till exempel av några musiker i klassen. Partnerskolornas elever jobbar sedan i grupper om 3–4 elever och gör nya ord till de andras sång eller sånger. Dessa laddas också upp som poddsändningar. Via en blogg eller eTwinningplatsen diskuterar eleverna sedan sina kompositioner.

Två kända ljudredigeringsprogram är t.ex. Audacity och GarageBand.

Mer om poddsändningar:

www.etwinning.net > Verktyg > Mer verktyg > Dela och publicera ditt arbete

eTwinningmoduler (Matematiska folksagor, En intressant sång och Vad känner du)

www.etwinning.net > Inspiration > Moduler

www.etwinning.net> Inspiration > Galleriet

Sociala bokmärken

Sociala bokmärken (eng. *social bookmarking*) är ett sätt att tillsammans med likasinnade människor dela med sig av intressanta webbsidor. Inom eTwinning utgör lärarna en typisk grupp som vill diskutera och dela med sig av material som anknyter till undervisningen. Dessa material kan gälla både det egna ämnesområdet och vidare pedagogiska frågor och redskap för undervisningen.

Man kan dela med sig av bokmärken via flera webbplatser, exempelvis via Del.ici.ous. Alla som loggat in i en nätgemenskap kan se vilka webbsidor medlemmarna har märkt. På detta sätt kan man inom ett samarbete lätt dela med sig av läromedel eller aktuella sidor som gäller temat för samarbetet. Även eleverna kan dela med sig av bokmärken när de söker informationskällor för gemensamma projekt.

Man märker sidorna genom en så kallad taggning: den valda sidan taggas, varefter man kan förse den med nyckelord. Med hjälp av nyckelorden kan de andra användarna avgöra om sidorna lämpar sig för deras behov. På detta sätt kan man exempelvis skilja åt de uppgifter som är riktade till eleverna och de sidor som är avsedda som informationskällor. Med hjälp av nyckelorden eller taggarna är det lätt att bland de märkta sidorna hitta till exempel uppgifter som är lämpliga vid inläringen av franskans subjunktiv. Alla användare kan också söka lämpliga märkta sidor från sin nätgemenskap. Eleverna kan alltså hjälpa varandra att hitta lämpliga informationskällor på nätet och lärarna kan dela med sig av egna och andras undervisningsmaterial samt intressanta artiklar.

Mer om bokmärken på YouTube och eTwinningportalen:

<http://www.youtube.com/watch?v=66IV7GOcNU>

eTwinningportalen >Verktyg>

Satu Raitala

7 eTwinning och läroplanen

7.1 För mångsidigare arbetsformer

De i Finlands skolor gällande läroplansgrunderna baserar sig på de nya kunskapssynerna (se kapitel 2), som även förutsätter att undervisningsmetoderna utvecklas och görs mångsidigare. De lärare som har börjat delta i eTwinningssamarbeten har lätt hittat nya arbetsformer som motiverar eleverna. Eftersom skolornas gemensamma läroprojekt är den centrala arbetsformen i ett eTwinningprojekt är projektlärande en naturlig utgångspunkt. Även arbetsformer som kräver samarbete är en väsentlig del av eTwinningidén (se kapitel 3). Dessutom har IT möjliggjort nya sätt att söka information, att samarbeta och att utföra läruppgifter (se kapitel 6).

Marja Laine, som är lärare i lågstadiet Viiala keskuskoulu, hade som många andra lärare som utgångspunkt i sitt projekt ett intresse av att hitta nya tillvägagångssätt och metoder för undervisningen och avlägsna de gränser som klassrummet sätter. Marja Laine berättar att man i lärprojekten inte stödde sig lika mycket på läroboken som tidigare. Boken utgjorde en informationskälla jämsides med Internet, när man försökte ge partnerna en så god bild som möjligt av det egna landet utifrån ett på förhand överenskommet tema. Man var tvungen att söka information från nätet, men man bearbetade också informationen själv, exempelvis genom att observera den egna omgivningen och besöka museer. Att eleverna får möjlighet att diskutera det som intresserar dem effektiviserar undervisningen; exempelvis lärarna i Kitisenrannan koulu märkte att även frågor i anknytning till läruppgiften kom upp i en fri diskussion. Som ett bra tips kan nämnas så kallade lära-känna-uppgifter (*ice-breaking activities*), som det finns skäl att beakta när man gör upp tidsplanen. För att få till stånd en god kontakt mellan partnerna vore det exempelvis bra om de första läruppgifterna skulle fokusera på att lära känna varandra. Detta kan man göra med ett enkelt frågeformulär, som man sedan bearbetar tillsammans. Tips om Lära känna-uppgifter finns också i de moduler som du hittar under fliken Inspiration på eTwinning.net.

Modersmåslärare Piia Leppä har i Forssan yhteislyseo genomfört ett samarbetsprojekt med ett gymnasium i Estland. Hon anser att det fina med studier i form av projekt är att kontakten med eleverna blir bättre än i traditionell klassundervisning. Hon uppmanar dock till att man ska vara beredd på att de studerande i början kan bli förbryllade av att undervisningen inte baserar sig på läroböcker och stordior. För att de studerande ska klara av läruppgifterna är det viktigt att i början reservera tillräckligt med tid och att ge tillräckligt noggranna instruktioner.

Även Tiina Sarisalmi från Oriveden keskuskoulu (1–6) har utnyttjat kollaborativt lärande i en virtuell klass som byggts upp på en lärplattform. Den viktigaste uppgiften i samarbetet är att delta i den diskussion som förs i chattrummen. Tiina Sarisalmi medger att planeringen av ett lärandeprojekt till en början kan kännas tyngre än planeringen av en ”vanlig” lektion. Det kan vara ganska mödosamt att bygga upp temapaket, göra frågeformulär och uppgifter, söka lämpliga länkar osv., men samtidigt är det mycket intressant. Dessutom kan samma kursunderlag användas i nya projekt, så arbetsbördan lättar med tiden. Motivationen hos dem som deltar i projektet kompenserar emellertid förr eller senare den mängd arbete som läggs ner. Som exempelvis Paula Vaattovaara på Levi-Instituutti konstaterar minskar lärarens egen arbetsmängd under själva lektionerna då eleverna jobbar självständigt med att söka och ta fram information medan läraren endast fungerar som stöd. Kirsti Lähdesmäki från Puumala är särskilt nöjd med att ett eTwinningssamarbete direkt kan genomföra målen i

läroplanen, bara man beaktar dem tillräckligt väl i planeringsstadiet. Samarbetena är inte längre samarbeten för sin egen skull, utan de kan helt integreras i undervisningen. De uppsatser som skrivs på hennes tysklektioner läggs ut i en gemensam nättidning, som görs med den italienska partnern. Artiklarnas teman kommer man överens om på förhand så att de är lämpliga med tanke på målen i läroplanen och exempelvis behandlar ungdomarnas hantering av sina pengar, mobiltelefoner eller återanvändning. Dessa är samtidigt ämnen som de unga har lätt att skriva om men som kräver en aning bakgrundsundersökning. De studerande måste också söka information på nätet, och de uppmuntras att använda tyskspråkigt material.

Marjukka Koskiahde från yreksskolan RaSeKo tyckte att eTwinningssamarbetet var särskilt lyckat genom att det också främjade elevernas självstyrning. Dessutom ökar samarbetet också inom klassen: eleverna är tvungna att tillsammans lösa problem, oberoende av om de gäller det främmande språket eller IT eller om de har att göra med själva innehållet.

Sari Auramo, lärare i 1–6-skolan Ohkolan koulu, har med sina eTwinningspartner genomfört ett gemensamt sagoprojekt **Fingerm – the fish**. Två grupper valde en del av en känd saga, som man tillsammans illustrerade. Varje elev fick en egen bit av sagan att illustrera. Dessutom läste man sagan högt och kopplade samman uppläsningen med bilderna: resultatet var en bildberättelse gjord av de två klasserna. Eftersom slutresultatet var gemensamt, var alla gemensamt ansvariga för att arbetet skulle lyckas. Samma metod kan tillämpas i vilket projekt som helst: återanvändningens 10 budord, recensioner av världslitteraturens klassiker, konstruktion av en rymdfarkost, byggande av brunnar i Afrika eller en bilderbok om Europas fåglar. Samtidigt förenas kunskap från flera läroämnen och undervisningen blir en helhet.

Till det kollaborativa lärandet hör också kamratrespons, vilket är enkelt att få till stånd i eTwinningssamarbetena. Uppgifterna och resultaten kan diskuteras på det gemensamma forumet exempelvis på en lärplattform som i projektet på Levi-instituutti. I detta projekt var varje elev sakkunnig inom ett eget område och arbetena utvecklades alltid utifrån projektpartnernas frågor och kommentarer. Det är bra att eleverna får öva sig i att ge och ta emot feedback redan i 1–6-skolan. Detta är ett av de delområden som Sari Auramo, lärare i Ohkolan koulu, fäster uppmärksamhet vid i sina samarbeten.

Även undersökande lärande passar väl i eTwinningssamarbeten, eftersom läroprocessen baserar sig på elevens egna reflektioner och kräver kollaborativt arbete. Idéer av detta slag har använts i många projekt där man undersökt exempelvis kulturarvet och klimatförändringen. Temana är intressanta och

ofta har alla någon förhandsuppfattning om dem. Men undersökande lärande passar i flera läroämnen. Till exempel religionsundervisningen får en extra krydda när man jämför olika religioner med partner med olika kulturbakgrund. Så får man lära sig skillnaderna mellan lutheraner, katoliker och ortodoxa. Projekten i historia blir mer levande när man får autentiska foton från Frankrike eller Italien. Nyckelordet är gemensam bearbetning av information. De små undersökningsprojekten blir mer intressanta när man kan jämföra resultaten med elever i andra länder. Tuija Lindström, i Havukosken koulu, har fått erfara hur användningen av IT gör eleven till en subjektiv faktor, en som experimenterar och lär, och läraren fungerar bara som handledare och hjälper till att hitta ett lämpligt sätt att jobba på. I deras samarbeten fick eleverna för det slutliga projektet välja ett tema som gällde integrerade uppgifter i naturvetenskaperna och matematik. Eleverna gjorde i samarbete exempelvis framställningar om finländarnas uppfattningar om klimatförändringen, anvisningar om hur man kan spara energi i hemmen samt en beskrivning av de finländska företagens samhällsansvar. Läruppgifterna utgjorde en fortsättning på ett större klimatförändringsprojekt som man hade påbörjat på lektionerna i geografi. I dessa låg betoningen på kontakter med experter, och största delen av de finländska företagen svarade på deras frågor. Eleverna fick fria händer att genomföra sitt projekt: intervjuerna kunde återskickas som poddsändningar eller så kunde man göra en digital presentation av sina planer.

Tack vare eTwinning får läraren också möjlighet att utveckla sin yrkeskunskap. Pasi Siltakorpi från Pääskytien koulu (7–9) har av sin engelska kollega fått konkreta tips för problembaserat lärande. De genomförde i sina projekt flera gemensamma experiment som baserade sig på att ett visst problem skulle lösas. Till exempel många naturvetenskapliga experiment är lämpliga att utföras tillsammans, eftersom de kan dokumenteras på en gemensam plattform eller så kan man använda videolänkar. Trots att experimenten genomförs i de egna hemklasserna så kan man förbereda och gå igenom dem i internationella grupper. Detta gäller vilket läroämne som helst.

7.2 Läroämnen och integrering

Internationalism förknippas lätt med språkundervisning och det är ofta språklärarna som får ansvar för de internationella projekten. Visserligen uppfyller man genom eTwinning i bästa fall det som står i läroplanen för språkundervisningen, eftersom eTwinningssamarbetena möjliggör muntlig och skriftlig kommunikation i autentiska situationer. Detta delområde bör inte undervärderas. Till exempel tysklektionerna i Puumalan yhteislyseo har fått ny energi av eTwinning, när de vanligen små grupperna tack vare ett samarbete har blivit större i och med de nya eleverna från Italien.

Eftersom uppsatsskrivningen helt har överförs till en nättidning får eleverna läsa fler texter än tidigare. Dessutom märker de att de kan kommunicera på ett främmande språk, här på tyska. Eleverna i Pääskytien koulu i sin tur kommunicerar på engelska med elever som har engelska som modersmål. Detta har båda skolorna nytta av, eftersom lärarna har mål som kompletterar varandra: finländarnas främsta mål är att förbättra sin språkkunskap, medan britterna däremot övar sig i att beakta en målpublik och observerar språkets olika nivåer.

eTwinning behöver emellertid inte enbart gälla språkundervisning. I flera samarbeten har man de facto integrerat olika läroämnen. När man kombinerar undervisningen i främmande språk med andra läroämnen får eleverna möjlighet att använda de ord som de lärt sig i sin rätta kontext. Av detta har studerande i yrkesskolor, gymnasier och även 1–6-skolor nytta av, eftersom alla i projektarbetet kan använda det som de tidigare lärt sig enligt den egna språkfärdigheten.

Ofta är det endast en lärare som ansvarar för ett eTwinningssamarbete, trots att samarbetena gäller flera läroämnen. Ett naturvetenskapligt samarbete i Havukosken koulu är däremot ett exempel på ett samarbete som hela skolan deltar i. Det kändes naturligt att koppla samarbetet till undervisningen i IT, geografi, biologi, fysik och kemi, eftersom undervisningen i dessa läroämnen annars också genomförs som integrationskurser. Dessutom deltog en engelsklärare. I sådana fall lönar det sig att redan när projektet planeras diskutera med kolleger och samarbeta också inom skolan. Detta minskar den egna planeringsbördan. I daghemmet Kenttökadun päiväkoti i Hyvinge är hela personalen engagerad i ett internationellt samarbete. Detta är möjligt även i den grundläggande utbildningen – i Havukosken koulu genomfördes år 2006 temaåret **Hållbar utveckling** som ett eTwinningssamarbete. I samarbetet deltog hela personalen på det sätt som var lämpligast för läroämnet i fråga.

Modersmåslärare Piia Leppä från Forssan yhteislyseo har visat att ett internationellt samarbete kan genomföras även i andra ämnen än i främmande språk – någonting som för svenskspråkiga eTwinningssamarbete möjliggör samarbete med hela Norden. Ett eTwinningssamarbete möjliggör ett nytt sätt att behandla Europas historia, geografi och kulturarv – till och med litteratur. Konst har inspirerat flera eTwinningssamarbeten. I många yrkesläroanstalter stöder eTwinning direkt målen för kurserna, såsom internationell marknadsföring eller studier i turism. Lektioner i huslig ekonomi förknippas inte traditionellt med internationella projekt, men inom eTwinning har man redan gjort europeiska kokböcker och föredrag om seder och bruk i olika länder. Matematik har likaså lockat till internationellt samarbete och i flera projekt har man jobbat med gemensamma uppgifter. Projektet **Maths challenge** baserar sig på att man skickar varandra matematiska

uppgifter som hänför sig till det ämnesområde som för tillfället behandlas. En liten tävling mellan partnerelever kan plötsligt ge matematiken en ny dimension, och när eleverna gör uppgifter till sina partner lär de sig också själva. eTwinningplatsen är full av goda exempel på genomförda projekt i alla läroämnena!

Läroplanerna kan skilja sig en aning mellan de olika länderna, men med god planering kan skillnaderna beaktas. Detta förutsätter omsorgsfull målsättning. I projektarbetet är det också bra att beakta att målen inte behöver vara helt likadana. Ett projekt som är integrerat i olika läroämnena kan också betyda att eleverna jobbar med samma tema, som dock knyter till olika läroämnena, och till syvende och sist lär de sig av varandra. Man kan alltså integrera exempelvis lektioner i historia med lektioner i religion. Detta hjälper också eleverna att vidga sina vyer och granska fenomen ur olika vetenskapsgrenars synvinklar.

7.3 Att genomföra temaområden

Målen vad gäller kunskap och färdigheter i ett eTwinningssamarbete kan också vara mer omfattande än den kunskap som ett enda läroämne förutsätter. Den egna kulturidentiteten, den europeiska identiteten och internationalismen är nästan av naturen sådan att de passar i eTwinningssamarbeten. Kring dessa frågor kretsar också många samarbeten, och temaområdet kan dryftas ur många olika synvinklar. Det är ändå viktigt att beakta att ett ämne inte är färdigbehandlat i och med att man presenterat den egna kulturen och identifierat sin kulturidentitet. Till exempel i ett samarbete i Viialan keskuskoulu har man behandlat medeltiden med fotografier och målningar. Då har eleverna fått en uppfattning av hur det var att leva på olika håll i Europa under medeltiden. Man har tillsammans kunnat jämföra skillnader och likheter utifrån de arbeten som eleverna producerat. Även växelverkan mellan kulturerna är ett viktigt inslag i eTwinningssamarbetena, och denna kan också behandlas som en separat del av ett projekt. Det är bra att tänka igenom hur mottagaren ska beaktas när man kommunicerar på ett främmande språk. Ofta glöms närsamarbetet bort när man orienterar sig utåt i världen: men det nordiska samarbetet är fortfarande en naturlig del av vår läroplan!

Många lärare har varit speciellt nöjda med de möjligheter till utveckling av elevernas uttrycksförmåga som eTwinning fört med sig. I samarbetena har eleverna möjlighet att förverkliga sig själva på olika sätt, med fotografering, kreativt skrivande eller målning. Många samarbeten baserar sig på konst, med hjälp av vilken man har integrerat flera teman. Lärarna har märkt att detta är en särskilt god metod när de elever som deltar i samarbetet är i olika åldrar. Till exempel i Ohkolan koulu görs eTwinning också som en

valfri kurs, och eftersom deltagarna är från alla klasser kom man fram till att bildkonst är en naturlig samarbetsform – visuell uttrycksförmåga är ju inte beroende av språkfärdigheterna.

Ett eTwinningssamarbete möjliggör också differentiering i klassen. Inom ett samarbete kan man ge eleverna olika uppgifter enligt vars och ens styrkor, vilket man gjort exempelvis i Kitisenrannan koulu. De tystlåtna eleverna deltar nu också helt plötsligt, eftersom de har ansvar för en egen uppgift. Dessutom stöder samarbetet olika intressen, då eleverna kan välja på vilket sätt de deltar i samarbetet.

Anne Onnela i Kitisenrannan koulu (nuvarande Aleksanteri Kenan koulu) är också nöjd över att eTwinning ger möjlighet att jobba med tyngdpunktsområdet i Sodankylä kommun, nämligen mediefostran. Samarbetsprojektet där fick sin början med ett tema inom mediefostran och blev en bestående del av skolans program. Projektet har kunnat genomföras på flera lärares lektioner och utöver film har man också lärt sig samarbete och internationalism. Det är värt att ta reda på vilka möjligheter det finns att delta i projekt som kommunen erbjuder. Eleverna i Kitisenrannan koulu har med kommunens stöd fått möjlighet att använda mångsidiga redskap i sitt samarbete.

Trots att många lärare har en klar uppfattning om målen i läroplanerna och hyser tillit till det egna arbetet, är det inte till skada att då och då ta sig en titt på läroplans- eller examensgrunderna. Man kan då märka att ett väl planerat eTwinningssamarbete genomför målen för undervisningen lika väl som – om inte ännu bättre än – den traditionella undervisningen som baserar sig på läroboken.

7.4 Informations- och kommunikationsteknik

Informations- och kommunikationstekniken har kommit för att stanna. Vi använder den dagligen utan att desto mera tänka på det. Många har konstaterat att de inte längre skulle klara sig utan den. Att lära sig jobba digitalt ingår även i temaområdena i grunderna för läroplanen. Många lärare har märkt att deras egna IT-färdigheter har blivit bättre tack vare eTwinning: under samarbetet lär man sig tillsammans med eleverna. Eleverna är ofta skickliga på att använda IT-verktyg, eftersom de på sin fritid har chattat på nätet. Med hjälp av ett eTwinningssamarbete kan verktygen användas för pedagogiska syften och grupparbetet får en ny dimension.

Basfärdigheter. Eftersom man inom eTwinning inte träffar varandra ansikte mot ansikte och alla arbeten således görs på nätet, utvecklar deltagarna utan speciella ansträngningar sina informations- och kommunikationsfärdigheter. I Viialan keskuskoulu avlägger alla elever datakörkortet,

och med hjälp av ett eTwinningssamarbete är IT-uppgifterna ändamålsenliga: eleverna behöver inte utföra separata prov, utan IT-uppgifterna utförs inom ett samarbete. I så gott som alla samarbeten kan man använda text- och bildredigeringsprogram. Exceltabellerna blir man lätt förtrogen med genom olika jämförelser, exempelvis genom att man skriver en matdagbok eller gör en tabell över vädret. Eleverna lär sig att observera sin omgivning, att skriva ner sina observationer och utarbeta rapporter över resultaten.

Även samarbeten där man förmedlar kunskap med fotografier väcker ofta diskussion. Detta är målet exempelvis i projektet **European Doors**, där diskussionsuppgifterna i samarbetet baserar sig på att alla elever fotograferar ytterdörren till sitt hem. Samarbetet är uppdelat i olika teman: elever gör till temat hörande observationer av fotografierna och ställer sedan frågor till sina partner. I partnerskolan söker man svar på frågorna och eleverna jämför dem med sina förhandsuppfattningar. På detta sätt lär man sig stadsplanering, arkitektur och fenomen som anknyter till klimatförändringen. Temat för bilderna kan man variera i enlighet med målen i samarbetet. Det är lätt och säkert att dela bilder med andra på eTwinningplatsen. Sari Auramo i Ohkolan koulu har märkt att också de yngre eleverna med hjälp av bilder lätt kan delta i samarbetet. De arbeten som görs på lektionerna i bildkonst är lätta att skanna och ladda upp på nätet, och så kan bilderna förses med text i enlighet med elevens färdigheter. För lyckade samarbeten behövs alltså inte nödvändigtvis särskilt märkvärdiga redskap.

Medieläskunnighet. Informationssökning har alltid utgjort en del av undervisningen, men tack vare webben har möjligheterna mångfaldigats. Dessa ställer nya krav på undervisningen. Eleverna måste vara synnerligen kritiska till källorna. Likaså bör de känna till netiketten innan de rusar ut på nätet. Samtidigt får eleverna veta om nya möjligheter att dela kunskap med andra. I många projekt används en nättidning som gemensam publikationsplattform. Anne Onnela har lagt märke till att när eleverna publicerar egna texter på en gemensam plattform övar de också upp andra kunskapsmässiga färdigheter än de som gäller läruppgiften. Skribenterna är tvungna att beakta sin publik och att tänka på stilen. De lär sig att motivera sina åsikter och att ta emot kritik. Ett tips till lärarna är att börja diskussionerna om aktuella ämnen som intresserar eleverna och först därefter ta itu med projektets teman. Om man avancerar från lättare till svårare skrivuppgifter, växer självkänslan och tilltron till den egna förmågan.

Gemensam produktion av kunskap. De verktyg inom de sociala medierna som presenteras i denna bok, exempelvis wikier och bloggar, passar väl för att gemensamt bygga upp kunskap. Dessa behandlas i kapitel 6. Eleverna i Pääskytien koulu har använt rörliga bilder i sina projekt. I samarbetet **Preparation for working life** hade man framtiden som tema, och eleverna filmade olika anställningsintervjuer, som sedan lades ut på nätet. Partnerna

i sin tur bekantade sig med säkerhet i arbetet och filmade risksituationer på arbetsplatser. På detta sätt fick båda parterna tillgång till mångsidigt material. I samarbetet gjordes också reklamfilmer som eleverna själva hade skrivit manus till. I samarbetet användes dessutom program med hjälp av vilka man kan kombinera bilder, ljud och musik. De studerande i Sodankylä i sin tur har gjort en kortfilm som presenterar hemkommunen för partnererna.

Kommunikationsfärdigheter. eTwinningssamarbetena kräver också synkron och asynkron kommunikation på webben, eftersom man sällan har möjlighet att träffas ansikte mot ansikte. Tiina Sarisalmi använder forum i sin undervisning. I stället för att eleverna på engelsklektionerna ställer frågor till varandra som de redan vet svaret på får de diskutera olika ämnen med partnereleverna. Diskussionerna blir meningsfulla, eftersom de unga vill lära känna de nya partnereleverna. E-posten är ett välkänt sätt att hålla kontakt med andra och som koncept enkelt, eftersom alla känner till brevskrivning. Brevet behöver emellertid inte skickas per e-post, utan man kan välja en annan typ av publikationsplattform för dem, såsom forum. Med forumens hjälp kan man få till stånd diskussioner om vad som helst. Skriftlig, asynkron kontakt ger deltagarna tid att tänka igenom sitt meddelande, medan däremot synkron kontakt exempelvis genom att chatta på eTwinningens lärplattform förutsätter direkt reaktion. Chattandet är utmärkt både för att öva främmande språk och för att göra uppgifter tillsammans. De studerande i gymnasiet Forssan yhteislyseo gör grupparbeten med sina partner genom att chatta på MSN och publicerar gemensamma bokrecensioner i en nättidning. Man samarbetar då redan i planeringsskedet, och nättidningen är ett bra verktyg för samarbete. I Kungsvägens skola har chattediskussionerna kopierats och skrivits ut av eleverna själv, och på basis av dessa har diskussioner förts i klassen, och eleverna har skrivit artiklar om dem i projektets nättidning.

Nätet möjliggör också att man träffas ansikte mot ansikte utan att behöva resa: partnererna kan bjudas in exempelvis med Skype, FlashMeeting eller något annat webbkonferensverktyg. Det räcker med en webbkamera och en mikrofon. Eleverna i Pääskytien koulu träffade sina partner regelbundet med hjälp av webben. En bild säger mer än tusen ord och eleverna fick nya upplevelser bara av att få se sina partnerelevs skoluniformer. Elevernas lärare Pasi Siltakorpi tipsar om att det är bra att planera träffarna på förhand. När man med partnererna kommer överens om temat för diskussionerna kan man exempelvis tänka ut frågor på förhand. Med hjälp av en videolänk kan man också dela lektioner och presentera gemensamma arbeten. Viialan keskuskoulu har deltagit i en virtuell konstutställning i sitt samarbete [Van Gogh](#). Elevernas arbeten visades i Holland och till utställningen hade den finländska skolan en videolänk via vilken de kunde besöka utställningen.

Nyttan med samarbete. Internationellt samarbete möjliggör också delande av digitala verktyg. Marja Laine är nöjd över att ha fått tillgång till de holländska partnernas plattform. Pasi Siltakorpi å sin sida tyckte att den finländska plattformen var mångsidigare än briterernas, och därför användes den i samarbetet. Britterna för sin del kunde erbjuda en wideboard, med vars hjälp man kan bearbeta en gemensam fil och dela exempelvis videoinspelningar.

Pasi Siltakorpi har varit särskilt intresserad av pedagogisk användning av IT-verktyg och har som mål att mångsidigt pröva verktyg. I ett eTwinningssamarbete behöver inte de digitala verktygen inneha huvudrollen, men de blir ett redskap bland de övriga undervisningsredskapen. Lärarna behöver inte heller genast i början av ett samarbete vara IT-expert. Sari Auramo i Ohkolan koulu utbildar gärna sina partner eftersom hon har flera års erfarenhet. Anne Onnela från Sodankylä å sin sida prövar gärna något nytt, deltar i utbildningar och har blivit IT-stödperson i sitt samarbete. Susanna Kivinen från daghemmet Kenttökadun päiväkoti har också deltagit i utbildningar och utbildar i egenskap av IT-stödperson den övriga personalen i daghemmet. Som lärare Marjukka Koskiahde från RaSeKo konstaterar, läraren lär sig minst lika mycket som de studerande. Det är alltså värt att modigt gå med i ett samarbete, och om det behövs finns det stöd att få för alla i eTwinning.

7.5 Kreativitet

Innovativitet och kreativitet betyder inte att man uppfinner hjulet på nytt. Innovativitet utmanar dock läraren att se saker på ett nytt sätt och att våga ta ur bruk verktyg och arbetssätt som anses vara traditionella.

Lärarna har märkt att webbverktygen lockar fram nya egenskaper hos eleverna. Tiina Sarisalmi tycker det är bra att ”webbpersonen” kan vara aktivare på nätet än personen i fråga brukar vara i klassrummet. Pasi Siltakorpi å sin sida har använt webbverktyg när han har behandlat svåra ämnen, exempelvis känslor. I hans projekt gjorde alla elever en pappersdocka som föreställde dem själva och som visade de egna styrkorna. Dessa pappersfigurer gjordes levande med hjälp av ett animationsprogram. Pasi har också använt digitala bilder som kommunikationsmedel. Parterna har sänt varandra en mjukisfigur som är ute på äventyr med klassen. De filmar figurens liv i en dagbok, och de lägger också till text. Enligt Pasi har eleverna varit öppnare när de har fått skriva via mjukisfiguren. Det svensk-tyska eTwinningssamarbetet **The new Europeans: The two wooden dolls** gällde invandrare och olikhet, och ämnena behandlades med hjälp av trädockor. Lärarna hade lagt märke till att ungdomarna också kunde diskutera svåra frågor när man hittade en lämplig kanal för projicering av känslorna. Sam-

tidigt kunde man dra nytta av den kulturella mångfalden i klasserna och ge de nyinflyttade eleverna styrka.

Samarbetena har gjort att man kunnat utplåna de gränser som klassrummet sätter. Som Pasi Siltakorpi konstaterar kommer Europa in i klassrummet med hjälp av de olika verktygen. Hans elever har fått gå på en virtuell promenad i en engelsk skog. Man skapade en gemensam virtuell skog åt eleverna och där fick de identifiera växter men också orientera. Man kombinerade således gymnastik med naturvetenskaper.

Samarbetsprojekten gör det även möjligt för eleverna att fördjupa sig i det som de är bra på. Ett samarbete inom resebranschen i Levi-instituutti baserade sig på artiklar som fyra partner skrev. Läruppgifterna genomfördes först i den egna klassen, varefter alla partner hade möjlighet att kommentera och be om ytterligare uppgifter. Avsikten med samarbetet var att producera läromedel för de studerande inom resebranschen. Ett eTwinningssamarbete ger fler möjligheter än traditionellt klassrumsarbete. Vid planeringen ska man beakta vilka fördelarna är jämfört med de så kallade traditionella metoderna. I Levi-instituuttis samarbete producerades material i samarbete. Utöver att eleverna fördjupade sina kunskaper om det egna landet undersökte de turismen hos partnererna för att kunna ställa frågor till dem. Resultaten sparades på webben och kunde därefter i framtiden användas som läromedel av lärarna och de studerande.

Att producera läromedel kan förstås också göras i skolor på andra stadier än yrkesutbildningen. De studerande i Havukosken koulu har gjort en studie av en rymdresa i framtiden. Läruppgifterna spjälkades upp i lämpliga delar så att man vid konstruktionen av den slutliga rymdfarkosten beaktade olika aspekter, såsom dimensioner, tyngdkraft, material och till och med de sociala relationerna på farkosten. Ämnena hade tidigare behandlats som ett delprojekt i ett eTwinningssamarbete.

Till de nya kunskapssynerna passar även att man använder sakkunniga i undervisningen. Eleverna i Viialan keskuskoulu har samlat material exempelvis på museibesök samt genom att intervjua naturexperter som inbjudits till skolan. De studerande i Havukosken koulu jobbade med företagens samhällsansvar och kontaktade stora finländska företag. I Sibboprojektet [The Particle Physics Project](#) var experter från universiteten inkallade för att kommentera elevernas wiki kring Higgs-partikeln och LHC-acceleratorn. Man kan också använda elever, deras föräldrar och far- eller morföräldrar som sakkunniga: i ett samarbete mellan en skola på Malta och en på Irland gjordes poddsändningar med far- och morföräldrarnas erfarenheter under andra världskriget. I ett finländskt-italienskt projekt intervjuade deltagarna sina föräldrar och deras föräldrar om deras ungdom och jämförde svaren både med sina egna erfarenheter och med erfarenheterna i det

andra landet. Då fick deltagarna en autentisk uppfattning av hur världen har förändrats under tre generationer. Eftersom resultaten publiceras på nätet kan de användas som stöd för undervisningen även i framtiden.

Nätet erbjuder olika tillämpningar för de specifika behoven i olika läroämnen. Ett exempel är pilotsamarbetet [Online Virtual Grand Prix Racing](#), som genomförs inom matematikundervisningen. Samarbetet, som inleddes i slutet av år 2008, initierades av en engelsk lärare och fem engelska skolor och fem skolor från andra länder. En av dessa är en finländsk skola. Med hjälp av programmet ska eleverna i en virtuell formel-tävling behandla begrepp som de känner till från matematiken. Avsikten är att visa att matematik är intressant och nyttigt.

Satu Raitala, Arja Järvenoja

8

Utvärdering och resultatspridning

Ett eTwinningssamarbete kan utvärderas på flera sätt. Många lärare har nämnt att elevernas motivation har ökat tack vare samarbetet: de är inspirerade att lära sig och skolarbetet blir utfört nästan av misstag. Detta främjar alltid lärandet, som det konstateras i kapitel 2. Ett annat glädjeämne har i allmänhet varit att kvaliteten på elevernas arbete har blivit bättre: eftersom elevernas arbeten publiceras exempelvis i en gemensam tidning eller blogg, har de tagit uppgifterna mera på allvar och varit mera motiverade att exempelvis söka information och koncentrera sig på layouten och språket. Eleverna vet att deras texter och arbeten har en autentisk publik och de skriver inte bara för att bli bedömda av läraren.

Ett samarbete är emellertid bra att utvärdera även med andra kriterier. Det vore bra om läraren analyserade vad eleverna lärde sig, utvärderade metoden och läroprocessen samt jämförde med de uppsatta målen. eTwinningverktygen möjliggör utvärdering under hela samarbetet.

Detta kapitel fokuserar på utvärdering och spridning av resultaten i samarbetena. Man kan få överraskande nytta av båda: genom att följa med hur inlärningsresultaten utvecklas kan läraren utveckla sitt projekt under projektets gång eller så kan han eller hon få idéer till ett nytt samarbete. På detta sätt får man mest ut av eTwinning. Även kollegerna har nytta av samarbetet: en projektidé kan vidareutvecklas enligt egna behov, fastän idén ursprungligen kom från en annan lärare. Trots att de skolor som deltar i eTwinning inte är skyldiga att rapportera vad de gjort, betyder det inte att det inte vore bra att utvärdera verksamheten.

Arja Järvenoja

8.1 Vad är nyttan av ett eTwinningssamarbete?

(Arja Järvenoja undervisar i engelska i Koskelan koulu i Uleåborg och har i flera år deltagit i eTwinning.)

Ett eTwinningssamarbete inverkar på många nivåer i skolan: på elevens motivation och lärande, på utvecklingen av lärarens yrkeskunskap samt på hela skolans verksamhet. I ett eTwinningssamarbete kan en eller flera lärare kombinera IT, språkstudier och vilket annat läroämne som helst. Dessutom kan man även ta med läroplansgrundernas ämnesövergripande temaområden, exempelvis internationalism/kulturell mångfald, hållbar utveckling och trygghet och säkerhet.

Eleverna har nytta av eTwinningssamarbetet på många olika sätt. De får variation i skolarbetet. De är fulla av iver när de får jobba med egna sidor i en datorsal. Att lära genom att göra motiverar de flesta elever. I synnerhet IT-färdigheterna och färdigheterna i främmande språk utvecklas under samarbetena. I början av ett samarbete får eleverna handledning i att använda olika digitala verktyg och program. Om den lärare som ansvarar för samarbetet inte själv behärskar dessa, kan läraren be kollegan med ansvar för skolans datateknik att hålla några lektioner för honom eller henne eller för gruppen. Under samarbetets gång utvecklas lärarens IT-färdigheter och han eller hon lär sig att lägga till bilder och ljud till sidorna samt att använda olika program och plattformar. Bäst lär man sig genom att modigt försöka och att lära av sina misstag. Någon elev kan ha sämre färdigheter i språk än sina klasskamrater, men eleven kan bli intresserad av projektarbete om hon eller han får ge sina klasskamrater och läraren råd om IT-finesser.

Tack vare ett eTwinningssamarbete får många elever bättre motivation att lära sig språk. Främmande språk används i autentiska kommunikationssituationer, så eleverna fäster mer uppmärksamhet vid utformningen av meddelandena och språkdräkten i dem jämfört med det som produceras i

klassen. Eleverna producerar ett mer flytande språk. I synnerhet rättskrivningen och färdigheterna i att bygga upp en mening blir bättre när de skriver texter inom ett projekt. Lärsituationen är mer avslappnad än i klassen, så de är inte lika rädda att göra fel. eTwinningssamarbetena ger eleverna möjlighet att på en personlig nivå bekanta sig med kulturen, skolsystemet, familjelivet och ungdomarnas liv i ett annat land.

För lärarna erbjuder eTwinningssamarbetena många former av samarbete med kolleger. Lärarna och eleverna i samma skola bildar ett team, inom vilket gränserna mellan läroämnena försvinner. Till exempel under historielärares ledning undersöks fornfinnarnas boningar, läraren i bildkonst leder arbetet med att göra miniatyrer av dem och franskläraren hjälper till när förklaringar till dem skrivs. Genom att jobba tillsammans får man nya idéer för det egna arbetet. Man kan byta information om arbetssätt med lärarna i partnerskolan eller utveckla helt nya arbetssätt. På detta sätt kan man utvidga klassrummet så att det omfattar även ett klassrum i ett annat land.

8.2 Att utvärdera sitt samarbetsprojekt

Utvärderingen av ett eTwinningssamarbete skiljer sig inte från utvärderingen av någon annan inlärningsperiod: de uppnådda resultaten jämförs med målet för lärandet. Målet för eTwinningssamarbetena skiljer sig emellertid ofta från målen för den traditionella klassrumsundervisningen – utöver kunskap ingår många mål vad gäller färdigheter, såsom kommunikationsfärdigheter eller färdigheter i att använda IT eller arbeta i grupp. Ofta är även kulturella färdigheter centrala i ett samarbete. Alla dessa färdigheter ingår i målen i grunderna för läroplanen i många läroämnen och temaområden. Därför behöver ett eTwinningssamarbete inte heller vad gäller utvärderingen skilja sig från annat arbete: elevernas arbete och resultat kan utvärderas som en del av skolarbetet.

De flesta av samarbetena genomför målen i läroplanen: oberoende av om det gäller främmande språk, naturkunskap eller historia kan en del av varje läroämne genomföras som projektarbete. När lärarna presenterar ett eget projekt kan de hänvisa till den punkt i läroplanen som projektet korrelerar med: förståelse av kulturell mångfald, förbättring av kommunikationsfärdigheterna i ett annat språk samt i den egna gruppen, förbättrande av individens självkänsla, användning av mångsidiga undervisningsmetoder eller individualiserad undervisning. Det är också bra att hänvisa till de kunskapsmässiga målen i enskilda läroämnen eller i temaområdena.

En fallgrop i presentationen av ett eTwinningssamarbete verkar vara att man inte skiljer på resultat och produkter. Produkterna är de konkreta produkter som har åstadkommit under samarbetet. Att presentera dem är på sin plats och motiverar ofta eleverna, men det är ofta mer intressant för läraren att utvärdera resultaten av och nyttan med samarbetet: vilka nya färdigheter och vilken ny kunskap har samarbetet gett? Hur har samarbetet främjat lärandet? Som det av många av texterna i denna bok framgår kan resultatet av ett samarbete vara att elevernas motivation att lära sig förbättras, att de muntliga språkfärdigheterna förbättras, att man får en uppfattning om den europeiska historien, att den digitala kompetensen blir bättre osv. Allra bäst är det förstås om resultatet skulle vara en tydlig förbättring av inlärningsresultaten! Detta har ofta varit resultatet i synnerhet i språkprojekt men också i uppgifter i vilka eleverna har uppmanats att tillsammans undersöka och ta fram information och att bedöma och utveckla varandras produkter. Detta sker bäst i uppgifterna i undersökande lärande (se kapitel 2 och 3). Även kollaborativt lärande främjar fördjupad inläring.

Ett resultat av ett samarbetsprojekt kan också vara att lärarens pedagogiska tänkande utvecklas och arbetssätten förändras exempelvis i riktning mot mer undersökande eller kollaborativa metoder. Detta har också att göra med innovativiteten i samarbetet och lärarens kreativitet: man har exempelvis upphört att använda läroböcker och använt dem endast som stöd för undervisningen, och eleverna har tagit fram egna läromedel. Under samarbetena har man använt nya metoder eller sätt att skaffa, producera och behandla information. Eleverna har fått mera ansvar för sitt eget lärande genom att de blivit delaktiga i ett samarbete.

Som vi i flera sammanhang har konstaterat förutsätter utvärderingen av ett samarbete att samarbetet har planerats väl och har följts upp under hela projektiden. eTwinning erbjuder verktyg med vars hjälp man kan ta fram mål för samarbetsprojektet. Dessa mål kan också användas som redskap vid utvärdering av projektet. Det är också möjligt att få feedback på ett samarbete både på nationell och europeisk nivå genom att ansöka om kvalitetsmärket och delta i tävlingar.

Kvalitetsmärket

eTwinning's Kvalitetsmärke beviljas till pedagogiskt utmärkta projekt i vilka använts innovativa undervisningsmetoder. Dessutom erbjuder det en möjlighet att belöna de elever som deltagit i projektet: alla lärare som belönats med kvalitetsmärket får ett intyg, som även kan infogas i deltagarnas portföljer. Då får de också ett minne av och ett bevis på att de har utfört grupparbete på europeisk nivå.

Ansökan om kvalitetsmärket är också ett tillfälle att få feedback på projektet samt nya idéer. Man kan också utvärdera sitt arbete med hjälp av det: när man ansöker om kvalitetsmärket utvärderas projektens olika delområden, vilka delvis presenteras i kapitel 5, men i huvudsak finns att läsa på eTwinning.net. Dessa kriterier kan också beaktas redan när projektet planeras och när man sätter upp kunskaps- och färdighetsmål. Den mall som ges i kapitel 2 i denna bok kan med fördel användas vid planeringen. Mallen för kvalitetsmärket kan lätt användas för utvärderingen av hela projektet och samtidigt kan man få nationell erkänsla för utmärkt arbete. Om man under projektets gång behöver hjälp, kan man via TwinBloggen (se kapitel 5.9) få kommentarer och handledning.

”Att ha fått kvalitetsmärket uppmuntrar mig att fortsätta med eTwinning-arbetet. Det känns bra att mitt arbete uppskattas, men det är ju faktiskt så att jag för mina projekt använder i stort sett samma kriterier som i kvalitetsmärket.” (Marja Laine, Viialan keskuskoulu)

Kvalitetsmärket kan också göra lärarens arbete mera synligt inom skolan och i kommunen. Rektorn och de andra lärarna kan spöras att delta – det är alltid lättare att ändra undervisningsmodell om man får stöd av sina kolleger. Kvalitetsmärket kan också användas när man ansöker om finansiering för ett projekt av utomstående finansiärer, eftersom det är en officiell utmärkelse som Utbildningsstyrelsen delar ut för att läraren varit innovativ och för att projektet har betydelse vad gäller förnyandet av undervisningen.

Även kollegerna har nytta av kvalitetsmärket: alla framgångsrika projekt presenteras på europeiska eTwinning.net. Då kan lärare som deltar i och inleder samarbetsprojekt få idéer till hur ett bra projekt kan genomföras.

Man ansöker om kvalitetsmärket genom att fylla i en blankett som finns på lärarskrivbordet på den europeiska webbplatsen www.etwinning.net.

Det europeiska kvalitetsmärket

Samarbetena ges erkänsla även på europeisk nivå. Ett samarbete där minst två lärare har fått det nationella kvalitetsmärket får automatiskt också det europeiska kvalitetsmärket. Detta betyder att deltagarna i samarbetet också får erkänsla på internationell nivå.

Tävlingar

Den årliga europeiska tävlingen, Europeiska Priserna, samlar alla eTwin-nare. Den kulminerar i den årliga konferensen där ivriga projektdeltagare samlas. I tävlingarna har man inte endast möjlighet att få ära och beröm-melse, utan man kan också träffa sina virtuella partner personligen: på årskonferenserna presenteras samarbeten som varit framgångsrika på eu-ropeisk nivå. De som vinner i sina serier inbjuds ofta att presentera vad de gjort.

Tävlingens bästa samarbetsprojekt försöker man också presentera i den europeiska eTwinninghandboken. En finländsk skola har alltså möjlighet att presentera sitt kunnande på internationell nivå.

Samarbeten som varit nationellt framgångsrika presenteras alltid på Ut-bildningsstyrelsens webbsidor, och dessutom utdelas priser – ofta olika stödverktyg för att genomföra IT-projekt.

För att få delta i tävlingen krävs år 2009 att man har fått det europeiska kvalitetsmärket. Detta är också ett skäl att ansöka om en kvalitetsmärkning!

8.3 Att presentera sitt samarbetsprojekt

Det är bra att noggrant presentera sitt samarbete, eftersom det annars finns risk för att utomstående inte får reda på vad som har gjorts i samarbetet. Detta är viktigt i synnerhet när man deltar i tävlingar och ansöker om kva-litetsmärket. Utöver projektresultaten är läsarna också intresserade av vad eleverna konkret har lärt sig. Dessa beskrivningar ger den bästa uppfatt-ningen om samarbetet. Dessutom är de viktiga med tanke på att samarbet-et eventuellt kommer att genomföras på nytt. När kolleger kan se hur lätt ett eTwinningssamarbete i själva verket kan genomföras på lektionerna, kan de få nya idéer av redan genomförda samarbetsprojekt och få till stånd intresse för internationellt arbete även i den egna klassen och skolan.

När ett samarbete presenteras är det bra att börja med målen. Vilka mål vad gäller kunskap och färdigheter försöker man nå i samarbetet – vad vill man lära sig? Då är det lätt att utvärdera samarbetet under arbetets gång, och när samarbetet är slutfört kan man undersöka vad som lyckades och vad som behöver utvecklas.

I en presentation av ett samarbete behövs det alltid en kort redogörelse för läruppgifterna. Eftersom det speciella med eTwinning är möjligheten till

digitala samarbetsformer är det också bra att berätta hur denna möjlighet har utnyttjats i lärandet. På basis av lärarnas berättelser vet vi att samarbetena ofta också ger överraskande resultat: exempelvis blyga elever hittar ett nytt sätt att uttrycka sig själva på nätet eller så blir eleverna sporrade att överträffa sig själva. Dessa resultat bör inte underskattas. Fastän ett samarbete för en själv känns litet, kan resultaten i andras ögon vara stora.

Vad borde man berätta om sitt samarbetsprojekt:

- 1) Presentation av samarbetet**
Vem har deltagit i samarbetet, vad är målet och hur har samarbetet kopplats samman med läroplanen? Vilka är målen för samarbetet vad gäller kunskap och färdigheter? Vad fokuserar vi på och vilka är de önskade biprodukterna?
- 2) Beskrivning av lärprocessen**
Vilka arbetsätt har vi använt i samarbetet? I eTwinning finns det möjlighet att samarbeta med skolor i många länder. Hur har denna möjlighet utnyttjats? Vilka nätbaserade verktyg har vi använt vid lärandet?
- 3) Presentation av läruppgifterna**
Vad har eleverna konkret gjort?
Hur har lärandet gått till?
- 4) Presentation av produkterna**
Vad har vi producerat i samarbetet?
Hur har arbetena bearbetats tillsammans?
- 5) Utvärdering av samarbetet, resultaten**
Hur nåddes målen? Vilka upplevelser av att lyckas fick eleverna? Även reflektioner om eventuella misslyckanden visar att projektplaneringen var lyckad.

Kitisenrannan koulu, Sodankylä:

EXCHANGE ON THE CINEMA, WITHOUT PREJUDICE

Ett samarbete inom filmfostran i en 7–9-skola

<http://koulut.sodankyla.fi/elokuvakasvatus/>
<http://koulut.sodankyla.fi/elokuvakasvatus/kamerakyna/www2.edu.fi/magazinefactory/magazines/mag>

Projektet **Exchange on the cinema, without prejudice**, som genomfördes i Kitisenrannan koulu i Sodankylä, knöts till filmfostran. Dessutom integrerades det med bildkonsten, IKT-undervisningen och modersmålet. Projektet var tvåårigt och högstadiet Edouard Herriot i Frankrike var partnerskola. Eleverna var 15–17-år under projektet.

Efter att mediefostran blev en del av läroplanen vaknade intresset att få veta hur man undervisar i mediefostran i andra europeiska länder. Eftersom Kitisenrannan koulu har specialiserat sig på filmfostran kändes det naturligt att fokusera på just film. Med hjälp av internationellt samarbete ville man skaffa sig nya synvinklar för undervisningen i ämnet, ge eleverna möjlighet att lära känna kulturen i ett annat land och samtidigt via filmen förmedla den finländska kulturen till partnerskolan. Ett eTwinningssamarbete ger en ypperlig möjlighet att genomföra skolans egna tyngdpunktsområden. *Man hade knappast någonsin kunnat knyta samman filmfostran med skolvardagen så naturligt som det gick i det här projektet. Eleverna hade knappast heller fått bekanta sig med en annan kultur, åtminstone inte i samma omfattning. Dessutom fick de bekanta sig med den egna skolans specialelever, eftersom träningsklassen också deltog i projektet,* berättar Anne Onnela.

Lärarna planerade projektet och gjorde upp tidtabellerna tillsammans. Båda partnerskolorna hade samma mål och tidtabell (film), men det var fritt fram att välja hur man når målet. Man började samarbetet genom att bekanta sig med varandra, eftersom eleverna då lättare blir engagerade i projektet, i synnerhet i projekt där man inte genast får träffa varandra. *Vi ansåg att vi genom att skapa mer personliga*

relationer med partnereleverna i samma ålder kan få till stånd djupare och bättre strukturerad kunskap, och då är kunskapen lättare att förmedla till de andra klasserna i den egna skolan. Projektet var uppdelat i sex perioder, var och en med sitt eget temaområde. Periodernas längd varierade mellan en och tre månader beroende på uppgiftens omfattning. Man reserverade exempelvis mer tid för att göra egna filmer än för de uppgifter som ingick för att eleverna skulle lära känna varandra.

För projekten sattes mål vad gäller både kunskap och färdigheter: fördjupa IT-färdigheterna, förstå en främmande kultur, godkänna olikhet, uttrycka sig själv på ett annat språk. Dessa mål stöder läroplanen i modersmålet och temaområdet mediekunskap. Dessutom hade man som mål att stöda alla elevers egna styrkor, eftersom alla hade möjlighet att i grupparbetet använda sitt eget specialkunnande.

Eleverna arbetade i huvudsak i nationella grupper genom att producera olika filmer. Exempelvis sina hobbyer ville eleverna filma i autentiska situationer, och därför gjordes en del av arbetet efter skoldagens slut. Redigeringen

gjordes framförallt på de lektioner som de deltagande lärarna höll, men hela skolan stödde projektet och vid behov fick eleverna vara borta från andra lektioner.

Den nättidning som gjordes inom projektet fungerade som ett gemensamt diskussions- och publikationsforum. Dessutom sände partnerna varandra de filmer som de hade gjort, och dessa diskuterades i grupper. Båda klasserna tittade på samma film och de olika erfarenheterna diskuterades, och man kunde också observera skillnader mellan fransk och finländsk film. Dessutom gjorde klasserna affischer om filmerna. De läste artiklar i nättidningen och kommenterade partnernas texter. Dessutom ordnades frågesporter för partner-eleverna om de ämnen som diskuterats. Projektetsamarbetet blev ett projekt för hela skolan: *Från vår skola har flera lärare och klasser både från låg- och högstadiet deltagit i verksamheten i projektet Exchange on the cinema. Deltagandet har varit beroende av hur projektets teman har passat in i läroplanen för klassen och läroämnen. Vi anser att det har varit en god idé att integrera projektet i olika läroämnen och att ta med hela grundskolan samt att småningom styra projektet i en mer induktiv riktning. Projektet har också genomförts i samarbete med lokala krafter, vi har till exempel kunnat se filmer i den lokala biografen.*

Det internationella samarbetet kom också till uttryck i det msn-chattande som ungdomarna själva började med där de i realtid kunde diskutera med sina partner. I de feedback-diskussioner som fördes på lektionerna visade det sig också att ungdomarna inte bara hade diskuterat fritt utan också diskuterat de arbeten de hade gjort, vilket läraren blev nöjd över. Livliga diskussioner väckte till exempel snuttarna om lektionerna i slöjd och huslig ekonomi i de videor som presenterade skoldagen. Detsamma gjorde *"Without prejudice"*, i vilken behandlades skillnaderna/likheterna mellan lektionerna för dem som deltar i den grundläggande undervisningen och lektionerna för eleverna i behov av särskilt stöd. Dessa diskussioner fördes emellertid alltid mellan ungdomarna, och lärarna kunde inte följa med dem.

Elevernas uppfattning om den europeiska och den finländska filmen har breddats och uppfattningen om filmen som konstform har utvecklats. Genom att jämföra varandras liv och livsmiljöer har ungdomarna till sin förvåning märkt hur lika ungdomarnas liv är oberoende av om de bor i norra eller södra Europa. Eleverna skrev regelbundet i projektets nättidning. Detta har stött språkundervisningen men också gett möjlighet att komma in på ämnen som masskommunikation och skrivande på nätet samt netikett. Projektet har också möjliggjort en automatisk differentiering: de tystlåtna eleverna fick visa sitt kunnande under redigeringen och alla elevers språkkunskap och IKT-färdigheter förbättrades klart under projektet.

Projektet har gett upphov till nya idéer under arbetets gång. Det är viktigt att utvärdera projektet regelbundet och vara beredd att ändra den ursprungliga planen och utveckla projektet i en ny riktning. Exempelvis på basis av franska kortfilmer beslöt att i båda skolorna samtidigt göra kortfilmer om händelserna under en och samma dag. Eleverna tar

Från en elevfilm om hobbyer

mycket ansvar för sitt arbete själva, vilket har underlättat behandlingen av etiska och moraliska frågor i projektet. Tack vare deltagandet i projektet har elevernas men också lärarnas färdigheter att läsa, redigera, behandla, göra och tolka rörliga bilder och stillbilder hela tiden utvecklats. Samtidigt har både eleverna och lärarna lärt sig att ta hänsyn till varandra, att acceptera olikhet och att förstå andra kulturer. *Vi tror att filmen och videon som hjälpmedel i undervisningen genom eTwinningprojektet har erbjudit något nytt med tanke på utvecklingen av undervisningsmetoderna. Samtidigt har elevernas uppfattning om den europeiska filmen och filmkulturen utvecklats. Likaså har förståelsen för filmen som konstform fördjupats. Även elevernas självbild, inte bara som finländare utan också som europé, har utvecklats: Europa är till syvende och sist mindre än vi från början trodde. Filmen som uttrycksmedel och även användningen av annan IKT-teknik i projektet har uppmuntrat både blygare och mer tystlåtna elever att vara aktivare. Elever som löper risk att bli marginaliserade har ofta med hjälp av dessa verktyg och kontakter blivit intresserade av främmande språk och kulturer.*

Projektet har också väckt intresse bland föräldrarna, som aktivt deltagit. Detta har möjliggjort att eleverna i klass åtta har kunnat göra och producera kortfilmer efter skoldagens slut. Det internationella forumet för presentation av elevarbeten har fått positiv feedback av föräldrarna, eftersom de har kunnat följa med sina barns arbeten. Eleverna har varit mycket motiverade att pröva nya arbetssätt och lärarna har fått nya idéer för mediefostran av sina franska kolleger. *Det är omöjligt att nämna allt som vi har fått och lärt oss under projektet. Det är också svårt att bedöma hur mycket tid som använts för projektet i de olika klasserna och läroämnena, eftersom alla deltagande lärare har försökt att smidigt integrera projektet i det egna läroämnet.*

Inte ens sammanslagningen av skolorna i Sodankylä har kunnat stoppa projektarbetet. Efter skolsammanslagningen fortsätter projektet i Aleksanteri Kenan koulu från och med början av läsåret 2008–2009. Även lärarna i Kenan koulu har kommit med i projektet.

Kungsvägens skola och Sibbo gymnasium, Sibbo:

YOUTH CULTURE

Different nationalities – different stereotypes

Gemensamt kunskapsbyggande genom temat stereotyper

http://magazinefactory.edu.fi/magazines/Youth_Culture_Mix

www.etwinning.net > Inspiration > eTwinningplatsen (Different nationalities, different stereotypes)

eTwinning har blivit en integrerad del av engelsklektor Hillevi Lassas vardag, som jobbat med eTwinningprojekt i nästan två år, och som koordinerar de internationella kontakterna på två skolor i Sibbo, vars tyngdpunktsområden är bl.a. internationalisering. Själv deltar hon med grupper i engelska i flera samarbetsprojekt. Vissa av dem har fokuserat på chattdiskussioner mellan eleverna, andra har handlat om utbyte av produkter och om gemensamt kunskapsbyggande i wiki.

Målsättningen för projektet **Youth Culture** mellan två åttor i Kungsvägens skola och en åtta i tyska Schillerschule i Hannover, var att öka elevernas kulturella kompetens, och ta fram kunskap om ett tredje land (Storbritannien) vars språk båda skolornas elever lär sig, samt att förstärka elevernas färdigheter att använda engelska i autentiska diskussioner. Målen stöder de finländska läroplansgrunderna både vad gäller språkfärdigheter och kulturell kompetens för engelskan och målmedveten

fostran för tolerans, som är en viktig del av skolans tyngdpunktsområden.

Skolorna använde chatten på eTwinningplatsen för att låta eleverna diskutera olika teman. Lärarna valde att tillsammans göra upp underlag för hur temana skulle förberedas innan i klass; bl.a. togs temats ordförråd upp som hjälp för chattdiskussionerna och eleverna fick frågor som skulle besvaras under chatten. På så sätt var chatten pedagogiskt styrd. Dessutom kopierade eleverna sina chattsessioner, så de försvann inte och kunde därför bättre diskuteras i klass efteråt. En del av eleverna fortsatte chattandet privat.

Ett chattema blev finländarnas och tyskarernas stereotypa uppfattningar om briter, och byggde på elevernas forskning kring stereotyper och vanliga stereotypa uppfattningar om briter. Till elevernas uppgifter hörde också att titta på brittiska program på teve och jämföra med amerikanska program, samt att göra konkreta experiment i sin närmiljö om hur folk

reagerar t.ex. på om man tränger sig förbi i köer i Finland och Tyskland jämfört med de fakta de hittat om hur engelsmän reagerar i liknande situationer. Genom att chatta och jämföra med det fakta de tyska elevernas tagit fram, tog projektet ett kliv ut från läroboken.

En liten spin-off på detta samarbete var jämförelse av de stereotyper som eleverna har om respektive partnerländer, och om andra länder. I detta tema skrev eleverna artiklar på basis av sina chattediskussioner, och la in dem i projektets nättidning (på MagazineFactory) där andra kunde kommentera dem. Målet på lång sikt är en Skype-session så att eleverna kan kommunicera muntligt med sina partner. Samarbetet Youth Culture ledde också till lärarna förde jämförande diskussioner om tyska och finländska läromedel och kursplaner.

Projektarbetet har inneburit en massa arbete med att lära sig använda IT på ett mycket mer avancerat sätt, men det har definitivt varit värt det, och jag är inte mer rädd för att pröva på nya sätt att kommunicera och arbeta med IT.

I samarbetet **Different nationalities – different stereotypes** mellan 15–18 åriga elever i 7 deltagande europeiska länderna fanns samma stereotypitema som en del av ett projekt om att känna till olika kulturer och sålunda motarbeta fördomar. I projektet deltog lärare i modersmål, engelska och bildkonst, och här användes eTwinningplatsen genom uppladdning av ppt-presentationer eller pdf-dokument där eleverna fick lufta sina stereotyper om andra länder. För att sedan motarbeta de oftast ganska negativa stereotypa uppfatt-

ningar om varandra, gjorde eleverna ppt-presentationer om hurdana de tycker den egna nationaliteten *verkliga* är, och de försökte också för sina partner förklara bakgrunden till stereotyperna om sitt land med hjälp av fakta, bilder och förklaringar – ett ypperligt sätt att få vara expert på sin egen kultur och att få in horisontellt lärande, där eleverna undervisar varandra. Dessutom gjorde eleverna affischer om de andra ländernas positiva egenskaper, och planer på att göra en film om det egna landet och den egna kulturen finns. Eftersom flera hundra elever deltog i projektet, hade de inte direkt kontakt, men fick varandras e-postadresser. *Största utbytet än så länge har nog varit i de diskussioner som förts i klasserna om hurdana uppfattningar vi har om omvärlden och hur man ser på oss. De har lett till både diskussioner om hur fördomar fötts, invandrare, behov av tolerans, exempel på situationer då eleverna träffat på andra kulturer, och nya kunskaper om oss själva och de saker som är viktiga för oss.*

Bland andra projekt i Hillevi Lassas skolor är **The Heroes of Europe**, där eleverna undersöker de roller som de faktiska eller fiktiva nationella hjältarna har i ungdomars liv. Från Finland deltar elever från år 8 och från Bulgarien ungefär lika gamla elever, och projektet är integrerat främst i historia, modersmål och engelska. Skolorna har för avsikt att fortsätta och utvidga eTwinningssamarbetet till ett Comenius-projekt, vilket med fördel kan göras i eTwinning, t.ex. för att kunna besöka varandra.

Viialan keskuskoulu:

AN ART PROJECT ABOUT THE ENVIRONMENT

Ett projekt som integrerar byggnadstradition, undersökning av miljön och bildkonst och som är avsett för 11–12-åringar

<http://www.chain.to/?m3=10296>

<http://www.edu.fi/svenska> > Månadens lärare

Viialan keskuskoulu har deltagit i många projekt med anknytning till bildkonst. **An Art Project About the Environment** var ett tvåårigt projekt, som ursprungligen startades tillsammans med en holländsk skola och som därefter flera länder har kommit med i. Eleverna var från olika skolnivåer, allt från lågstadier till yrkesskolor. De finländska eleverna var 11–12-år gamla. Projektet integrerades i bildkonst, men också i historia, biologi, geografi och modersmål, och knöts samman med läroplanerna för klass 5 och 6. Dessutom stödde det elevernas IT-färdigheter: *alla elever i lågstadiet avlägger ett så kallat IT-pass, och projektet passar ypperligt även för detta*. Projektet omfattade följande teman i läroplanen: kulturell identitet och internationalism, kommunikation och mediekunskap, ansvar för miljö, välfärd och en hållbar utveckling och att växa som människa.

I projektet sattes många kunskpsmål, exempelvis:

Historia: Finlands byggnadskonsthistoria, Finlands tidiga näringar.

Bildkonst: olika arbetssätt (teckning, målning, collage, modellering, fotografering, grafik) och konsthistoria: Akseli Gallén-Kallelas målar-konst.

Biologi och geografi: Europa som världsdel, Europas växt- och klimatzoner. Partnerländernas läge och centrala kulturella drag.

ICT: IT-passet, där målet för eleverna i klass 5 och 6 är att de bland annat ska kunna söka information från webben, redigera bilder, skriva föredrag med Word samt korta PowerPoint-presentationer.

Modersmål: kreativt skrivande

Engelska: kommunikation, textskrivning

När det gällde färdighetsmålen fokuserades på utveckling av samarbetsförmågan och användningen av engelska språket.

Projektet började i januari och då samlades material in. Samtidigt bekantade sig eleverna med arkitekturen i Finland under olika tids-epoker. Under februari och mars behandlades i huvudsak material från gamla tider och i Finland undersöktes också illustrationen av Kalevala. Med hjälp av arkitekturen fick eleverna en bild av hur människorna bodde förr. I april fokuserades på fönster: vad fönstren berättar om byggnadsstilarna. I maj var temat elevernas hembygd. Varje land presenterade lokala byggnader. Då undersöktes också näromgivningen. Efter sommarloven, i augusti, behandlades främst landsbygden och djuren och i september jordbruksverktyg och arbetet på landsbygden. I september ordnades också en utflykt till landsbygden, och i samband med detta gjordes handarbeten av exempelvis ull (tovning). Under oktober-december var temat medeltiden. Eleverna studerade medeltida slott, kyrkor och kloster och bytte information med varandra. Som redskap i de olika skedena användes bildkonstmedel, fotografering, videor och skrivande. Medeltiden bekantade sig eleverna med genom att dramatisera slottsfröknarnas och slottsherrarnas liv.

eTwinning gav möjlighet att överskrida klassrummets gränser. Lärarna i projektet stödde sig inte så mycket på skolböcker som tidigare, utan böckerna fungerade i första hand som informationskälla, exempelvis när eleverna sökte information om Finlands slott. De sökte också information från nätet, för att få till stånd så heltäckande framställningar och framföranden som möjligt. Till detta sammankopplades också undersökning av konst, eftersom kon-

sten beskriver olika tidsepoker väl. Eleverna bekantade sig med näromgivningen genom att besöka landsbygdsmuseer och genom att själva observera den egna omgivningen. Till exempel med de slovakiska partnereleverna bytte de foton som hade tagits samma dag och undersökte skillnaderna i årstiderna. I båda länderna besöktes klasserna också av experter med vilka eleverna fick diskutera naturen och djur. I projektet producerades i huvudsak läromedel om det egna landet för partnererna, alltid om ett på förhand överenskommet tema. Eleverna fick då vara sakkunniga vad gäller det egna landet. Detta möjliggör användning av ett bredare och intressant läromedel: i projekten kan man använda fotografier och eleverna kan diskutera teman som intresserar dem och lära sig ännu mer. Allt material lades ut på eTwinningplatsen (TwinSpace). Då kan de också användas i framtiden, och även andra lärare kan se och använda dem.

En annan aspekt av projektet var elevernas konstprojekt, som den holländska skolan ledde. Ämnena planerades och arbetena schemalagdes i stora drag i samarbete med de holländska konststuderandenas lärare, men det var de studerande själva som var ansvariga för att ge uppgifterna och feedbacken. Därmed lärde sig eleverna att kommunicera med ungdomar i olika åldrar och de kommande lärarna fick en konkret beröring med sitt kommande yrke. För konstdelen av projektet sattes också upp olika mål, såsom att bekanta sig med tredimensionalitet, ljus och skugga eller landskapsmålning. Ämnena passade också bra till de slovakiska elevernas arbeten om naturen. Det blev en fin konstutställning av elevernas arbeten. Utställningen ordnades i Holland, och kunde ses online och senare också i Finland med fotografier.

Projektet var lätt att utvärdera tillsammans, eftersom aktivitetskortet i eTwinning (nuförtiden TwinBlog) hela tiden användes. Där var det lätt att rapportera hur arbetet framskred, och samtidigt fick man se hur det går för andra grupper. I slutet av terminen gjorde alla lärare en egen utvärdering av arbetet och i slutet av projektet skrevs en gemensam slutrapport. Kollegernas utvärdering var också till glädje för lärarna. Det är sällan man får kommentarer och

beröm av kolleger! Med eleverna utvärderades projektet muntligt. Eftersom projektarbetena också var en del av den normala skolgången, omfattades de också av den läroämnesvisa utvärderingen. Arbetet utvärderades också hos Utbildningsstyrelsen, och i slutet av projektet var det trevligt att kunna ge alla elever kvalitetsmärket som belöning.

Eleverna var motiverade att undersöka också sitt eget kulturarv, eftersom de då fick visa sin sakkunskap. Dessutom lärde de sig något om den europeiska kulturen. Även språkkunskapen och IT-färdigheterna blev bättre. Eleverna lärde sig samarbeta och fick olika estetiska upplevelser. Det var glädjande att vi fick tillgång till partnerskolans lärplattform! Eftersom samarbetet var meningsfullt, gjorde det inget att projektet från att ursprungligen ha haft fokus på konst utvidgades så att det handlade mer om miljöfrågor. Vi kände verkligen att vi hade ett gemensamt mål i projektet. I framtida projekt kunde eleverna ha mera direkta kontakter med varandra, berättar Marja Laine.

The Medieval castle of Turku in Finland. Turku was our capital, when Finland was a part of Sweden. A powerpoint by Jesse and Samuli, the 6th C, Viitalan Keskuuskoulu, Finland.

Preparing the figures for the animation of Halloween in Finland.

About farming in nowadays' Finland.

Fishing at the campschool in Finland and learning about the beauty of nature – who would like to spoil this?

Efter bildberättelserna hade vi som mål att eleverna skulle lära känna den andra skolan och det andra landets kultur med hjälp av IT. Eleverna bekantade sig också med varandra genom att chatta. I början användes den engelska skolans lärplattform, men eftersom den verkade osmidig övergick vi till att använda motsvarande finländska tillämpning. I internationellt samarbete är det just detta som är fruktbart – parterna kan dra nytta av varandras kunskaper och redskap. Eleverna fick olika samtalsämnen, bland annat fritidsintressen. Med hjälp av frågor blev diskussionen livlig. Dessutom fick eleverna ställa frågor till elever som de inte kände, vilket de inte kan på en traditionell språklektion. Detta ökade naturligtvis motivationen för diskussionerna. Vid jultid diskuterades traditioner livligt, vilket fick eleverna att komma på idén att samla traditionella julrecept på engelska. Vid samma tid beslutade vi också att pröva nättidningsverktyget MagazineFactory, i vilken vi sedan skrev artiklar om jultraditioner. I "Kumpula Times" skrev eleverna aktuella uppgifter om bland annat presidentvalet i Finland och om två lägerskolor.

I projektet kunde vi också tillsammans jobba med naturvetenskap. Den brittiska läraren skapade en virtuell skog där eleverna i båda skolorna tillsammans kunde göra observationer. *Då man rörde sig på kartan uppenbarade sig olika växter. Dessa växter identifierade vi och eleverna sökte efter deras finska namn på nätet och i böcker.* I båda skolorna gjordes också ett så kallat Apple trap-experiment, som vi fick anvisningar om från den brittiska skolan. Här fotograferades digitalt hur en potatis och ett äpple påverkas av luften i omgivningen. De båda klassernas resultat publicerades på plattformen, och då var de lätta att jämföra.

När eleverna övade sig i digital ljudbehandling gjorde de ljudfiler med programmet Audacity och överförde dem till nättidningen. Det var frågan om finsk-engelska övningar av några ord, "Easy Finnish". Eleverna gjorde fyra olika ljudfiler. Någon fungerade alltid som ljudtekniker, medan de andra läste. På samma ställe gjordes också en videohalsning med en liten digitalkamera. När eleverna studerade

priser på produkter gjorde de radioreklam med programmet Audacity, och med digitalkamera gjordes reklamvideor där man jämförde priset på karameller. De turades om att vara ljudtekniker. En digitalkamera är tillräckligt bra för att göra arbetena. Också med enkla verktyg kan man få till stånd mångsidiga produkter.

Vi ville också se varandra, så vi träffades flera gånger med hjälp av videokonferenser. Vi förberedde oss för videokonferenserna genom att på språklektionerna gå igenom de ord som behövs och exempelvis genom att på förhand tänka ut frågor att ställa vid intervjuerna. Projektet utvecklade elevernas förmåga att uttrycka sig och att kommunicera på engelska. Det goda med den tillämpning vi valde, FlashMeeting, var att sessionerna lagrades på nätet. Då kan man undersöka dem i efterhand och analysera dem för lämpliga ändamål, exempelvis med avseende på språkundervisningen eller uttrycksförmågan.

Med tiden togs också andra läroämnena med i projektet:

Geografi: Vi undersökte England och gjorde en stor karta med bilder från partnerskolan.

Huslig ekonomi/Matematik: Matdagbok, hälsosam kost och måltidsrytm, exceltabeller och cirkeldiagram,

Engelska: Videokonferenser, kommunikation, fritid

Bildkonst: Fotografering med digitalkamera och videofilmning, en nättidning

Studiehandledning, modersmålet: Demonstrationer av anställningsintervjuer, uttrycksförmåga, mediäläskunnighet

Vårt andra projekt var **Preparation for working life**, som verkade passa bra för eleverna i klass 9. Projektet gällde framtida möjligheter, men eleverna fick också diskutera känslor och uppförande. Då tog vi också i bruk Wideboard, som används i den engelska skolan. Eleverna gjorde upp framtidsplaner och skrev ner dem som PowerPoint-presentationer, som lades ut på lärplattformen. Med hjälp av FlashMeeting hade vi kontakt ansikte mot ansikte och diskuterade drömyrken. På Wideboarden på plattformen Moodle lades in bilder om arbetarskydd. Engelsmännen hade tagit bilder

av risksituationer och vi lade också till bilder och några videosnuttar som vi gjort med digitalkamera. *Det var partnerskolans idé att eleverna skulle göra en stor pappersfigur av sig själva och förse dem med sina positiva egenskaper. I vår skola gjorde vi bilderna rörliga med ett litet animationsprogram som vi laddade ner från webben. I båda skolorna gjorde eleverna Ppt-presentationer i vilka de berättade om sig själva och sina drömyrken. Presentationerna lades ut på lärplattformen så att andra kunde se dem. Eleverna i båda skolorna fotade och gjorde videor om farliga ställen på skolan. En del fotade och andra kommenterade på Moodle. Dessutom gjorde våra elever miniatyrpjäser på Wideboard om hur man inte får uppföra sig vid en anställningsintervju. Eleverna gjorde korta manus och dialoger på engelska. En av eleverna gjorde en videosnutt med digitalkamera och läraren lade in den i Moodle.”*

På hösten 2007 bekantade sig våra nya elever med varandra på ett mindre omfattande sätt än förra gången. Nu använde vi oss på nytt av nallebjörnarna. Eleverna chattade på engelsklektionerna på lärplattformens webblogg. *Igen reste björnarna från land till land och eleverna gjorde presentationer med PhotoStory. Det nya för detta år var att vi med programmet Crazy talk fick björnarna att tala. Eleverna skrev den engelska texten och bandade den. Nallebjörnen fotades på olika ställen i skolan. Sedan berättade björnarna med elevernas röster om skolan.”*

Det var lätt att genomföra projektet, eftersom Kumpulan koulu, som nuförtiden finns i

anslutning till Pääskytien koulu, satsar på IT-undervisning. Varje vecka kunde två timmar användas i datorsalen och dessutom kunde man använda klassdatorn när de andra uppgifterna var utförda. Detta möjliggjorde också videokonferenser. *Eftersom jag själv som lärare är intresserad av olika tillämpningar och deras pedagogiska möjligheter, prövade vi allt möjligt i vårt projekt. Men den som inte är intresserad, klarar sig också utmärkt med de verktyg som finns på eTwinningplattformen.*

De elever som deltog i projektet har alla individuella planer för hur undervisningen ska ordnas (IP), men exempelvis i engelska har alla som mål att bli modigare i att använda språket. Detta förverkligades över förväntningarna. Eleverna var motiverade att kommunicera med sina partner i forumen och med hjälp av videofilmerna. De blev också så pass motiverade att utföra sina uppgifter att de gjorde dem med utmärkta resultat. Trots att våra partner var engelsmän och vårt arbetspråk var engelska hade också våra partner nytta av projektet: de brittiska eleverna var tvungna att tänka efter vilka ord de ska använda och att beakta sin målpublik. Även elevernas självkänsla växte tack vare projektet. Detta gällde också läraren. Det lyckade arbetet återspeglade sig i de vardagliga studierna. *Jag kan varmt rekommendera deltagande i ett eTwinningssamarbete. Projektet kan bara vara en kort chatt med en annan skola eller så kan det vara ett längre tids projekt. Det är trevligt att ha världen som klassrum.*

Ohkolan koulu, Mäntsälä:

FINGERM – THE FISH

Finländskt-tyskt digitalt sagoprojekt för elever i klass 3–6

<http://www.peda.net/veraja/mantsala/ohkola/etwinning/fish>
<http://www.peda.net/veraja/mantsala/ohkola/etwinning>

Sari Auramo från Ohkolan koulu har erfarenhet av flera eTwinningssamarbeten. Det projekt som presenterats i denna bok har namnet **Fingerm – the fish**. Namnet hittade de på tillsammans: "Fin for Finland och Germ for Germany." I projektet deltog sammanlagt ett trettiootal elever samt lärare från båda länderna. Det genomfördes under en valfri kurs, varvid eleverna i klass 3–6 jobbade tillsammans i samma projekt.

Innan de sökte partner hade läraren bestämt att målet för projektet skulle vara internationellt samarbete på nätet. Eftersom elever från olika klassnivåer deltog var det viktigt att hitta ett temaområde som alla på jämlik basis kunde delta i. Detta visade sig vara bildkonsten. Efter att man hade ställt upp sina egna mål hittades en partner med hjälp av Partnersök på eTwinning.net, och idén till projektet hittades bland eTwinning's färdiga projektkit (*Digitala sagor*). De valde sagan Fiskaren och hans hustru av bröderna Grimm, eftersom det är en saga som är lärorik och lockar till bildberättelse. De finländska barnen fick också veta att många av de sagor vi läser kommer från övriga länder i Europa.

Projektet varade cirka 10 månader om man räknar från den första kontakten mellan lärarna till den färdiga berättelsen. Eleverna jobbade aktivt i cirka två månader. Projektet planerades med hjälp av täta e-postkontakter. Eleverna samlades en gång i veckan under fem veckors tid för att jobba med projektet. För projektet gjordes egna hemsidor på skolans egen lärplattform, till vilken tyskarna fick användarrättigheter

Läruppgifterna hade uppdelats i tydliga delar. Först letade vardera läraren upp sagan på

sina egna språk och så lästes den i klasserna. De kom överens om att tyskarna illustrerar början av sagan och finländarna slutet. Berättelserna lästes i grupper och diskuterades. Sedan uppdelades berättelsen i delar, och varje del illustrerades av en elev. Man fick själv välja teknik. Under tre veckors tid gjordes teckningar. De färdiga teckningarna skannades och laddades upp på webben. Samtidigt började de göra PowerPoint-presentationer, som skulle vara den slutliga presentationsformen. När båda undervisningsgrupperna hade lagt till sina bilder utformades presentationens utseende tillsammans. Till slut ljudsattes varje bild både på tyska och på finska enligt det avsnitt i sagan som teckningen i fråga illustrerade.

I vardera skolan ordnades en premiärföreläsning för hela skolan, som blev en positiv upplevelse för dem som deltog i samarbetet. Det var spännande att se och höra berättelsen på sitt eget språk, men det kändes speciellt att också få höra hur sagan lät på tyska. På webben var sagan försedd med text på finska, tyska och engelska. På det viset fick hela skolan veta något om samarbetet.

Bildkonst var det primära färdighetsmålet, men i samarbetet berördes också många andra ämnen. När sagan diskuterades lyftes också fram många teman som handlar om etik och rättvisa. I internationella samarbeten förverkligas på ett naturligt sätt exempelvis målen vad gäller geografi eller främmande språk. När sator diskuterats kommer man dessutom in på det europeiska kulturarvet. Även färdigheterna i informations- och kommunikationsteknik förbättras, också om det inte skulle vara det primära målet: eleverna använde själva skanner, gjorde PowerPoint-presentationer och några ljussatte sagan. På detta sätt nåddes många av lågstadiets mål på ett meningsfullt sätt. Dessutom blev samarbete mellan elever

i olika åldrar möjligt. Med hjälp av bilderna kunde eleverna också samarbeta med sina partner utan att ha ett gemensamt språk, vilket betydde att de lärde sig olika former av samarbete. *Lärarna fick en överraskande möjlighet att träffa varandra på en europeisk utbildningsdag. Detta gav också samarbetet en ny dimension i och med att de finländska eleverna ville veta mera om Tyskland. De hade blivit intresserade av internationalism.*

Detta samarbete var det första för den tyska läraren, men i Finland hade man redan genomfört flera samarbetsprojekt. Den finländska läraren kände också bättre till IKT-verktygen. *I ett samarbete med två partner är samarbetet lätt att organisera, om båda är lika intresserade. För själva arbetet behövdes inte heller några speciella verktyg – en skanner, en dator samt en mikrofon var tillräckligt, och det var förvånansvärt lätt att förse PowerPoint-presentationerna med ljud. Samarbetet genomfördes först i huvudsak i nationella grupper, men vid redigeringen och sammanställningen delades ansvaret på ett lyckat sätt. Två timmar i veckan kändes för litet och därför skulle det i framtiden vara bra att använda timmar från flera läroämnen. Ett sådant samarbete motiverar och inspirerar eleverna. Resultatet, det vill säga en fin berättelse som bränts på en cd-rom-skiva och försetts med ljud på två språk är en fin prestation. Vi är också stolta över våra webbsidor. Eleverna från olika klasser gjorde ett lyckat samarbete här i Finland och fick samtidigt kontakt med en likadan elevgrupp i Tyskland.*

Forsan yhteislyseo:

1. SUOMALAINEN JA VIROLAINEN NYKYKIRJALLISUUS ('Finländsk och estnisk modern litteratur')

2. NAAPUREIDEN TAIDE JA KIRJALLISUUS 2000-LUVULLA ('Grannarnas konst och litteratur på 2000-talet')

3. SUOMALAISTA JA VIROLAISTA KIRJALLISUUTTA JA ELOKUVA ('Finländsk och estnisk litteratur och film')

Jämförelse av grannländernas moderna litteratur i ett samarbete mellan gymnasieelever i Finland och Estland

<http://magazinefactory.edu.fi/magazines/wwwtfgtartuee/>

Modersmållärare Piia Leppä från gymnasiet Forsan yhteislyseo har redan samarbetat i flera eTwinningprojekt med Forselius gymnasium i Estland. I vart och ett av samarbetena [Finländsk och estnisk modern litteratur](#) (2005/2006), [Grannarnas konst och litteratur på 2000-talet](#) (2006/2007) och [Finländsk och estnisk litteratur och film](#) (2007/2008) har cirka 30 studerande i åldern 16–18 år deltagit. I alla samarbeten har temaområdet varit finländsk och estnisk modern litteratur och konst.

Partnerna kände varandra från förr och eTwinningarbetet gav en möjlighet att inleda ett mer strukturerat samarbete med hjälp av årliga projekt. Projekten anknuter direkt till några allmänna mål och tyngdpunktsområden som nämns i Forssagymnasiets läroplan: utveckling till internationalism samt utveckling av IT-färdigheterna. Dessutom genomfördes ämnesvist läroplanen i modersmål och litteratur: samarbetena utvecklade den skriftliga och muntliga uttrycksförmågan, färdigheterna att analysera skönlitteratur liksom även förståelsen av kulturella kontexter.

För samarbetena sattes också pedagogiska mål:

1. Utveckla de studerandes förmåga att observera det omgivande kulturlivet
2. Sporra de studerande att bekanta sig med nya konstformer eller se på redan bekanta konstformer med nya ögon
3. Utveckla de studerandes muntliga och skriftliga uttrycksförmåga
4. Utveckla språkkunskapen

5. Utveckla förmågan till internationellt samarbete
6. Utveckla de informations- och kommunikationsstrategiska färdigheter som utnyttjar modern teknik

Lärarna planerade projektet och gjorde upp tidtabellerna tillsammans. Det är viktigt att inte tidtabellen blir för stram. Man kan exempelvis schemalägga uppgifterna på månadsbasis. De ansvariga lärarna började förhandla om ett nytt samarbete genast efter att det förra hade avslutats, men den slutliga tidtabellen slogs fast först efter att läsåret börjat. I samarbetena ingick också besök, och för programmet på dessa ansvarade mällandets lärare med sin grupp.

I samarbetet ingick både individuella arbeten (läsning av litteratur samt skrivande av artiklar och recensioner) och grupparbeten. Lärarna delade in de studerande i arbetspar eller grupper på 2–3 personer så att det fanns både finska och estniska elever i varje grupp. *Det var stora skillnader mellan åren: vissa år fungerade största delen av grupperna utmärkt (och de höll kontakt med varandra även på fritiden och efter samarbetets slut), vissa år däremot kändes grupparbetet krystat. Emellanåt var gruppuppgifterna utmanande på grund av bristfälliga språkkunskaper eller bristfälliga sociala färdigheter, men jag tror att arbetet också gav de studerande mycket mod att uttrycka sig, det vill säga kommunikationsfärdigheter och sociala färdigheter!* Läruppgifterna var av många olika slag: bland annat uppgifter som krävde tankearbete, utbyte av åsikter, textanalys, informationsökning, konstorientering och spel.

Lärarna gav grupperna allmänna instruktioner och vid behov separat handledning. Grupparbetena behandlades muntligt eller så gjorde de studerande texter om dem för projektets nättidning. I samarbetena användes eTwinning-lärplattform, Moodle-plattformen (i Forssa), e-post, Messenger, en gemensam nättidning med verkyget MagazineFactory, bloggande (Tartu) och skolornas hemsidor.

Eleverna fick ta ansvar för sitt lärande exempelvis genom att från Moodle välja vilka temaområden som ska behandlas. De valde också verk att läsa från en lista som lärarna gjorde upp. Det var viktigt att verken fanns på båda språken, eftersom de internationella grupperna sedan diskuterade verken med varandra. Diskussionerna fördes delvis genom fritt chattande, men ibland utarbetades gemensamma rapporter och gjordes intervjuer för nättidningen. Dessa diskussioner möjliggjorde också diskussioner om kulturskillnaderna mellan Finland och Estland. De studerande diskuterade med

varandra och lärarna deltog antingen genom att ställa frågor eller kommentera.

De som deltog i samarbetet fick bättre kommunikationsfärdigheter genom att delta i muntliga och skriftliga diskussioner. Till exempel möjligheten att klara sig bra i en tävling sporrade till att skriva mer och friare. Samarbetet förbättrade språkförmågan samt de informations- och kommunikationstekniska färdigheterna – en studerande som tidigare hade varit rädd för att jobba med dator använde nätplattformen utan problem när samarbetet avslutades. Dessutom avlägsnade samarbetet fördomarna om grannlandet. *I jämförelse med traditionellt klassarbete behövde man i de här studierna inte ha så bråttom och även i övrigt var arbetet på ett positivt sätt inte 'skolaktigt'. Dessutom fick läraren bättre kontakt med eleverna jämfört med i den så kallade traditionella klassundervisningen. Fastän planeringen och förberedelserna av samarbetet tog tid, fick man motivation av att samarbetet kändes meningsfullt.*

Oriveden keskuskoulu:

LEARNING THROUGH FRIENDSHIP

Elever i klasserna 5–7 studerar engelska med spanska partner

<http://www.orivedenkoulut.net/holma/index.php?page=kv-projektit>

<http://twinspace.etwinning.net/launcher.cfm?lang=en&cid=2627>

Koulutustoimi

[Etusivulle](#)
[Yhteystiedot](#)

[Aiankohtaista](#)
[Tapahtumat](#)
[Toimintasuunnitelma](#)
[Osoituskunta](#)
[Kulttuurikoulu](#)
[Taidesalleria](#)
[Kuvagalleria](#)

[Kansainvälistyvyys](#)
[eTwinning](#)

[Säännöt](#)
[Tväsiat](#)
[Loma-aikat](#)
[Kirjasto](#)
[Liikunta](#)

Students from IES Escultor Juan de Villanueva visit Orivesi

SUNDAY - APRIL 29th 2007
Click the photo to see it in its original size

Engelsklärare Tiina Sarisalmi har specialiserat sig på undervisning i kollaborativt lärande. Hon har deltagit i flera samarbeten, i vilka en del av undervisningen i engelska har skett på nätet.

Learning Through Friendship var ett tvåårigt projekt för elever i klasserna 5–7. Avsikten med projektet var att få in mera samarbete i undervisningen och att öka samarbetet mellan de olika läroämnena, vilket är centralt inom projektlärande. Dessutom ville man i lärprojektet använda IT och modern teknik.

Projektet genomfördes i huvudsak på lektionerna i engelska, men eleverna jobbade också mycket inom läroämnena bildkonst, musik och miljökunskap samt inom temaområdena att växa som människa, kulturell identitet och internationalism samt kommunikation och mediekunskap. I läroplanen i Holman koulu betonas utveckling av elevernas kommunikationsfärdigheter för att förebygga marginalisering. *Undervisningen i främmande språk ska i första hand ge eleverna färdigheter att klara sig i olika kommunikationssituationer. Den internationella växelverkan i eTwinningssamarbetena är fortfarande bästa möjliga sätt att förverkliga läroplanens anda och mål.*

Projektets nyckelord var autenticitet och delande/kollaboration. Autenticitet betydde

att eleverna under hela projektet hade direkt kontakt med varandra genom att blogga, chatta och skicka personliga meddelanden. De lärde känna varandra, blev intresserade av varandra, jämförde seder och bruk, blev vänner och till slut fick de också en oförglömlig vecka tillsammans.

Delandet och kollaborationen innebar att grunden för hela samarbetet bestod av att dela kunskap, känslor och erfarenheter och av att lära tillsammans. Allt som gjordes, gjordes för att kunna delas och upplevas tillsammans.

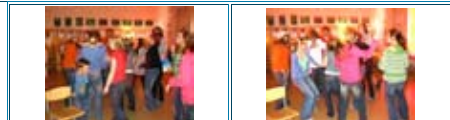
För alla samarbeten har Tiina hittat partnererna via Partnersök i eTwinning. Ämnena sammanföll med läroplanen, men också eleverna hade möjlighet att påverka ämnesområdet. Läruppgifterna och tidtabellen för dem planerades tillsammans. Tidtabellen var inte för stram, så båda partnererna hann utföra uppgifterna – för varje läruppgift reserverades en till två lektioner. Eftersom målet i projekten inte var att få till stånd någon särskild produkt, utan det viktiga var själva processen, det vill säga autentisk kommunikation och samarbete, sattes ingen prestationspress på någondera partner. *I början kan projektplaneringen kännas tyngre än planeringen av en 'vanlig' lektion: att bygga upp ämneshelheter, göra frågeformulär och uppgifter, söka lämpliga länkar osv. är gans-*

ka arbetskrävande men samtidigt mycket intressant. En god sak är att samma kursunderlag kan användas på nytt i nya samarbeten.

Den egentliga lärmiljön var en virtuell engelsklass uppbyggd på en lärplattform (Moodle) som hade en stomme av elva olika teman. Den viktigaste uppgiften var att delta i den diskussion som fördes i chattrummet. Alla elever skrev sina egna brev, läste varandras brev och svarade på några. Snart fick emellertid läraren veta att eleverna också chattade på plattformen efter skoldagens slut. Dessutom gjordes i samband med olika små projekt även andra saker; man följde med vårens antågande i Spanien och i Finland genom att föra statistik över luftens temperatur och genom att fotografera naturen och miljön. Väderuppgifterna antecknades sedan i en gemensam wiki, där eleverna skrev in sina observationer. Till jul gjordes en videohälsning som skickades till Spanien och följande år en videohälsning från skolan till den årliga eTwinningkonferensen i Bryssel. Dessutom jämförde eleverna sina matvanor och bytte matrecept med varandra.

Samarbetet utvecklade tydligt elevernas färdigheter att kommunicera på ett annat språk. Det förde också med sig trevliga biprodukter: även de elever som hade varit blyga på engelslektionerna glömde sin rädsla och deltog aktivt i forumen och chattarna. Eleverna var mycket motiverade att hitta på sätt att uttrycka sig. Många elever besökte under det första läsåret lärmiljön minst 2–3 gånger i veckan, vissa till och med dagligen. De läste brev, skickade och svarade på meddelanden eller surfade i länkarna och utförde uppgifter. Eleverna var mycket motiverade och ingen störde under lektionerna. Dessutom utvecklades elevernas IT-kunskaper väldigt mycket. Basanvändningen av Moodle är lätt, men den som vill ha utmaningar kan också få det. I stället för de kommunikationsövningar som används i undervisningen i främmande språk hade eleverna nu ofta för första gången möjlighet att kommunicera med ungdomar från andra länder, och de märkte snabbt att den språkkunskap som de hade fått på 2–3 år var tillräcklig för att de skulle klara sig i riktiga kommunikationssituationer.

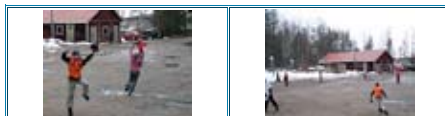
WEDNESDAY - MAY 2nd 2007
Click the photo to see it in its original size

SPRING PHOTOS - MAY 9th 2006
Click the photo to see it in its original size

SPRING PHOTOS - APRIL 18th 2006
Click the photo to see it in its original size

Havukosken koulu, Vanda:

CLIMATIC CHANGE AND ITS CONSEQUENCES FOR ONE'S OWN COUNTRY

Ett integrerat naturvetenskapligt samarbete för åttondeklassare

I samarbetet deltog alla skolans elever i åttonde klass och flera lärare. Som bäst – eller som värst – deltog nio länder. Ämnet kom till av en slump på förslag av en bekant holländsk lärare. Dessutom passade det utmärkt för skolans eget tyngdpunktsområde; miljöfostran. Samarbetet genomfördes på engelska och man beslutade att det skulle pågå i tre år, av vilka det första användes för planering. Det visade sig att bra planering är guld värd. Under det första projektåret kopplades arbetet i Finland till två kurser och under det andra året till en kurs. Utöver att ämnena behandlades på de egentliga kurserna behandlades de också på andra lektioner, såsom under lektioner i främmande språk.

För samarbetet sattes olika mål vad gäller kunskap och färdigheter. Dessutom fanns i bakgrunden en strävan efter att i skolan utveckla sättet att undervisa i IT samt att förnya sättet att jobba med internationalisering. I samarbetet genomfördes följande temaområden i den nuvarande läroplanen: internationalism, teknik-, data- och informationsfostran samt ansvar för den gemensamma miljön. Samarbetet knöts samman med skolans läroplan så att det inte skulle vara ett enskilt projekt vid sidan av den övriga undervisningen. Av samarbetet kommer säkert vissa delar att bli bestående delar av undervisningen, exempelvis i geografiundervisningen. Samarbetet anknöt sig till läroplanen för de naturvetenskapliga ämnena (kemi, biologi, geografi). Läroplanen genomförs annars också delvis som obligatoriska integrationskurser (IT, geografi, biologi, fysik och kemi). Dessutom finns det i läroplanen

för engelska också en helhet om miljöfostran. Att eleverna fick lära sig termerna i fråga om miljö hjälpte till när arbetena skulle översättas till projektspråket. Läraren hade närmast som önskemål att eleverna självständigt skulle kunna söka information och göra informationen användbar samt kunna använda engelska, eftersom avsikten var att eleverna skulle vara i kontakt med sina partner i realtid. Dessutom behövdes förståelse för att vi ”alla är i samma båt” när det gäller globala problem. Att eleverna fick känna samhörighet var verkligen viktigt samt att de fick märka att ett annat sätt att jobba och kommunicera på också är en rikedom fastän det ibland kan innebära att jobbet går långsammare.

Planeringen har en betydande roll i synnerhet när man inte alls träffas eller träffas sällan. Det största ansvaret för projektledningen hade Grekland och Holland, men alla deltagande lärare gav sitt bidrag till planeringen och uppgörandet av tidtabellen. Lärarna kommunicerade via Messenger, och dessutom fördes planeringsdiskussioner på eTwinningplatsen (TwinSpace) under hela det första läsåret. Dessutom planerade eleverna gemensamma startlektioner för klasserna. Lärarna hade redan fört diskussioner om vilka effekter klimatförändringen eventuellt kommer att ha i projektländerna. De läruppgifter som planerades baserade sig på dessa diskussioner. Planeringen och idékläckningen var kanske det jobbigaste skedet, eftersom vi ännu inte hade någon uppfattning om vad som kunde dyka upp. Planeringen behövde man lyckligtvis inte göra själv utan man kunde byta idéer med projektpartnererna samt med kollegerna i den egna

skolan. Dessutom framgick det under planeringsfasen att lärarna i de olika länderna hade olika uppfattningar om hur djupt ämnet ska behandlas, vilket bland annat berodde på skillnaderna i läroplanerna, berättar Tuija Lindström.

När samarbetet genomfördes under läsåret 2007–2008 deltog eleverna inom ramarna för den uppsatta tidtabellen genom att göra olika arbeten som anknöt till ämnet samt genom att själva via eTwinningplatsen chatta med elever från olika länder. I detta skede deltog endast fyra länder – det är alltså värt att förhålla sig flexibelt till projektarbete. Eftersom planeringen hade inletts under föregående läsår hade man kunnat reservera datorsalarna för projektarbetet. Projektarbetena presenterades som Word-, Excel- och PowerPoint-filer, vilket betydde att eleverna samtidigt fick utmärkta färdigheter i textbehandling. Dessutom användes fotografier. Alla filer lades ut på eTwinningplatsen. Eleverna diskuterade både på eTwinningplatsen och i realtid genom att chatta. Virtuella träffar ordnades en gång i månaden. Samarbetet lyckades väl både i de nationella och internationella grupperna. Arbetena gjordes i huvudsak inom den egna klassen, men de behandlades tillsammans. Allas arbeten var utlagda på nätet, likaså lärarens feedback. Alla smågrupps resultat presenterades för den egna gruppen. Man hann emellertid inte med allt på ett läsår. Målet för det andra läsåret var att behandla de andra gruppernas arbeten. Under projektets gång gjordes också mycket

gemensamt läromaterial, som kan användas i olika framtida kurser.

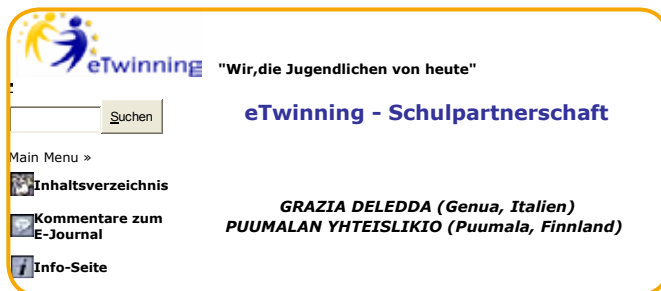
Eleverna lärde sig mycket under samarbetet. IT var en väsentlig och naturlig del av skolarbetet. Ibland kan det för läraren kännas svårt att börja använda nya verktyg, men när man gör det förbättras också den egna yrkesskickligheten. Dessutom förbättrades kunskaperna i engelska, eftersom arbete på engelska blev en naturlig del av språklektionerna och geografi- och biologiklektionerna. Elevernas skrivförmåga förbättrades och de lärde sig att uttrycka sig på ett främmande språk. Mellan partnereleverna uppstod också äkta kommunikation, för de har haft kontakt med varandra också på veckosluten och under sina lov. Även ett så tvärvetenskapligt ämnesområde som klimatförändringen och dess effekter i länderna behandlades mycket ingående under projekt-tiden. Eleverna fick genast använda det som de lärt sig i praktiskt arbete. Arbets sättet visade sig vara motiverande, och läraren hörde inte en enda gång frågan *”varför måste vi lära oss det här?”*. För läraren kändes det också fint att se hur alla elever gick upp i arbetet enligt egna förutsättningar och att de lärde sig genom att jobba och fundera tillsammans: tack vare ökad motivation lärde de sig innehållet bättre. Glädjen med att lära sig tillsammans är det bästa med eTwinning, eftersom det också förbättrar elevernas sociala förmåga. Även läraren får nya erfarenheter genom att jobba närmare med de egna kollegerna.

Puumalan yhteislukio:

WIR, DIE JUGENDLICHEN VON HEUTE

Gymnasietyska i samarbete med en italiensk språkskola

<http://daf.eduprojects.net/deledda>

The screenshot shows the eTwinning website interface. At the top left is the eTwinning logo. To its right is the project title: "Wir, die Jugendlichen von heute". Below the logo is a search bar with the text "Suchen". On the left side, there is a "Main Menu" section with several links: "Inhaltsverzeichnis", "Kommentare zum E-Journal", and "Info-Seite". On the right side, the text "eTwinning - Schulpartnerschaft" is displayed. Below this, the names of the partner schools are listed: "GRAZIA DELEDDA (Genua, Italien)" and "PUUMALAN YHTEISLUKIO (Puumala, Finnland)".

I Puumalagymnasiets språksamarbete **Wir, die jugendliche von heute**, vi, de unga idag, deltog i tur och ordning alla gymnasietysklärare. Den italienska språkskolan Grazie Deledda var partner. Målet i samarbetet var att använda det för båda partner främmande språket på ett målinriktat sätt. Avsikten var att behandla olika teman som intresserar 16–18-åringar och att i detta stödja sig på läroplanen.

I samarbetet skrev ungdomarna artiklar i en nättidning. Detta stöder i synnerhet målen vad gäller skriftlig uttrycksförmåga i studier i främmande språk, och tack vare samarbetet skrev och läste eleverna mer tyska texter än tidigare i den så kallade traditionella undervisningen. Eftersom elevantalet i Puumalagymnasiet är ganska litet, fick eleverna tack vare samarbetet också betydligt fler texter att läsa.

Läruppgifterna planerades per e-post tillsammans med den italienska läraren så att de skulle vara lämpliga med tanke på läroplanen och så att de skulle intressera eleverna. Temana var till exempel mode, användning av mobiltelefoner samt hållbar utveckling. Läruppgifterna påbörjades alltid med hjälp av läroboken. I läroboken läste eleverna texter som behandlade temat, exempelvis förorening och återanvändning, och för att de skulle lära sig termerna gjorde de uppgifter som gällde innehållet i fråga. Därefter bekantade de sig med nättidningen. De finska eleverna kunde läsa

och kommentera de italienska elevernas texter, varefter de skrev egna artiklar till nättidningen. Planeringen av samarbetet skiljde sig inte i någon större utsträckning från planering av så kallat traditionellt arbete. Skillnaden bestod endast i att när man vanligen hade skrivit på papper skrev man nu på nätet. Samarbetet innebar alltså inget extra arbete för eleverna.

Frågan om hur mycket man ska korrigera i texterna kan välla språkläraren huvudbry. Eftersom texterna skrevs på lektionerna kunde läraren ge muntlig feedback på artiklarna innan de lades ut på nätet. Fastän några små fel blev kvar i texterna gjorde de inte texterna omöjliga att förstå. Ibland fanns det ganska många fel i de texter som publicerades, vilket berodde på att det hade funnits många fel i den ursprungliga versionen. Läraren fick alltså avgöra hur mycket som skulle korrigeras. Eftersom temana hade knutits direkt till målen i läroplanen var det lätt att se till att målen nåddes. Samarbetet utgjorde en del av det normala arbetet i klassen och var alltså också kopplat till bedömningen av eleverna. Feedbacken gavs i huvudsak muntligt, när läraren gav råd vid skrivandet. Dessutom kunde texterna senare läsas i nättidningen. Samarbetet innebar alltså heller inte i något skede extra arbete för läraren. Det finländska kurssystemet kan ge problem när man gör upp tidtabellen för ett samarbete. Läraren Kirsti Lähdesmäki löste

detta genom att i projektet ta med alla som studerade tyska, inte bara en grupp. På detta sätt var det alltid minst en grupp som jobbade med samarbetsprojektet hela läsåret.

Samarbetet utvärderades också av en utomstående part, och i den europeiska tävlingen i klassen för 16–18-åringar kom samarbetet på andra plats tack vare den innovativa metoden.

Det bästa med samarbetet var elevernas motivation. De skrev gärna eftersom de visste att någon säkert läser deras texter. Så fick de också lite omväxling i språkstudierna och eleverna märkte att de kunde kommunicera på riktigt på tyska. Dessutom blev mycket mera läst och skrivet än vanligt, vilket också märktes i förbättrade språkkunskaper.

Samarbetet hade kunnat utvecklas ännu mer, exempelvis så att alla deltagare hade haft en personlig partner att hålla kontakt med. Detta var emellertid svårt att ordna eftersom det finns färre elever i Puumalagymnasiet än i den italienska partnerskolan. Eleverna hade dock möjlighet att kommentera varandras

texter. Detta torkade emellertid ut så småningom. En annan svårighet var att eftersom den italienska skolan var en språkskola var deras språkkunskaper bättre och dessutom hade en av deras tysklärare tyska som modersmål. Det är alltså viktigt att vara noga vid val av partner. Fastän problemet inte var allvarligt i detta samarbete kunde man i alla fall märka skillnaden.

Fastän målet med samarbetet var att eleverna skulle lära sig ett främmande språk lärde de sig också mycket om den egna kulturen och partnerns kultur. Det var viktigt och motiverande för dem att kunna presentera sin kultur för de andra. De största skillnaderna mellan finländarna och italienarna märktes i fråga om fest- och matkulturerna. Det som skrevs under projektet kunde också behandlas på andra lektioner, exempelvis på lektionerna i religion kunde man jämföra skillnaderna mellan lutheranismen och katolicismen och på lektionerna i natuvetenskaper kunde diskussionen om exempelvis återanvändning fördjupas.

"Wir, die Jugendlichen von heute"

Artikel »

Einen neuen
Kommentar hinzufügen

Main Menu »

- **Inhaltsverzeichnis**
- **Kommentare zum E-Journal**
- **Info-Seite**
- **Zum Redaktionsbüro**

Benutzer online: 1 (0 eingeloggt)

Heutzutage ist das Mobbing ein zunehmendes Problem. Aber, was ist es?

Mit Mobbing meint man nicht einen Gelegenheitsvorfall, sondern eine Gewohnheit; im Allgemeinen, ist Mobbing, wenn einige Jugendliche einen Kameraden, der kleiner oder schwächer ist, stören und schwer beleidigen. Sein Leben wird eine Hölle.

Man wird in der Schule gemobbt und leider gibt es verschiedene Weisen.

Die Halbstarcken warten auf das Opfer auf dem Schulweg und sie erschrecken es mit Drohungen.

Danach, in der Schule, beschädigen oder stehlen sie seine Kleidungen und Bücher.

Die Halbstarcken können auch falsche Gerüchte in Umlauf bringen, so wird das Opfer verspottet.

Die unvermeidliche Folge ist die Ausgrenzung des Opfers bei gemeinsamen Spielen und so seine Absonderung.

Er ist nämlich nervös, müde, ängstlich; oftmals hat er Schlafstörungen und zeigt plötzliche Aggressivität.

Oft kann man eine beachtliche Verschlimmerung in seinen Schulischen Leistungen bemerken.

Ein anderes Erkennungszeichen ist, dass das Opfer verschiedene Ausreden ersinnt, um nicht an der Gruppenarbeit teilzunehmen.

Ich denke, dass diesen Personen schwer zu helfen ist, weil sie glauben, dass diese Situation unlösbar ist.

Sie sind sehr erschreckt und lassen sich gehen. Wir müssen mit dem Opfer sprechen und versuchen, es in Aktivitäten zu involvieren.

Vielleicht kann man es überzeugen mit seinen Eltern zu sprechen, so wird die Situation gelöst.

Ilaria Rossi - 4A

07.05.2007 - ilaria rossi

Daghemmet Kenttåkadun päiväkoti, Hyvinge:

ESIOPETUKSEN PROJEKTI

(Samarbete inom förskoleundervisningen)

Internationalism i förskoleundervisningen, samarbete mellan fyra länder

I det tvååriga samarbetet har man kombinerat de goda sidorna i eTwinning och Comenius: parterna har som mål att hålla kontakt virtuellt via eTwinningplatsen, men den finansiering som erhöles från Comenius möjliggör också att man träffas ansikte mot ansikte. Fyra länder deltar: Finland, Italien, Spanien och Ungern. Från Kenttåkadun päiväkoti i Hyvinge deltar alla barn från ett till sju års ålder samt hela personalen.

Samarbetet har tre nivåer. På den första nivån jobbar personalen och där är målet att ge lärarna inom förskoleundervisningen möjlighet till fortbildning med hjälp av diskussioner med parterna: lärarna från de olika länderna diskuterar såväl undervisningskulturen som den övriga kulturen i länderna och lär sig därigenom nya saker. De egentliga diskussionerna på webben förs mellan lärarna. Under samarbetet görs webbsidor, på vilka man kan dela material som producerats. Här ska också finnas olika forum där parterna under projektets gång kan diskutera olika frågor som kommit upp.

På den andra nivån deltar också eleverna. Där är målet att väcka elevernas intresse för andra kulturer och länder samt att öka deras kunskap om både det egna landet och främmande kulturer.

På den tredje nivån deltar också föräldrarna. De har engagerats i verksamheten genast från första början först på ett informationsmöte och därefter på flera gemensamma evenemang som ordnats i daghemmet. Dessutom har varje familj fått en brevvän i ett partnerland och föräldrarna mejlar eller skickar brev per post till brevvännen tillsammans med sina barn.

I förskoleundervisningen fokuserar man via läroplanerna under det första året på att bli bekant med parterna. Året är indelat i uppgifter som tar 1–2 månader. Då hinner alla parter inom den överenskomna tidtabellen utföra uppgifterna enligt de gemensamma målen. Det slutliga målet är att publicera en bok med namnet *European stories*, i vilken ingår bildkonstarbeten och teckningar. På webbsidorna kan man också ladda upp videofilmer och musik.

Under samarbetets andra år fokuseras på det gemensamma temat *Träden i mitt land*. Då får eleverna bekanta sig med undersökande lärande redan i förskolan. En del av uppgifterna genomförs på utflykter genom att de observerar naturen och samlar material. Målet är att byta information med varandra exempelvis genom fotografier och teckningar. Till detta knyts också temat hållbar utveckling; eleverna får fundera på naturens betydelse och bekanta sig exempelvis med naturvård och återanvändning. Även föräldrarna uppmanas delta i diskussionerna.

I det tredje skedet gör dagisarna en kokbok tillsammans, i vilken eleverna från de olika länderna får presentera sina favoritrecept. Föräldrarna hjälper barnen med recepten. Boken illustreras med teckningar och foton.

Det är lätt att knyta målen i läroplanen för förskole- och nybörjarundervisningen till alla teman i samarbetet. Läroplanerna är knutna till läroplanerna för bland annat naturkunskap, musik, drama, modersmålet, matematik och visuell uttrycksförmåga. Dessutom kan man med hjälp av samarbetet behandla allmänna saker. Man kan till exempel med olika medel lära eleverna att respektera naturen, väcka

deras nyfikenhet och utveckla deras uttrycksförmåga. Dessutom får daghemmets personal möjlighet att få information om dagvården i andra europeiska länder samt naturligtvis nya erfarenheter av internationellt samarbete. I synnerhet eTwinning ger också möjlighet att använda ny teknik och nya kommunikationskanaler, fastän detta nog ibland varit lite trögt i partnerländerna. Men eftersom målen och tidtabellen för samarbetet planerats noga i början av projektet, har inte dessa bakslag fällt projektet.

Tack vare att flera lärare deltagit har samarbetet inte betytt för mycket ansvar för en enda person. Deltagandet har emellertid från första början varit frivilligt, vilket är viktigt för engagemanget. Alla intresserade har fått delta i projektmötena, till vilka också föräldrarna bjudits in. Alla internationella team har dock en ansvarig, som fungerar som stödperson exempelvis vid användningen av eTwinningverktygen. Barnens föräldrar har också inbjudits att delta i de möten som projektuppföljningsgruppen ordnar två gånger om året. Tack vare det kan projektet utvärderas både ur personalens och ur hemmens synvinkel. Det är alltid bra att få

föräldrarna engagerade i vad barnen gör, och positiv feedback av dem är alltid välkommen. Genom att träffa föräldrarna har lärarna också fått information om hur intresserade barnen har varit av internationalism och hur det har kommit fram i hemmen.

Projektet har gett daghemspersonalen ny inspiration i sitt arbete och alla har också varit intresserade av de nya verktygen och av att överhuvudtaget lära sig nya saker. Även föräldrarna har varit intresserade av internationalisering. I vissa fall har det både för personalen och föräldrarna varit den första kontakten med internationalism och med människor från andra länder, berättar Susanna Kivinen. *Det är spännande och engagerande att vara med i ett internationellt projekt. Enbart att skapa kontakter och hålla kontakt med personer i andra länder är givande, för att inte tala om eventuella träffar på projektmötena (Comenius). Deltagandet kräver naturligtvis tid och arbete. Trots det rekommenderar jag i synnerhet daghem att gå med i verksamheten, för målen kan naturligt inkluderas i förskolepedagogiken så att det inte kräver extra arbete att förverkliga dem.*

Raision kauppapisto:

LIFE, WORK AND CULTURE IN TWO DIFFERENT COUNTRIES

Studier för grundexamen inom företagsekonomi i en mångkulturell miljö

I handelsinstitutet Raision kauppapisto ordnades eTwinning som en del av de valfria kurserna. Projektet fick namnet **Life, work and culture in two different countries**. Deltagarna var cirka 16 år gamla, och skulle avlägga grundexamen inom företagsekonomi. Kursen knöts till målen för internationalism i läroplanen, och studieperioderna i företagsekonomi samt i engelska, och IT integrerades i kursen. Dessutom nämns i läroplanen att de studerande ska tillägna sig färdigheter att fungera i en mångkulturell miljö och förbättra sina kunskaper om andra länders arbetskultur och andra kulturer. De ska utvecklas till toleranta och förstående medborgare, som känner till och värderar både sin egen och andras kulturarv. De ska skaffa sig mångsidigare färdigheter att använda informationsteknik och förbättra sina färdigheter i engelska. Den planerade eTwinningkursen förverkligade dessa mål.

Kursen omfattade en studievecka, vilket betyder 56 timmar närundervisning. Undervisningen omfattade två timmar i veckan. Kursen planerades tillsammans med partnerna, men också de studerande deltog i planeringen. För själva genomförandet av kursen ansvarade i huvudsak de studerande. Deras arbete skulle handla om den finska kulturen, men de fick själva välja ämne och hur de skulle genomföra arbetet (t.ex. som en ppt-presentation). *De studerande deltog i idékällningen också under kursens gång för den första planen misslyckades på grund av att jag som lärare trots allt inte kunde använda nättidningen! Även när jag planerade kursen var det svårt att på förhand föreställa sig alla möjligheter som IT ger eftersom jag inte tidigare har använt IT i min undervisning. Fastän det i början var lite osäkert hurdan kursen skulle bli visade sig detta vara en bra sak, för de bästa*

idéerna fick vi under kursens gång. Detta motiverade också de studerande eftersom de fick delta i utvecklingen av kursen. Då blev innehållet motiverande för dem. I planeringskedet borde man lämna plats för idéer som kan dyka upp under projektets gång!, berättar Marjukka Koskiahe.

Kursen gav i synnerhet de studerande möjlighet till självstyrning. De var i hög grad ansvariga för tidtabellen för de egna arbetena samt för kursens innehåll, och kursens slutresultat producerade de studerande själva. De hade möjlighet att koncentrera sig på ett ämnesområde som intresserade dem. Kursen började med en presentation av ämnesområdet och med val av det egna ämnet. De studerande fick välja om de gör arbetet tillsammans med en annan eller ensam. Följande steg var att söka information i huvudsak på nätet. För planering av arbetena och för informationssökning reserverades 20 timmar. För kursen hade datorsalen reserverats så de studerande hade hela tiden tillgång till datorer. De ansvarade för att tidtabellen höll, och de använde också egen tid för informationssökningen. Eftersom de också hade fått ansvar för planeringen av innehållet, ledde detta inte till några protester. De sista sex timmarna av kursen användes för presentation av arbeten. Av de finsk-tyska arbetena gjordes bland annat en gemensam kokbok och en tabell med prisjämförelse av dagligvaror.

Särskilt de studerandes motivation, aktivitet och självstyrning glädde läraren. Det fanns inte alltid tillgång till hjälp med engelskan eller IT, så de studerande lärde sig jobba tillsammans och lösa autentiska problem. De kunde också använda det som de hade lärt sig någon annanstans för ett riktigt ändamål. Engelska kunde användas i autentisk kontext och de behövde också termerna inom företagsekonomi.

Dessutom lärde de sig nytt om andra kulturer och i synnerhet om den tyska arbetskulturen. *Läraren fick också nya färdigheter – det lönar sig att fördomsfritt gå med. Under samarbetets gång lärde jag mig minst lika mycket nytt som de studerande! Eftersom jag själv inte var så inkommen i IT när projektet började var det fint att få hjälp av kolleger. eTwinningssamarbetet var verkligen en dörr till internationalism för vår skola. Vi fick nämligen tack vare samarbetet en inbjudan till ett Comeniusprojekt, som nu håller på att planeras. En italiensk skola tog kontakt med oss via Partnersök, och till sist fick vi ett Leonardostipendium.*

Levi-Instituutti, Lapin ammattiopisto:

PICTURE OF A COUNTRY

Grundexamen i turism i ett samarbete mellan fyra länder

http://magazinefactory.edu.fi/magazines/Picture_of_the_Country

Levi-instituutti vid Lapin ammattiopisto var en av de första läroanstalter som gick med i eTwinning år 2005. Samarbetet har under en tid på flera år utvecklats till ett samarbete inom vilket de studerande inom turismbranschen kan utföra en praktikperiod i en partnerskola i Italien, i Portugal och på ön Réunion som hör till Frankrike. Man har t.o.m. förhandlat om möjligheten att avlägga fristående examen med partnerskolorna – examentillfällena kan lätt ordnas via nätet vid den egna läroanstalten och så kan man få feedback på det utförda arbetet av partnerskolans lärare, under förutsättning att perioden är bra planerad och alla partner känner till varandras mål.

Det första samarbetet kallades **Picture of a country**, och i det deltog studerande i 16-årsåldern som ska avlägga grundexamen i turism. Internationalism ingår redan som grundtanke i denna examen, och eTwinning verkade vara ett lämpligt och nytt redskap för att förverkliga den. Dessutom behövde läroanstalten erfarenheter av internationell användning av IT. Möjligheten till fortsatta projekt där de studerande får besöka andra länder genom kombination av eTwinning med andra Comeniusprojekt verkade också intressant.

Projektet varade en period (2 månader), vilket betydde tre timmar närundervisning per vecka. I projektet genomfördes studieperioden *Resemål och guidning*. Dessutom stödde det läroplanen i engelska, närmare bestämt temat *Finland and Lapland studies*. Från första början var målet att det material som produceras under samarbetet ska kunna användas även i framtiden. Under projektiden skulle de studerande lära sig att berätta om sitt land och dess turistmål på engelska. De ämnen som behandlades gällde bland annat det dagliga livet, kulturen, maten och turismen. Samarbetet gav en riktig målpublik, vilket motiverade de studerande betydligt mer än om man bara hade

haft läraren och sina studiekamrater som publik. De studerande var nu också mer motiverade att göra grupparbete. Stöd av studiekamraterna behövdes ofta under samarbetet.

Eftersom det i projektet fanns deltagare från fyra olika länder var planeringen och tidtabellen särskilt viktiga. Planen kunde inte alltid följas bland annat på grund av att skolornas lov inte inföll samtidigt, men i projektarbete är det alltid bra att vara beredd på att små korrigeringar kan behövas. Lärarna kom gemensamt överens om vilka teman som skulle behandlas i varje land. För varje tema kom man överens om en egen deadline för när produkterna skulle publiceras i den gemensamma nättidningen, med verkyget MagazineFactory. Då kunde varje läroanstalt själv bestämma när de jobbade med projektet, men projektdeltagarna skulle i alla fall ha materialet klart till ett visst datum.

I samarbetsprojektet jobbade man i huvudsak i nationella team. I början av varje projekttema (exempelvis mat, resor, säkerhet osv.) uppdelades de studerande i arbetsgrupper och de fick instruktioner om hur de skulle närma sig temat. Trots att de studerande jobbade självständigt med frågeställningen, informationsökningen, produktionen av information och uppbyggandet av produkterna hade de hela tiden tillgång till språkläraren och läraren i turismämnena som stöd. De studerande fick därigenom i realtid feedback både av sina studiekamrater och av lärarna. Denna feedback utgjorde också en del av bedömningen. De studerande fick också ge feedback på läruppgifterna och på instruktionerna för dem, vilket gör att skolan kan vidareutveckla och förbättra projektet.

Läruppgifterna utgick alltid från en problemställning. Varje team fick en egen informationsökningsuppgift om det aktuella temat, som de fick koncentrera sig på enligt

intresse. På samma frågor kom då olika svar eftersom de studerande hade behandlat temat ur olika synvinklar. Inlärningsperioderna innehöll ganska traditionella uppgifter såsom informationssökning. Det nya var dock den internationella dimensionen. Alla arbeten publicerades först på den finska skolans lärplattform och senare i nättidningen. Då måste informationen skrivas i form av en artikel, som var riktad till studerande i samma ålder.

Artiklarna skrevs i små grupper på 2–4 studerande, varför alla studerande behövdes för att artikeln skulle bli skriven. Den gemensamma artikeln utformades så att den skulle vara så intressant och informativ som möjligt för läsarna i samma ålder i det andra landet. Målet var att de studerande också skulle ge sina egna åsikter och erfarenheter om ämnet. Skrivuppgifterna tjänade alltså flera syften. För att artikeln skulle bli så läsvänlig som möjligt var det viktigt att vid informationssökningen vara noggrann vid valet av information och informationsform. Det var också viktigt att kontrollera att informationen var tillförlitlig innan källan användes. De studerande lärde sig också skillnaderna mellan subjektiv och objektiv information.

Utöver att arbeta i små grupper arbetade också hela klassen tillsammans. Andras artiklar lästes alltid tillsammans och de studerande fick komma med förslag till förbättring av dem. Dessutom behandlade de studerande tillsammans de artiklar som partnererna hade lagt ut på nätet och de fick ställa frågor utifrån dem. Dessa diskussioner var möjliga både med hjälp av nättidningen och lärplattformarna. Att skriva artiklar om det egna landet ökar också intresset för mållandets kulturer och seder, vilket ökar den naturliga diskussionen på nätet. Och eftersom de studerande själva får vara de sakkunniga tar de gärna reda på saker – det är en helt annan sak att i klassen diskutera hur tsetseflugan inverkar på turismen på ön Réunion, än att ställa de studerande som bor på ön frågan!

I samarbetet fick de studerande kunskaper och färdigheter av olika slag. Temana för samarbetet hade valts så att de stödde läroplanen i

turism. Dessutom hade ämnet och temat valts så att de produkter som gjordes senare skulle tjäna som språk- och kulturförberedelse för studerande som besöker mållandet under perioden med inläring i arbetet. Eftersom produkterna publicerades på nätet, fick alla studerande ett läromaterial till sitt förfogande, som också lärarna har nytta av i framtiden. Dessutom lärde sig de studerande att hitta det som är intressant och nyttigt bland en stor mängd information. De lärde sig att allas insats är viktig när man jobbar i grupp och att ta ansvar för sitt eget arbete. De blev förstås också bättre på IT. *Det bästa var att de fick en målpublik för sina arbeten. Detta inte endast ökade motivationen och förbättrade arbetsresultatet utan skapade också gruppanda. Man var tvungen att klara sig med hjälp av sin egen språkfärdighet och studiekamraternas stöd,* berättar Paula Vaattovaara vid Levi-Insituutti.

Projektplaneringen är till en början svårare och mer tidskrävande än så kallat traditionellt klassarbete, men när projektet framskrider minskar lärarens arbetsmängd då de studerande själva ansvarar för frågeställningen och informationssökningen. Det viktiga är emellertid att förberedelserna har gjorts noggrant och att de studerande har fått tillräckligt med instruktioner. I detta samarbete fick alla skriftliga instruktioner om läruppgifterna så att de vid behov lätt kunde återkomma till dem. Enkelt är vackert, så åtminstone i början är det smart att inte göra projektet för invecklat. Under samarbetets gång lär sig de studerande också överraskande saker. Det är alltid till nytta att få delta i autentisk kommunikation, att producera information tillsammans och lära sig fungera i grupp. Och samtidigt lär de sig säkert också mera substans.

De första erfarenheterna inspirerade läroanstalten att utvidga samarbetet. Till exempel statsunderstödet för Utbildningsstyrelsens internationaliseringsprojekt möjliggjorde den första perioden med inläring i arbetet. När de studerande vid Levi-instituutti förberedde sig för utbytet kunde de använda det material som tagits fram under projektet. Ett av de centrala målen i projektet hade alltså nåtts.

eTwinning är ett EU-program, som skapar möjligheter för skolor att samarbeta digitalt i internationella partnerskap. Programmet erbjuder Europas lärare en mångsidig webbmiljö och en mängd behändiga verktyg, med vilka skolorna enkelt kan hitta en eller flera partner och genomföra pedagogiska samarbeten.

Mer än 60 000 europeiska skolor, bland dem nästan 1 000 finländska, har redan gått med i eTwinning. **Lärande i samspel – med eTwinning som språngbräda** visar vad du som lärare kan få ut av att tillsammans med dina elever ta det digitala steget ut i Norden och Europa.

UTBILDNINGSSTYRELSEN/biblioteket
PB 380
(Hagnäskajen 6)
00531 Helsingfors
Telefon 040 348 7555 (växel)
kirjasto@oph.fi
www.oph.fi/publikationer
www.edu.fi/etwinning/svenska

ISBN 978-952-13-4180-9